MEDITATIONES

ET

Instructiones Compendiosæ

PRO SS. MISSIONIBUS

A. R. P. ROOTHAAN

ALMA COLLEGE
252.7
LIBRARY
R679
Alma, California

WOODSTOCK, MARYLANDIÆ

EX TYPIS COLLEGII.

1879.

Z 5 1 7
R 5 7 7

MEDITATIONES.

INSTRUCTIO PRÆPARATORIA.

Ingressus potest vario modo fieri, pro circumstantiis temporis, loci, auditorum etc. Textus potest esse ex. gr. "hæc dicit Dominus: Convertimini ad me in toto corde vestro;" vel: "Legatione pro Christo fungimur, tanquam Deo exhortante per nos"—"Obsecramus pro Christo: Reconciliamini Deo:" vel simpliciter: "In nomine Patris et Filii etc."—non alium sumendo textum quam signum crucis, et hæc verba, quæ et concionanti fiduciam loquendi ingerunt, et populo necessitatem et utilitatem audiendi.

Utile erit in ipso ingressu illud dicere, se, si seipsum respiceret, oportere potius ad pedes Crucifixi suorum veniam peccatorum exorare, sed cum Deo volente debeat alios ad pœnitentiam exhortari, ejus fretum auxilio, et in peccatores misericordia, rem tantam auspicari etc.—

Exponendus 1. scopus, 2. modus; sive 1. ad quid? 2. quomodo?

I. SCOPUS MISSIONIS.

Num ut nova afferamus?—nonnisi vetera, quæ a multis annis prophetæ, Christus, apostoli etc. prædicarunt. Quamquam fors multis, eheu!—nova vere— Num ut caput vestrum turbemus?—Imo ut rectificemus judicia vestra— Num ut contristemus? Imo ut ve-

rum gaudium afferamus, pacata conscientia —O quantum erit gaudium!—Quamquam utique contristabimus primum, sed tristitia ad salutem, in qua lacrymæ omni voluptate erunt dulciores —Num ut aliquot dies pietati—dentur? Ita—dedimus corpori menses et annos, demus animæ dies, horas aliquot. Si non semper, saltem sæpe; si non sæpe, saltem semel—S. Bernardus —Non tamen, ut solum aliquot dies pietati dentur, quamvis et hoc optimum; sed ut tota vita componatur, ut totum salutis negotium ordinetur —Non ergo aliquot dierum negotium agitur, sed totius vitæ, imo æternitatis.

Quid vobis videtur? Parumne utile? Venite tantum. 1. *Ut intellectus illustretur,* — sumus in tenebris— Vivimus quasi in domo fumo plena, ut dicere solebat S. Petrus Apost. Ambulamus quasi in nebula, in qua nec nos ipsos bene videmus, nec quæ circa nos sunt; nec viam, qua incedimus — nec præcipitia.— Fides lumen est—sed dum non cogitatur, est quasi fæx exstincta. Hinc licet peccatum tantum sit malum, tamen tot et tot illud "tamquam aquam" bibunt.— Licet status peccatoris—tamen ridet et jocatur; licet morientes et mortuos videat, tamen —"Utinam saperent et intelligerent"— Propterea dilatavit infernus etc.—"quia nemo est, qui recogitet corde." Vivunt quasi nihil crederent, nihil scirent, errabundi circumstant, eunt, veniunt, ludunt, donec prolapsi errorem sero cognoscant.

Quid vobis videtur? Eheu! intellectus est pro rebus terrenis, sed parum spiritualibus—Venite tantum, et cognoscetis, quid sit æternum salvari, quid sit peccare, quid sit mors—

Si hæc terribilia et tristia cogitatu, tanto magis ne-

cesse est, nequando terribilius et tristius sit experiri —Discetis non solum quid sunt ista, sed quomodo evadere possitis —Venite; velletisne, ut noctuæ, lucem fugere?—Nolunt intelligere, ut bene agerent?—Væ! qui ignorat, ignorabitur—

2. *Ut voluntas excitetur*—frigus, tepiditas,—jacemus, hæremus, amamus horrenda, horremus amanda. —Veritates æternæ sunt ut granum sinapis, quod si totum deglutitur, nullam vim exerit: si masticetur, imo lacrymas exprimit: "In meditatione exardescit ignis." Venite ergo peccatores, justi —O! omnes conversione indigent! "Converte nos Deus salutaris noster"— Hoc etiam sanctissimi debent —(ad pueros) Sunt ea tempora, quibus jam puerorum plurimi vere peccatores sunt, et conversione indigent.

3. *Ut conciliemini Deo.* — Confessio bona —O quantum bonum, quanta securitas!—Exemplum officialis qui triginta sex annos servierat regi Galliæ Ludov. XV., et post conf. gener. dicebat: "Se per tot annos nunquam ita fuisse contentum—se feliciorem putare quam regem suum in omni sua gloria"—(in vita P. Bridaine.) Ut bona fiat, non facienda nisi post—habitus malus extirpetur —O poterit dicere in morte: jam post illam Missionem non amplius —Nemo desperet de se— Miraculo opus est? sed talia miracula Deus sæpe in missione (Exercitiis) facere solet. Si nollet Deus, mi peccator, jam non esses hic! —Scandala tollantur—in domibus—in locis publicis, —in tabernis;—ut hæc novam induant faciem. Zelus excitetur, ne quisquam dicat post hæc: quid ad me?— uno verbo—conversio— emendatio— confirmatio in bono.—Assecuratio gratiæ Dei, et salutis æternæ — Venite solum—

II. MODUS MISSIONIS.

Venite—Audite—Silete—Orate—

1. *Venite:* ad omnes conciones: fors uni alligatæ sunt gratiæ primæ necessitatis.

2. *Audite:* Et cur tandem veniremus, nisi ad audiendum? sed est modus audiendi; audite ut verbum Dei "pro Christo legatione fungimur;" veritates ex quibus nos prædicatores ipsi judicabimur. Si nostra dicimus, liberum est credere, sequi vel non; sed si non nostra, verba autem Dei, doctrinam Christi ore prædicatam, ejus exemplis et miraculis firmatam, ejus sanguine subscriptam, ejus morte obsignatam—jam non potestis sine vestro damno—Cogitate ergo—In nomine Patris—etc.—dicite—audite ergo attente,—devote,—cum reverentia, applicata ad te non ad alios—alioquin nihil juvat, ut medicina quam ægrotus ipse non sumit—Tu es ille vir!—Cæterum si quid ad te non pertineat, cum ad omnes dicatur, gratias age, quod nondum indigeas; ora ut nunquam indigeas postea, ac pro aliis.

3. *Silete:* a negotiis—a sociis—a colloquiis—"fuge, tace, quiesce." (S. Arsen.): Cubiculum calidum, si porta aperta est, mox frigescit—Vinum, si vas non est clausum, acescit, et gustum et nomen ipsum vini amittit.

4. *Orate:* nihil juvabunt omnia, nisi hic Deus—opus est misericordiæ—hanc impendet—sed vult rogari. Orate, parentes, ne fructus ventris vestri pereat—Orate, liberi, pro parentibus vestris,—Orate etiam in via: "miserere mei Deus!"—Virgo Maria!—

CONCLUSIO.

Ergo hortamur vos, ne in vacuum etc.—"Ecce tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis "—

Ultima gratia pro multis—in vacuum recipere periculosum est —Verbum Dei non medicina, quæ si non prosit, non obsit !—Non revertetur ad me vacuum—Ut justificeris in sermonibus tuis—

Terribilis cogitatio ! Usque ad lacrymas, commovebatur missionarius quidam (P. Bridaine) ante missiones, quia ad resurrectionem quidem multorum, sed etiam ad ruinam multorum, etiam eorum, qui volunt venire—

Sæpe fit, ut qui justus est, justificetur adhuc—et qui in sordibus est, sordescat adhuc —

Ah ! Christiani, ante quorum oculos Jesus Christus proscriptus est,—in vobis crucifixus !—Oratio ad Crucifixum pro auditoribus, pro se ne sua peccata impediant,—potius omni alia pœna vindicetur !—

MEDITATIO I.

DE FINE HOMINIS.

Ingressus. Cogitemus, ut est revera, Deum illum majestatis, qui in cœlo in throno gloriæ suæ ab omnibus angelis et sanctis humillime adoratur: "Sanctus, Sanctus"— hunc Deum de throno suo nos respicere, et ita de unoquoque nostrum cogitare, ac si nemo alius in mundo viveret,—illum intueri intima cordis nostri, imo peccata nostra omnia, hic actu præsentem adesse—Adoremus et petamus.

Oratio aliqua, ut bene cognoscamus ad quid simus in mundo, et videntes quid facere debeamus, prompta voluntate in posterum id exequamur.

Sedete modeste et diligenter audite.

Ad quid sumus in mundo?

Quivis etiam parvulus scit: "creatus est homo in hunc finem, ut Dominum Deum etc."—N. B. Omnes ad hoc— Non Dominus ad—rusticus ad—dives ad divitias—pauper ad miserias—non, sed omnes ad hoc etc.—(Psalm. 38. pulcherrima in hoc argumento habet.)

(In hac meditatione fundamentali possunt vitia in populo dominantia ingeri: an ergo ad hoc te Deus creavit?)—

Non unus vestrum sibi varia fingit, et proponit, ut postea vivet libere—jucunde—dives—honoratus—in commodis omnibus etc. --Pulchra spes!—Ponamus ita succedere, ut nunc fingis, quamquam hoc rarissimum,

—sed ponamus, te ita felicem fore —Astnum ad hoc es in mundo? ut edas? ut bibas? sed hoc possunt etiam bruta, tu habes intellectum— Ut divitias, honores — acquiras? Sed hæc transitoria—omnia ut fumus, ut aqua in flumine, ut somnium jucundum, postea quid?—tu habes animam immortalem— Ergo ipsa ratio docet— Quid vero fides?—Omnes igitur ad hoc unice etc.— Scitis ab infantia—sed considerate diligenter, quæ sunt motiva, ut hoc, ad quod sumus in mundo, sectemur: 1. jubet æquitas. 2. suadet utilitas, 3. Cogit necessitas. (Ad communem auditorem de æquitate breviter, de utlitate fuse, de necessitate vehementer.)

1. *Æquitas.*

Quid eras ante—annos? Deus te eduxit e nihilo. "Ipse fecit nos, et non ipsi nos"— Deus etiam conservat; sine ipso nihil agere potes, nihil habes, nihil es — ergo unusquisque vestrum totus Dei est; totus est semper—ut opus ad opificem pertinet ad Deum— ergo omnes actiones, verba, affectiones, anni, menses, dies, horæ, momenta omnia ad Deum—saltem ut illum non offendas, secus intolerabilis etc.—

1. *Injustitia.* Rex miserum aliquem rusticum extollit ad dignitatem principis, attribuit terras, opes, exercitum, arma, ea conditione, ut certis temporibus certum honoris tributum persolvat. Si jam iste homo non persolvit, sed cum hostibus regni conspirat, nonne injustitia intolerabilis?

2. *Ingratitudo.* Quis tibi istam linguam, oculos, aures, manus, pedes? Quis intellectum, memoriam, voluntatem liberam dedit? An ergo non gratitudo exigit, ut lingua ista Deum laudet etc.—Si linguam

aliquo casu vel morbo perdidisses, et Jesus Christus de cœlo apparens loquelam per miraculum restituisset, hanc legem imponens, ut lingua nunquam utaris ad —Si tu ita sanatus benefactorem tuum ista lingua blasphemares? Nonne esses monstrum ingratitudinis? Et nunc quid facis dum peccas? O quale est monstrum injustitiæ et ingratitudinis, si—O Domine Deus meus, ego servus tuus et filius ancillæ tuæ, et quomodo ita vivere potui, quasi ipse mihi Deus essem, nec Dominum te agnoscerem? Quomodo potui meam solum voluntatem, o quam malam et probrosam! sequi, et tuam negligere? Iniquitatem meam cognosco, et detestor ingratitudinem et injustitiam—

2. *Utilitas.*

Facere voluntatem Dei cum bono nostro conjunctum. Beatus es—et bene tibi erit— Ut nihil Deus ex ita fecit, ita hominem unum ex præstantissimis operibus manuum suarum non fecit ad hoc, ut miser esset. Si nunc miseri sumus, sumus quare? Adam perdidit se et nos— Paradisus perditus est, et frustra vellemus cum hic quærere —Tamen non omnino abjecit Deus hominem, dat adhuc modum, quo possis ipsum laudare, eique servire— Hoc qui facit, beatus est in hac vita, et quantum potest, et erit profecto in altera vita.

1. *In hac vita.*—Time Deum et mandata ejus serva, hoc est enim omnis homo. Frustra quæres alibi requiem; bona terrena possent aliquantisper distrahere, satiare non possunt. Fecisti nos ad te —S. Aug. Aviculam si includas cavea aurea, piscis si ponatur in lecto aureo, bovi si apponas carnes delicatissimas—

quid? Non est ipsorum natura. Ita est homo— Ex propria experientia: omnia clamant. Non sum ego — diabolus varia bona proponit, et dicit: Felix, si—sed mentitur. David rex potentissimus: Universa vanitas— Omnis homo vivens— Filii hominum, ut quid diligitis vanitatem et quæritis mendacium?—Salomon: Afflictio spiritus—Time Deum, disce ubi sit pax, ubi jucunditas. O mi Deus! quam sæpe hoc expertus es? Quid tibi superest ex istis voluptatibus, ex illa libidine?—Quid tibi contra—quando aliquid boni fecisti propter Deum, quanta dulcedo? Norunt illi qui Deo serviunt. Nemo scit, nisi qui accipit, ut dulcedo mellis non potest verbis explicari, gustare necesse est.

2. *In altera vita.*—Quam certum est nunc te esse in mundo, tam certum est, te postea futurum in cælo, si nunc Deum laudes— Nam ad hoc creatus es. (O mi Deus, quam dulcis cogitatio post—ero in cœlo.) Beatus, quem elegisti et assumpsisti, inhabitavit in atriis tuis—Sed quid hoc: esse in cœlo?

a) *Felicitas animæ.* Comprehendere ita impossibile est, quam exhaurire maria. Etiam si mille annos cogitares, etc.—Ut Deus incomprehensibilis est, ita est ista felicitas— Desideria cordis humani sunt insatiabilia, tantum in cœlo plena: satiabor cum apparuerit gloria tua. Ipsum primum momentum, quo anima intrat in cœlum, ita illam reddit beatam, et mille anni dolorum nihil viderentur. Non sunt condignæ passiones hujus temporis— Super pauca fuisti fidelis— Dæmones non semel per energumenos professi sunt, se libenter pati sua tormenta millies magis intenta, si unico momento benignam Dei faciem liceret intueri. Si damnati semel singulis mille annis possent—infernus non esset amplius infernus.

b) *Felicitas corporis.* Etiam ineffabilis—Nec oculus vidit—Quisque ibi rex—Saul, David, quod facti essent reges, non magis corpore valebant. Sed quid ista? hic in terris omnia bona tantum sunt quasi picta. Vita, sanitas, divitiæ, gloriæ, deliciæ non vera, sed quasi pictæ imagines vitæ— In imagine pertransit homo, præterit figura hujus mundi. In cœlo vera gloria: gloria et divitiæ in domo ejus—

c) *In æternum.* In mundo quam brevis annis felicitas! ante annos—tot Monarchæ, qui quasi Dii terreni—quid nunc sunt? Si non servierunt Deo, dicunt nunc: quid profuit? sunt et nunc Reges, Imperatores, quid erunt post —Non talis est felicitas, quæ et in cælo manet, si—ibi æterna—semper—sine fine — Ideo S. Franciscus Assisi. Leve omne onus quod fero propter bonum quod spero. Ideo, Martyres — Ideo Christus ipse—

O quam ergo insanus es si negligas—si propter bona terrestria— propter — Deum perdis. Stercus sunt ista omnia- indigna, quæ tu hæres cœli secteris. Filius magni regis pugnat cum plebeculæ infantulo de frusto vitrii, de assi— Dic cum S. Aloysio: quid hoc ad vitam æternam? — Es pauper, ne invideas diviti; ne dicas: quam felix! quid hoc ad—Paupertas non nocebit, imo proderit--Christus dicit: Pauper sum ego, et in laboribus a juventute mea — Es dives -- Non extollaris--quid- ad—Væ vobis divitibus— hoc tibi profunde insculpe- Et si pauper fuero gratiam Dei habens, dives ero; mecum est regnum cœlorum— Dives, si non in gratia Dei sum, miserrimus: quid hoc ad—

3. *Necessitas.*

Omnino necesse est, ut Deum laudes—Nam si non, væ!—horrendum væ!—In cœlum non, et quo ergo?—Deus infinite bonus in cœlo remuneratur; justus in inferno punit. Vide, Deus finem assequetur—sed tibi liberum reliquit utrum eligas—laudabis Deum necessario in æternum, vel in cœlo, vel in inferno, si—In cœlo laudabis ejus bonitatem; si contra, prædicabis ejus justitiam in inferno. Imaginare tibi modo cœlum supra te oriri—Ecce hic sancti angeli Dei, purissimis deliciis—tunc vide sub pedibus aperiri infernum—Ecce hic damnati cum draconibus—Jam dic: en unum ex his duobus necessario mihi continget, medium non est. Mea anima vel cum angelis, vel cum diabolis. Meum corpus suo tempore vel erit ornamentum cœli vel monstrum inferni—hæc manus mea, hi pedes, hi oculi, vel, vel—

An ergo non est insania extrema, vivere sine cura tanti negotii? Rem tantam quasi casui committere? Sed casui non committes; quod mereris, hoc tibi continget; quod tibi eligis, hoc habebis—ne putes te posse vivere pro inferno et mori pro cœlo, hoc nimis periculosum—non succedit—illud vero certum: si non fias salvus, damnaberis.

Projice te in genua et dic tecum ipse:

O mi Deus, an ego salvus fiam? terribilis quæstio! sed an fiam salvus? Sancti tremebant—S. August.: Væ mihi misero nescio finem meum! nescio, tremens et pavens mortem expecto, iram judicis timeo; ne pro peccatis meis me mittat in gehennam.

Et quid ego? O mi Deus! an fiam salvus? nescio.

—Sed hoc scio me necessario debere salvum fieri. Si vero in hac vita non laudem, non reverear Deum meum illique non serviam— Et quomodo possum hoc ego oblivisci, et tantum somniare de pecuniis, de honore, de jucunda vita?—hoc scio etiam, nam tua est doctrina, Jesu Christe, viam ad cœlum esse arctam et molestam—non obtineri cœlum per liberam vitam —per—per—qui non bajulat crucem suam, non est me dignus. Regnum cœlorum vim patitur.

O mi Deus quasi ad hoc—heu! quid haberem sperandum? Ah! mi Deus, doleo jam —O quam male tantam vitæ partem —tui oblitus sum et finis mei, itaque me periculo exposui; jam ex hoc momento recordabor —Quid proderit mihi si mundum universum—

Hæc tua verba sunt, O Jesu Christe, per sanguinem, per cor tuum sacratissimum oro— Quid prodest mihi quod me creaveris, redemeris, sanctificaveris, si tandem—

O Mater misericordiæ! tu sub cruce testis fuisti, quanti constiterit mea salus—

MEDITATIO II.

DE PECCATO.

Ex pœna Angelorum et Protoparentum.

Ingressus. Considerato jam fine ob quem—debemus jam nunc—quid nos a fine isto avertat— Nihil potest impedire, quominus Deum laudemus—etc.—nisi unum aliquod; non paupertas, non contemptus, non morbi, non mors ipsa, unum solum, id est, peccatum.

Peccatum solum est, per quod nec Deum laudare, nec salutem nostram assequi possumus. Hoc ergo monstrum necesse est bene cognoscere, quam horribile sit, quam perniciosum, ut ab eo quasi a facie colubri fugiamus.

Quid est igitur peccatum?

Est malum horrendum, incomprehensibile. Cognoscet veritatem hujus responsi tantum — qui sentit se reum peccatorum multorum, se constituat coram Deo tanquam malefactorem, catenis vinctum, expectantem judicis sententiam— Interea vide quam justitiam Deus exerceat in puniendis Angelis et primis parentibus. Hi e paradiso ejecti; illi ut fulmen de cœlo præcipitati—et vide quid tibi pro peccatis tuis sit expectandum nisi —Oratio ut cognoscamus quid sit peccatum—ut doleamus et in posterum—

Sedete modeste et audite.

1. *Peccatum est malum horrendum, incomprehensibile: ostendit hoc pœna Angelorum.*—Revocemus hic in mentem ea quæ docet fides de Angelis reprobis, quos nunc dæmones vocamus— Creati in statu felicissimo—pulchritudo, potentia, sapientia, sine dolore, sine tristitia, habitatio eorum, dona supernaturalia.—Cognitio Dei—amor Dei, promissio Dei fore ut brevi —sed peccavere, sola cogitatione, et statim Deus punivit: "Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum projecit æternum cruciandos." O Deus!—Sed qualis hæc pœna?—O quam merito Christus dicit: "Pater juste, mundus te non cognovit." Solum bonum, misericordem volunt cognoscere, justum nolunt; et tamen justus etiam est Deus— Qualis ergo pœna Angelorum?

a) *Spoliavit eos omnibus bonis.* Ex pulcherrimis facti sunt—ex filiis Dei—ex cœlo sicut fulgur.

b) *Immersit eos in omnes miserias.* In inferno patiuntur: memoria, perturbatio in intellectu, desperatio— Creatura qua nihil amare jam possunt (ut aliquando dæmon ipse dixit)—"ignibus uruntur ipsi spiritus miris modis sed veris." (S. August.)

c) *Pœna sine remedio.* Ardebant jam miseri quatuor mille annos quando Christus venit. Quam terribilis hæc tot annorum pœnitentia! Sed quid? finis, remedium non est. Ille Jesus qui super impiam Jerusalem tantum lacrymarum fudit, nec unicam pro dæmonibus fudit. Ille Jesus qui pro crucifigentibus, —pro dæmonibus, nec unicum gemitum. Peccatum duravit momentum, pœna duravit jam—durabit—

Sistamus hic paulisper—Ecce infernus sub pedibus nostris apertus—Quid videmus?—En monstra—habitatio—tormenta—quid erant quondam ista monstra?—Spiritus nobilissimi, pulcherrimi, filii Dei, opus eximium suæ omnipotentiæ, ornamenta cœli? quid ergo fecere? Una cogitatio, uno momento admissa, una inobedientia, unum peccatum, et pro hoc uno peccato, sola cogitatione et voluntate, semel, unico momento commisso, ardent jam per sex millia annorum, et ardebunt etiam postquam totus mundus igne combustus erit, et omnes generationes extinctæ. Quis tale edictum edidit in eos? Deus—ergo vel Deus non est infinite justus, non infinite bonus, non amat suas creaturas (absit!); vel peccatum est horrendum, incomprehensibile malum.

O Deus! qualis terror! Si Angelis peccantibus non perpercit, sed—quid tecum erit, peccator? Principes cœli—et tu vermis sordidus—illi semel—non viderant exempla vindictæ—non conculcaverunt sanguinem Christi—non post obtentam veniam—Ah! videte quid sit peccatum; quod tamen tam facile, per risum, committitis, et dicitis, nihil est peccatum, nihil est.

2. *Peccatum est malum horrendum, incomprehensibile; ostendit pœna protoparentum.*—O quam erant illi felices!—Habitatio—Paradisus, ubi nec æstus—nec—ver perpetuum, amœnum, sine labore fructus—Dominatus in omnia animalia—quoad corpus: sanitas, sine dolore, non noverant morbum, non obnoxii morti, semper in flore juventæ permansuri; quoad animam: sine tristitia, sine timore, sine sollicitudine, sine ira, sine odio, sine afflictione ulla; perfecti, contenti, cognitio Dei, amor, promissum fore ut sine

morte—sed etiam ipsi peccarunt, comederunt semel ex uno fructu vetito, et statim punivit Deus; et hic iterum, qualis pœna!

a) *Pro uno peccato felicitatem perdiderunt*, terra maledicta sine sudore vultus non profert nisi— Corpus infelix; anima infelix in intellectu, in voluntate, remorsus, tristitia; expulsi e paradiso in hanc lacrymarum vallem, pœnitentiam egerunt nongentos annos—et adhuc etc.—

b) *Pro unico peccato, tota posteritas*—quot milliones hominum vixerunt—ex tam multis nullus qui non mortem amaram, fames, pestilentias, bella, (horrores belli, ex. gr., in campo pugnæ): quantum lacrymarum, tot miseri, in doloribus,—omnia hæc effectus peccati Adami.

c) *Pro unico peccato, omnes infantes non baptizati* —

d) *Ob hoc peccatum longe maxima pars adultorum* non modo omnium in massa, sed ipsorum etiam fidelium ruunt in infernum—quicumque damnatur ob indomitas passiones, vel superbiæ, vel avaritiæ, vel maxime luxuriæ— et passiones effectus primi peccati.

e) *Ob hoc unicum peccatum Jesus Christus pati et mori debuit.* O miraculum divinæ justitiæ! Jesus Christus innocentia et sanctitas ipsa — Deus condemnatur a Patre suo ad mortem. Petit liberari: "Pater si possibile est"—non est possibile, vindicta sumenda est, aspicite Jesum in cruce hoc ob unicum peccatum Adami.

Non obstante hac tali morte Filii sui, non cessat Pater punire hoc peccatum Adami in nobis, miseris ejus posteris. Paradisus perditus est, et nos infelices erramus in hac valle lacrymarum; vita plena amaritudine et tristitia et afflictione ab ipsa pueritia—mors

plena horrore, salus incerta, et ad cœlum nonnisi per lacrymas, per afflictiones, per pœnitentias.

Quæritis quis talem pœnam pro tali culpa inflixerit? Deus! ergo iterum vel—vel—Deus bone! quid est peccatum? quis hoc comprehendat? Si videremus principem aliquem filium suum olim dilectissimum ad mortem crudelem vel ad carcerem perpetuum damnare, et insuper totam ejus posteritatem— diceremus: vel iste princeps est tyrannus, vel filius iste horrenda scelera — Ecce Deus non est tyrannus (absit vel cogitare), est pater amantissimus; ergo peccatum debet esse horrendum et incomprehensibile malum.

O peccator, quanta tibi causa tremendi! Angeli, genus humanum, multi milliones hominum in inferno —Filius Dei in cruce ex decreto Patris cœlestis— Et hæc omnia ob peccatum, et proprie ob unum peccatum, ob violationem divini præcepti in una re, per se, ut videtur, non adeo gravi. Proditores ergo sunt qui dicunt: nihil hoc! nugæ! O mendaces! O falsi! O quam aliter Deus, et quam aliter homines!

Provoluti in genua ante Deum cum tremore faciamus hic brevem reflexionem super nos ipsos:—

a) Si unum peccatum tam abominabile est Deo, quid debet esse anima tua, O peccator? si semel peccasti, peccasti toties quoties diaboli peccarunt; si centies, toties peccasti quoties centum diaboli, si semel peccasti, tam abominabilis es quam unus diabolus; si centies, ut centum diaboli. Si unum peccatum habes in anima, odit te Deus ut unum diabolum; si centum, ut centum dæmones.

b) Si unum peccatum meretur infernum, O quantas Deo gratias debes! si semel peccasti, es tam dignus

inferno quam quisque diabolus; si sæpius, magis dignus inferno; quare vero non es tu ibi?

c) Si Deus unum peccatum tam horribiliter punivit in Angelis et hominibus, quantum tu timere debes! tot Angeli pro uno peccato sine remedio — Si tu adhuc semel peccares—

O Deus meus, O horrendum momentum quo primo peccavi! O si nunquam fuisset illa hora! O utinam in terra primo computruissem! O Deus si tunc mecum ita egisses ut cum Angelis, jam essem in inferno—et si nunc adhuc vel semel peccarem—

Nunc cognosco quid sit peccatum; ex pœna Angelorum et protoparentum, ex passione Christi, agnosco peccatum esse horrendum.

O mi Jesu, miserere, remitte; quæ utilitas in sanguine tuo, si—sed non vis mortem peccatoris, vis ut in vulnera tua defigam oculos—O Jesu, non audeo oculos attollere— Nunc ad pedes tuos imploro misericordiam tuam; jam nunc malo in accensum rogum —hæc enim, dummodo me a peccato præserves, gratiæ erunt et miserationes; da vitam qualem tibi placet—felicem vel infelicem, in divitiis vel in paupertate, dummodo a peccato—

O Mater Dei, passa es cum Filio tuo, et per dolores cordis tui, etc.—

MEDITATIO III.

DE PECCATIS PROPRIIS.

Ingressus. Aliqua recapitulatio brevis eorum, quæ de peccato jam dicta. Nunc adhuc considerabimus, quid sit peccatum— Cogitemus ergo viva fide, Deum nos respicere, qui penetrat intima cordis nostri, et omnia peccata ad unum perspecta habet—cum pudore et tremore—ut staret coram monarcha proditor, convictus de crimine læsæ majestatis, catenis ligatus, et sententiam expectans.

Provoluti in genua—gratiam agnoscendi malitiam peccatorum nostrorum efflagitemus, ut detestemur—de præteritis sinceram agamus pœnitentiam; et in posterum diligentius vitemus—Sedete modeste—

Quid est peccatum?

Est offensa Dei, et maxima hominis miseria.

I. *Peccatum est offensa Dei*—cito dicitur—cito committitur— Sed an bene unquam perpendistis qualis offensa Dei sit peccatum?—O si semel perfecte intelligeres!—Deus jubet—homo negligit—Deus vetat—homo tamen—hoc est peccatum. Est ergo offensa Dei, est contemptus Dei. (Peccator dicitur contemnere Deum in Sacris Scripturis non solum de contumacibus, sed maxime de iis qui ex fragilitate, ex. gr. David—) Sed qualis contemptus? Pater filium jubet—et filius—est contemptus patris—Dominus servum jubet—et servus—est contemptus, offensa Domini—bene hoc intelligis—ipse si servum haberes, et ille—quid si filius coram patre—servus

inspectante domino?—Ecce Deus Dominus dedit mandata—nosti quæ—quid præcipiat—quid vetet—nosti—cum tentatio animam pulsat, cor tibi dicit—sub pœna perdendæ gratiæ et amicitiæ illius—Scio, dicis, Deum hoc nolle, sed ego volo. "Quis est Dominus, ut audiam vocem ejus?" "Confregisti jugum meum"—Et tu quis es, et quis Deus?—

1. *Deus infinita bonitas.* Maximus terræ monarcha comparatus uni Angelo chori infimi, quid est? minus est—Angelus vero quid comparatus Deo?—Omnes Angeli simul nihil: "quasi nihilum et inane reputata sunt omnia"—tu vero quid fuisti? quid es?—eris?—fuisti?—nunc—quoad corpus, es saccus stercorum; etsi illud ornes, tamen non nisi sordes—brevi, vermes—quoad animam, nihil boni ex te—ignorantia et stultitia—malitia—et talis cum esses, ausus es contra Deum agere—Aspice in cœlum! Ecce hic Deus sedet in majestate, innumerabilis exercitus Angelorum et sanctorum laudant: "Sanctus, Sanctus, Sanctus;" et videndo se digne non posse laudare ejus sanctitatem, velant facies suas;—interea homo, velut turpis aliqua rana e luto suum erigit caput—ego non curo te, nec mandata, nec minas, nec promissa tua—

O Deus! O angeli! O sancti!—quomodo potuistis—(applicatio ejus quod dicebant servi David, cum Semei ei malediceret: "quare maledicit hic canis mortuus Domino meo regi?")

2. *Deus supremus benefactor*—quid habes quod non a Deo?—totus es donum Dei et misericordiæ ejus—quot capillos geris in capite—toties te ille—quovis momento—quod vivis, quod sanus es—quod non cæcus es—et hæc nonnisi particula beneficiorum ejus—ubi eras ante quinque mille annos?—et tamen jam

tum creabat cœlum pro te Deus—et in illo pulcherrimo palatio, cum illud conderet, jam destinabat locum pro te—Ante annos—ubi eras? et jam tum Deus in cruce pro te—et tu talem benefactorem—in ejus sinu existens, abutens ad ejus offensam et contemptum ipsius donis—illis manibus—oculis—illa lingua—illa voluntate—

3. *Deus supremus Dominus tuus*—an vero non semper es in ejus potestate? "in manibus ejus sortes meæ"—in manu ejus omnes nos—ab illo pendet vita et mors tua—ab illo omnes successiones et actiones tuæ—ille potest permittere ut tegula ex alto decidens caput diffringat—ut in aquis—in igne—ut a latronibus—a fera—ut canis rabidus—ut te hac nocte dæmon, cui per peccatum servis—suffocare—et tu tamen, cum totus a Deo—offendis eum audacter et contemnis—non stolida insania! non temeritas!

Et propter quid denique? si tibi mors, tormenta intentata fuissent, non debuisses nec ad momentum dubitare, sed dicere: malo—ut SS. Machabæi—"melius nobis est!—male se præmitti ad infernum"—et tu propter quid? O mi care!—an tibi minæ intentatæ?—ecce unum fœdum desiderium—una libido tibi tam cara fuit, ut propter hanc Deum offenderes—et mortaliter!—nec pro totius mundi salute mentiri oportet per jocum (S. Augustinus); quanto minus facere malum ob leve gaudium!—Judas Christum vendidit triginta argenteis; tu quantum lucratus es?—quantum?—tristitiam, remorsus, mare amaritudinis, pro una guttula voluptatis—satis tibi erat quod Deus hoc prohibuerit ut ob hoc ipsum tibi placeret—

Et si hoc tantum semel!—quamvis etiam hoc—sed quoties fortasse post obtentam veniam—Deus te ex.

inferno eripuerat, et tu denuo deridens et tua promissa et Dei misericordiam—in contemptum sanguinis Christi, quo eras ablutus—O malitiam!—Rursum crucifigentes—quid jam amplius dici potest? Tam gravis est hæc offensa Dei, ut nulla unquam creatura satisfacere possit—etiamsi omnes homines—et angeli omnes simul—nec pro unico peccato;—ad delendum vel unicum peccatum, sanguine Christi opus est.

Adhuc, tam gravis offensa, tam gravis malitia, ut si omnes Angeli centum millia annorum cœlestes suos intellectus intenderent, nunquam tamen ex æquo possent—infinita est majestas offensa!—

Vide ergo quid sit peccatum!—quod tam facile—O mi Deus! quomodo peccantem omnis creatura sustinuit?—quomodo Angeli tui, justitiæ tuæ gladium portantes, huic tali monstro adhuc pepercerunt?—quomodo terra non aperuit os suum dehiscens, ut—vere, mi Deus, non sum dignus aere quem respiro, non aqua quam bibo, non pane quem—in dignus quem terra sustineat, quem sol illuminet, quum omnium creatorem impudentissimus ego tam proterve ausus sim contemnere—

II. *Peccatum est maxima hominis miseria.* Peccator odit animam suam, hostis est animæ suæ—"numquid me ad iracundiam provocarunt? dicit Dominus," malum in vobismetipsis—miseros fecit angelos—protoparentes—et tu etiam infelicem vitam, mortem æternitatis gustans—per totam—

Effectus peccati, ecce: 1. qui sentiuntur remorsus, timor, inquietudo—fingis te hilarem, simulando, sed non—mentiris, si dicis te contentum, dum es in statu peccati—"impii quasi mare fervens," (Isa. LVII.)—contritio et infelicitas in viis—hæc prima statim

merces peccati—Adam, Cain—Judas—tu ipse tibi testis—præterea, frequentes pœnæ divinæ, ruina fortunæ, sanitatis, abbreviatio vitæ—longa series miseriarum—et hi quidem sæpe amari fructus peccati in juventute (ad juvenes): juvenis primitias ætatis suæ Deo consecrans—benedictio,—contra—maledictio—gladius vindictæ divinæ evaginatus post te, semper te sequitur—semper inveniet.

2. Effectus invisibiles in anima, sine comparatione pejores. Non sentis illos, sed certos reddit fides; nam:

a) Perdita gratia sanctificans, inæstimabilis thesaurus, ad quem nobis acquirendum Jesus Christus e cœlo venit, sanguinem suum profudit usque ad ultimam—pro quo patrimonia, regna reliquerunt sancti, et mille mortes subire erant parati—O jactura immensa!—Gratia sanctificans est vestis nuptialis, qua induti admittimur ad nuptias agni, Filii Dei etc.—qua exuti mittimur in tenebras—

b) Perdita omnia merita—etiamsi immensa fuissent—uti Beatæ Virginis—"omnes justitiæ ejus quas fecerat, non recordabuntur" (Ezech. XVIII.)

c) Perdita omnis pulchritudo animæ—Anima in gratia Dei angelo similis—Contra, anima in peccato et diabolus sibi simillima sunt monstra. Si scires te, commisso peccato, habiturum caput retortum; os hians, linguam exertam—ita ut omnes te tanquam monstrum horrerent;—caveres—Nunc quod anima fœda sit, non curas—sed veniet tempus, cum illa fœditas etiam in corpus—

d) Perditi habitus supernaturales virtutum! "Væ,

væ, civitas illa magna, quæ amicta erat bysso, et purpura—quoniam una hora destitutæ sunt tantæ divitiæ—una hora desolata est" —(Apoc. XVIII.)

e) Perdita capacitas nova merita acquirendi—Peccator non amplius vivum membrum Jesu Christi, palmes inhærens viti—Radix eorum exsiccata est, fructum non ferent—nisi ad summum temporalem aliquem—"Exinanite," sibi invicem inclamant dæmones, "exinanite usque ad fundamentum in ea" (Scil. anima peccatoris) Ps. 136.—O vere miseria!

f) Perditum cœlum—hæreditas—O jactura immensa! — Israelitæ privati terra promissionis—civitate Jerusalem—in captivitate Babylonica—quantum dolebant! sed quid sunt hæc in comparatione jacturæ cœli? Quid jactura paradisi terrestris in comparatione?—

g) Sub potestate dæmonis—miseri obsessi—sed pejus—captivi apud Turcas miseri—sed—(Exemplum P. Lanuzæ, in cujus vita narratur quomodo alicui ridenti ipsum, cum hoc ei diceret :—"Respice modo," inquit, "et videbis." Respexit ille, et vidit monstra teterrima sibi adesse.)

h) Exosi fiunt Deo. Ineffabile odium Dei in peccatum—"Similiter autem odio sunt Deo, impius et impietas ejus." (Sap. XIV. 9.)—Deus necessario odit peccatum ; et quemadmodum non potest cessare esse Deus, ita non potest non odisse peccatum—"Perfecto odio oderam illos." (Ps. 138.)—Ecce tale objectum odii divini est anima tua, si vel semel peccasti—quid, si sæpe?—Et hanc abominationem oculi Dei semper intuentur — Et tu adhuc dicis: "Peccavi, et quid mihi?"—

Provoluti in genua—O mi Deus, si unum peccatum

—quid tam multa?—quam abominabilis coram oculis tuis est anima mea!—cum omnia in me plena peccatis —cum nullum in corpore membrum—nulla in anima facultas—non fœdata peccatis—si me noscerent homines—et viderent—Et ego interea sine pudore—coram Deo et Angelis ejus—et non curabam—cum essem—ut cadaver carnis—ut sordida sus in volutabro luti—ut ulcus de quo continuo sanies—O mi Deus, quam infelix!—Quid si in tali statu me vocasses ad tribunal tuum?—O Jesu, tua hæc misericordia—fructus tui sanguinis, quod adhuc ultimato non perii—Sed tanto magis doleo—offendi patrem qui me plus amavit, quam tot Angelos—qui cum posset—O si possem revocare annos illos—percurrere illa loca—O si vel sanguine meo delere possem!—Sed quid meus pollutus sanguis!—Tuus, O Jesu—sed postea quid?—Contremisco, Deus meus—possum adhuc peccare—expositus tot periculis—(apud juvenes hæc præsertim urgenda)—a pravis sociis—libris—et quomodo evadam?—O Deus, tolle me prius ex hac vita—nunc in his sacris diebus—finem impone vitæ meæ!—

MEDITATIO IV.

DE MORTE.

Ingressus. Vidimus quid sit peccatum ; jam magis particulariter et singillatim de sequelis peccatorum quarum prima est mors. Sed prius provoluti in genua ante Dominum qui omnia momenta vitæ uniuscujusque nostrum numerata habet, petamus ut bene cognoscamus quid sit mors et tempestive nos ad illam paremus.

Sedete modeste.

Dispone domui—Statutum est—In omnibus—

I. *Quid est mors?*— Est omnium terribilium terribilissimum, dicebat quidam philosophus (Aristoteles) ; et verum dicebat, inquit S. Chrysostomus, et magis verum quam ipse putabat—Proponite vobis imaginem moribundi : vidistis aliquando ? Ecce jacet immobilis nisi quando identidem si gravi dolore convulsus—oculi rigidi ; os fœde hians, distortum, nigrescens ; sudor frigidus, anhelitus gravis : manus et pedes ut stipes : patet, finem non longe abesse. Sic et vobiscum, cum unoquoque aliquando erit—nisi repentino casu, quod adhuc terribilius— Inquiri hic potest : quid est mors ?

Est 1. *Deserere corpus suum* — nam est proprie separatio animæ a corpore—fiet hæc separatio aliquando et pro te, nam statutum est omnibus prorsus hominibus—dicetur aliquando et tibi : "Dispone domui tuæ, quia morieris tu, et non vives ulterius—Finis venit, venit finis ; jam non poteris villicare"—"Egredere, anima Christiana, de hoc mundo, de hoc

habitaculo corporis"—Quid tum fiet de corpore tuo? —In fœdum cadaver, in pulverem convertetur, in putredinem. "Putredini dixi: Pater meus es, mater mea et soror mea, vermibus" (Job VII.)—Qualis pater, mater, soror! Subter sternetur tinea, et operimentum tuum erunt vermes. (Is. XIV. 11.) Esca erit corpus vermium—ecce quem (Deum; quale idolum) colebatis! (Dan. XIV. 26.) Poterit tunc Deus verus, judex supremus, Jesus Christus, dicere adoratoribus cuticulæ suæ, hominibus voluptuosis—dicere uti olim simile quid dixit interne S. Margaritæ Cortonensi videnti cadaver fœtidum amasii occisi—S Francisco Borgiæ videnti cadaver Imperatricis Isabellæ—An non ergo stultitia est, adeo incumbere huic sterquilinio, uti vocat S. Bernardus corpus nostrum—et interim negligere pretiosissimam, immortalem animam? —Deum?—O mi Deus! utique stultitia est. (Affectus, applicatio, proposita.)

Mori est 2. *Deserere omnia hujus vitæ bona* — domos, agros, honores, amicos, parentes — omnia prorsus. Utique velis, nolis, debebis aliquando omnia deserere—et utinam non gravi gemebundo cum animo cogaris tum exclamare cum Agag: "Siccine separas amara mors!"—Quod ne fiat, jam nunc fac, tempestive moriaris rebus omnibus, ut dicere queas cum Apostolo: "Quotidie morior"—vel sis ex illis, de quibus dicit idem Apostolus: "Mortui estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo"— Divitiæ si affluant, nolite cor apponere—non es creatus pro istis—dic cum S. Stanislao Kostka: "ad majora natus sum"—cum S. Aloysio: "quid hoc ad æternitatem?" —Noli saltem bona hujus sæculi præferre cœlestibus —æternis—propter illa perdere ista; Deum offen-

dendo, uti Judas, propter triginta argenteos—Quin potius omnia cum apostolo arbitrare ut stercora, ut Christum lucrifacias — Etiamsi tam pauper vivere debeas, ut Lazarus, quid interest, modo post mortem, ut—ipse in sinum Abrahæ transferaris a SS. Angelis. Recogita sæpe : quid prodest homini—O mors quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis !—O mi Deus !—

3. *Transire de tempore ad æternitatem.* Utique separata anima a corpore tempus non erit amplius, nullus proin locus pœnitentiæ—meritis—"Venit nox in qua nemo poterit operari"—Ergo dum adhuc tempus habemus, operemur bonum—si nolumus damnum erit irreparabile, et imprimis tristissima sors nostra, si in peccato gravi moriemur, nam statutum est

II. *Semel tantum mori.* Semel tantum ; si igitur bene, in statu gratiæ mortuus fueris : felix ! æternum felix eris ; sin autem male, in statu peccati—Væ tibi ! æternum infelix, supra modum infelix eris—malum nunquam poterit reparari—"Si ceciderit lignum ad Austrum, aut ad Aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit" (Eccl. xi. 3.) In hoc sæculo infortunium si quid accidit, iterum reparari potest ; at in altero, non—itaque omnis cura impendenda est, ut semper paratos nos exhibeamus ad transitum illum tanti momenti—eo magis quod singulis momentis possit locum habere. Omni loco, morte naturali vel violenta—et quin præmoniti simus, qua hora non putamus, filium hominis venturum esse sicut furem—Onan—Holofernes—et accidit quotidie : semper in statu gratiæ vivendum est—S. Th. Aquinas non intelligebat, quomodo quis tranquille dormire posset in statu peccati mortalis. Et tamen tot homines ita vivunt—dormiunt

—per menses et annos sæpe—Et ego, O mi Deus! Ah! quoties! "statutum est omnibus hominibus semel mori." Etiam Christus, B. Virgo debuerunt mori. Mors certa est, sed circumstantiæ — quando? ubi? quomodo? incertæ sunt—ad nostrum bonum, ut semper parati simus—"Latet ultimus dies ut observentur omnes." (S. Aug.)

Discrimen inter bonam mortem et malam.

"Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus." (Ps. 115.)—"Mors peccatorum pessima." (Ps. 33.)—

I. *Mors peccatorum pessima, sive præterita, præsentia et futura inspiciamus.*

1. Præterita si spectentur, videt peccator tot peccata commissa, tot occasiones salutis neglectas, et cogitur exclamare cum Antiocho: "Nunc reminiscor malorum, quæ feci"—Si—

2. Præsentia iterum tristia occurrunt; deserendum corpus, mundus, bona, quibus adhæret. "Siccine separat." (I. Reg. xv.)—"O mors, quam amara est memoria tua homini" (Eccli. LXI. 1.)—Si vel ipsa memoria—quanto magis mors ipsa—Si—

3. Futura, occurrit terribile judicium, infernus, æternitas—supra ipsum, Deus iratus, cælum clausum; infra se, infernus apertus—retro se, mundus fugiens—ante se, peccata—ad latus, dæmones—intus, vermis conscientiæ—Ah! quocumque se vertit, non videt nisi tristia, et experitur illud (Amos v. 18.): "Dies Domini ista, tenebræ et non lux; quomodo si fugiat vir a facie leonis, et occurrat ei ursus, et ingrediatur domum (conscientiam), et innitatur manu sua super parietem, et mordeat eum coluber" (vermis conscientiæ)—

Quam illibenter talis homo audit illa verba Ecclesiæ: "Proficiscere, anima christiana"— S. Hilarion, qui septuaginta annos servierat Deo maximo cum fervore, trepidabat ad aspectum mortis. (Brev. 21. Oct.)—Quantus debet esse tremor peccatoris, qui totam fere vitam impendit in offendendo Deo! O mi Deus!—

II. *Pretiosa e contra mors sanctorum.* "O mors, bonum est judicium tuum." "Non defrauderis a die bona; ante obitum tuum, operare justitiam." (Eccli. XIV.) "Beati mortui, qui in Domino moriuntur." (Apoc. XIV.) "Opera ad majorem Dei gloriam peracta, in statu gratiæ." "Opera tua sumus, non te deseremus," dicunt quasi ad hominem. (S. Bern.) Pretiosa etiam mors sub omni respectu, sive præterita, sive præsentia, sive futura spectes.

Si præterita, videt tot bona opera—peccata quidem vel nulla, uti Aloysius, vel—fors etiam—sed expiata—uti Aug., operibus pœnitentiæ.

Si præsentia, nil cui male adhæreat, quod nolit deserere—

Si futura, Deum amicum—potest cum S. Theresia dicere: "Non timeo mortem, quia judicem habeo unicum et verum amicum meum"—"Ecce sponsus venit—amicus autem sponsi"—Videt cum Stephano "cœlos apertos, et Jesum stantem" cum corona in manu jamjam ipsi imponenda—Itaque secure potest cum eodem clamare: "Domine Jesu, suscipe spiritum meum!"—Cum tot sanctis: "Lætatus sum in his quæ"—Veni, Domine Jesu—"etiam venio cito. Amen." (Apoc. XXII.)

Quam libenter audit talis: "Proficiscere, anima christiana, de hoc mundo"—Ah! libenter, inquit,

proficiscor de hoc mundo corrupto, quem non amavi —Et si absque Sacerdote ipsi moriendum sit, uti S. Franc. Xaverio, adest illi Crucifixus, supplens vices sacerdotis; crucifixus, quem devote cordi apprimit, osculatur—lacrymis irrigat—O mi Deus! "Moriatur anima mea morte justorum, et fiant novissima mea horum similia!"—Ut autem id fiat, cavebo in posterum ab iis quæ possunt mortem mihi reddere amaram, et faciam quæ possunt eam reddere suavem. Da gratiam—

Quam felix ille qui cum Salvatore dicere potest in articulo mortis: "Consummatum est" totum, quod mihi impositum fuerat. "Opus, quod dedisti mihi, consummavi"—Nunc venio ad te—"relinquo mundum et vado ad Patrem," qui me amat, cujus unice gloriam quæsivi—Ah! talis merito etiam dicere potest: "Pater, in manus tuas commendo spiritum meum;"—vel cum S. Stephano: "suscipe spiritum meum"—Bene excipietur semper talis spiritus—Ubicumque habitabant filii Israel, lux erat, (Ex. x.)—sic etiam quocumque se vertent servi Dei—(veri filii Israel), lux eis apparet, lætum quid recreans, consolans—

MEDITATIO V.

DE JUDICIO PARTICULARI.

Ingressus. "Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem judicium"—Proponamus Jesum Christum nobis in throno ignoto (ad significationem iræ imprimis), vultu severo et valde terribili—Ipsi coram hoc tribunali, prout multi conspecti sunt sancti, trementes ad appropinquans judicium suum—Oremus, ut cognoscamus severitatem judicii tui, et tempestive—

Sedete modeste.

Quale erit illud judicium post mortem? Erit terribile ex omni parte, nam:

1. *Reddenda ratio totius vitæ.* Eodem momento, quo anima a corpore—et eodem in loco—sistetur coram—hoc momentum deberet nobis semper præsens—Aperietur liber conscientiæ—quæretur autem, non an dives, honoratus—nisi ad gravius judicium—sed quomodo vixeris—Ibi videbit unusquisque—

a) *Omnes gratias et omnia beneficia*, quoad corpus et quoad animam—universalia et particularia, et quomodo illis sit usus—Omnia commemorare est impossibile; aliqua saltem—Unde hoc, quod e nihilo eductus, a tuis sollicite educatus vivas? Sanitas, vires, lingua, oculi, aures, manus, pedes? Non est dies, non hora, non momentum ullum quo non—Omnia hæc concesserat Deus, ut- (ex fundamento); nunc jubet reddi rationem de omnibus. "Redde rationem!" putaveras hæc omnia tua esse—non ita. Dei hæc

erant, tu villicus eras, non dominus—quid vero vocationis gratia ad fidem, doctrinæ, exempla, sacramenta, inspirationes,—hæc ipsa exercitia (vel missio)? atque hæc omnia pretium sanguinis Christi; in omnibus sanguis Jesu Christi, ut gemma pretiosa splendens—Si his usus non sit, vel abusus—O qualis horror invadet! Sanguis Jesu Christi magis clamabit quam quondum sanguis Abel!—hæccine reddidisti?—"Expectavi, ut faceret"—maledicta terra, quæ culta—semine condita, pluviis irrigata, tamen nihil refert—

b) *Omnia peccata venialia et mortalia*—propria, et aliena, quorum fuit particeps,—et opere et verbis et cogitatione commissa—et omissiones—O quanta multitudo peccatorum!—quæ per crassam ignorantiam—putabat esse levia—atque dicebat quando mordebat conscientia vel alii admonebant: Quid hoc? quale hoc peccatum?—Quam multa quæ putabat esse remissa? "Finis super te; et immittam furorem meum in te, et judicabo te juxta vias tuas, et ponam contra te abominationes tuas, et non miserebor, et scies quia ego Diminus percutiens" (Ezech.) —O quantus pudor!—Nunc si quæstio instituereturin aliquo gravi facinore—O quantus etiam timor! Nunc horres et pigritaris te examinare (quamvis ut sodalis deberes quotidie), sed ibi etiam nolens—"Iniquitates supergressæ sunt capillos capitis mei—super numerum arenæ maris"—"Si nos ipsos judicaremus, non judicaremur a Deo."

c) *Etiam bona opera*—lætaris interdum si quando aliquid boni fecisti et bene,—sed tamen—"Ego justitias judicabo!" omnes cordis recessus—Examinabit Deus bonis in operibus intentiones, affectus, an in statu gratiæ, an propter ipsum—an bene—si quid

bonum deerit—O quam multa inutilia apparebunt! —Orabas, sed—laborabas, sed —eleemosynam dabas, sed—An pro his speras Cœlum!—Tamen ut malum, ita et bonum si in statu gratiæ—magnam dabunt fiduciam; præsertim ea bona opera, pro quibus in vita nihil accepisti laudis aut mercedis, aut pro quibus etiam passus es—

2. *Reddenda ratio strictissima;* sunt enim adhuc variæ circumstantiæ:

a) *Nihil poterit celari,* excusari, defendi—Judex terrenus non potest semper—patronus sæpe elevat—Non ita coram Deo judice—Nihil est occultum—"Omnia nuda et aperta oculis ejus"—Anima sibi relicta, accusata—Ita clare convincetur,—angelus, dæmon—Nunc expedita lingua nosti te excusare,—quod non de industria—quod non putares esse malum—interdum etiam in confessionali—sic—sed ibi fateri cogeris, te hoc et illud deliberate—ex malitia—O quam stulti, qui tenebras quærunt! modo nemo videat!—

b) *Sine respectu personarum* illud tribunal, non quale in terris judicium—imo ditior, officialis—gravius judicabitur—"Cui plus datum est"—"gravissimum judicium his qui præsunt"—

c) *Nulla defensio,* nullum præsidium, deprecari frustra,—tempus misericordiæ præteriit—Sancti non defendent—Ipsa mater misericordiæ—

3. *Reddenda ratio judici justissimo, severissimo, supremo.*

a) *Justissimo*—ergo si bonus es,—sin malus,—dubia causa tua—nescis—hoc scis, te peccasse—et nescis an placeas—

b) *Severissimo*—Nunc agnus mitissimus—parcit

propter pœnitentiam—et vos etiam, peccatores, beneficiis accumulat—Sed ibi leo—Amodo videbitis—O proterve peccator!—modo vivis libere—judicabit—unum peccatum mortale; unum veniale vel minimum—Ipsis sanctis severus. (Exemplum illius Patris.)

c) *Supremo:* appellationi locus non erit—Mutatio decreti non speranda—causa cadit—Sors tua determinata, vel regnare vel ardere—Non intres in judicium—

4. *Sine mora executio.*

a) *In malos:* "Recedite a me"—statim Deus recedit—Angelus custos—et dæmon rapit miseram animam—atque ita a lecto in infernum—qui sensus animæ!—"Cum venerit judicium tuum, noli me condemnare."

b) *Pro bonis:* "Venite benedicti—Euge serve bone"—statim dæmon fugit—Et Angelus custos—Comparate—quid desideratis? quid speratis in hoc statu conscientiæ? Quid ingereret fiduciam? quid terreret?

Provoluti in genua.

O mi Jesu! tunc erit serius, tunc me judicabis, qualem inveneris (Verba ex traditione servata): qualem te inveniam, talem judicabo—Ergo nunc—adhuc es Salvator, nondum judex—

O Mater misericordiæ, nunc dic Filio—me indignum servum—Sed tamen servum—jam dolere, jam emendationem promittere—impetra mihi—

MEDITATIO VI.

DE JUDICIO UNIVERSALI.

Ingressus. De judicio particulari brevis recapitulatio. Sed non sufficit particulare. Justitia exigit, ut quod privatim actum est fiat etiam propalam, et cognoscat totus mundus qualis quisque fuerit—Quasi audiremus jam terribilem tubæ clangorem et archangeli vocem: "surgite, mortui, et venite ad judicium" (Exemplum S. Hieronymi); sed imprimis oremus—"Confige timore tuo corda nostra; ut judicia tua salutariter timeamus"—

Ordo hujus judicii.

1. *Resurrectio mortuorum.* "Credo carnis resurrectionem"—Veniet ille dies cum omnia igne consumentur, et animalia et homines omnes morientur—Dein canet tuba, et animæ omnes, ubicumque fuerint, ad corpora sua, quomodocumque perierint et consumpta fuerint, revertentur—"et mortui resurgent"—Sic necessario fieri debet, ut appareat justitia Dei. Nam in hac vita—"Credo"—(ad hanc vocem debent surgere omnes) Audite nunc illam vocem Dei; "surge qui dormis"—

Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur! O quantum discrimen! quam longe diverso affectu animæ ad sua corpora revertentur!—Justorum quidem cum gaudio, gratulantes—Impiorum cum tristitia, desperatione—maledicentes!—

Videte ergo non de anima tantum agi, quando agitur de animæ salute, sed etiam de corporis bono externo. Vultis omnia habere pulchra, domos, vestes—animam solam fœdam? Ergo veni et tempus ubi

ista fœditas in corpus redundabit—Nunc abscondita est fœditas et pulchritudo animæ—ideo justus sæpe contemptus, centonibus coopertus, dum peccator in honore est, speciosis indutus vestibus— Sed veniet dies cum ergo quod nocet animæ nocet et corpori; qualis anima, tale corpus—Amas terram, terrenum accipies; sed cœlum— cœleste accipies!—Visne ita amare corpus tuum, ut illud postea per totam æternitatem odio habeas! "qui amat animam suam"—

2. *Veniet Jesus Christus* (postquam omnes homines congregati sunt) in nubibus, in majestate—inter turmas Angelorum omnium—Crux (bonis, impiis) thronus—vulnera—vultus— Beata Virgo ad latus ejus; sic reparabitur ignominia passionis ejus—Et omnes— etiam ipsi dæmones judicem vivorum et mortuorum proni adorabunt—Gaudium de Christi triumpho—O utinam hunc triumphum læte spectemus—

3. *Separatio.* Nunc mixti boni cum malis, hirci cum agnis, palea cum tritico—Sed veniet dies cum unusquisque obtinebit locum suum — Simulationis tempus non erit amplius—Justi ad dexteram cum Angelis—in aere elevabuntur—damnati ad sinistram cum dæmonibus—O quanta rabie hi videbunt illos— quos in vita deridebant, ut viles et stultos—se vero— in extrema ignominia— ut monstra infernalia—ut pestem mundi et fœcem generis humani—Quam aliter incipient de rebus judicare— Nos insensatos—Quo abibit superbia et proterva libido—et derisio rerum sacrarum! —Pudore obruti, terram aspicientes, seipsos, miseros, probrosos, ut malefactores in crimine deprehensos!—

Quo igitur oculo respicienda est nunc immodica libertas? — jucunditates humanæ, libidines, potentia malorum? "Quicumque glorificaverit me, glorificabo

eum, et qui contemnunt me, erunt ignobiles." Quam grave erit—Dominus damnatus videbit servos suos—parentes a liberis—liberi a parentibus—unus fratrum—alter condiscipulum—Ex nobis hic præsentibus alii—alii—Cogitet unusquisque in quam partem nunc abiret, si nunc separatio fieret inter nos—in quam partem ducant societates suæ—Ne dicas: quamvis nunc—sed—Ni cito emendes—eris—Utrum es nunc hircus, an agnus? Audis vocem pastoris? superioris? Utrum mitis, patiens, humilis?—an contra—quasi cornibus—vel, si factis non potes, saltem verbis?—vel, si hoc non potes verbis, saltem cordis aversione?—odio?—

4. *Aperientur et revelabuntur scelera* — in oculis totius mundi—cum quanto pudore occultissima crimina—hypocrisis—simulatio—impudicitiæ—stultissime occultæ—quam multa secreta—injustitiæ—fraudes—turpitudines—Nunc horres accusare, et sincere coram uno—Denudabo turpitudinem tuam et videbitur ignominia tua—

Nunc quidam gloriantur in rebus pessimis, coram suis similibus jocantur—sed agnoscent tunc peccati turpitudinem et ignominiam—"Montes cadite"—Sed occultare sese impossibile—ostendere intolerabile—Si publica afficereris ignominia—si in Ecclesia, e suggestu, vel per plateas civitatis promulganda essent tua crimina!—Quid, coram toto mundo?—Qualis abominatio sanctis!—qualis derisio dæmonum!—tu talis fuisti!—habuisti tot opportunitates salutis (Exemplum illius qui vidit in somno matrem sibi exprobrantem.)—

Contra bona etiam opera, præsertim ea pro quibus mercedem nullam recepisti, pro quibus passus es—bonæ intentiones—eleemosynæ in quibus nesciebat sinistra quid faceret dextera—"tunc laus erit unicui-

que a Deo." Videte ergo—Nunc potest unusquisque in conscientiæ suæ libro scribere quæ vult—sed "nihil est opertum quod non revelabitur."

5. *Sententia duplex.*

a) *Facie plena mansuetudinis*—"Venite, benedicti" —Audistis cum vocarem ad patiendum, ad—nunc ergo venite non jam ad—sed—quanto gaudio!—quibus gratiarum actionibus—quidquid fecerunt et passi sunt videbitur nihil—

b) *Minaci vultu*—"Ite, maledicti"—recedite hinc in æternum supplicium—maledico vobis—ite ubi Dominus vester, cui servire voluistis potius quam mihi—ejus carcerem meo cœlo præposuistis—Quid ipsi facient ad tale fulmen?—Hic Jesus in mortali vita—in passione sua, unico verbo: "Ego sum" prostravit —Quid ergo nunc judex in gloria?—Quam illi cadent! Quam desperabunt flentes—rugientes—ululantes!—

6. *Executio.* "Et ibunt hi in supplicium æternum; justi autem in vitam æternam."

a) *Mali*—Aperietur terra sub pedibus—et omnes unus super alterum ruentes, rabido clamore—extrema desperatione, a cœlo, et hoc æternum, separati—sibi ipsis maledicentes, in apertum ignis abyssum demergentur—et mox terra recludet os suum, et miseri, maledicti, corpore et anima—in horrendo hoc carcere —Tum demum agnoscent "quia malum et amarum est dereliquisse"—

b) *Justi*—Cœlum aperietur—et—inter cantica—benedicentes—Post hosce dies breves—et noctes—unus dies—una nox—dies gaudii—felicitas vitæ—Nunc tempus probationis—terra—locus medius inter cœlum et infernum—Alterutrum elige—vis damnari? —facile est, via lata—vis salvari?—angusta est porta—

O Bone Jesu!—O Mater misericordiæ!—

MEDITATIO VII.

DE INFERNO—I.

Ingressus. Jam multa cogitatu tristia consideravimus; restat adhuc tristius — amara sunt — ita; sed salubria—Hodie vobis descendendum est in infernum —Descendant in infernum viventes, ne post mortem—

Sed primo prostrati oremus—ut cognoscamus quid sit ille infernus, quam per peccata promeriti sumus—quem adhuc promereri possumus — imo quem non evademus nisi magna Dei misericordia — et nisi a liberiori vita ad majorem curam de salute transeamus.

Quid est infernus?

I. *In genere*—Quid docet fides de illo?—Fides—a Christo Jesu, qui non venit ut homines terreret, sed ut salvaret, et tamen—"ita dico vobis—timete"—consideramus—ut aliqua saltem idea de illo nobis formata, ad solam ejus mentionem exhorrescamus—Ante omnia, illud bene noscamus, quod quidquid dicere, quidquid cogitare poterimus, parum erit: nam, ut de cœlo: "Nec oculus vidit"—ita de inferno: nec oculus—quæ præparavit Deus contemnentibus se—

Infernus est æternus carcer, igne et innumeris tormentis horrendis repletus, ubi a Deo justo punitur quisquis vel in uno peccato mortali ex hac vita discessit — locus tormentis repletus — angustus—"terra tenebrarum et operta mortis caligine—terra miseriæ"—

Imaginare tibi ita ac si in obscura nocte in monte aliquo consistens videres infra terram aperiri—et per

hunc hiatum vide infernum dæmonibus et damnatis hominibus repletum—aspice illas victimas iræ justæ Dei—ut gemunt, ululant— desperabundi—"Ibi erit fletus et stridor dentium"—

Infernus est locus ubi essentialiter ista duo sunt: privatio omnis boni et accumulatio omnis miseriæ: 'Ibunt in supplicium æternum"—Ut in cœlo omnis felicitas, nullus dolor—ita contra in inferno—Esse in inferno—esse damnatum significat nullum habere bonum, nullum habere solatium, et pati omne malum—

1. *Nullum bonum*—Quidquid potest esse gratum, ibi non est. Lux, horti, agri, amœnum ver, flores, fructus, cibus esurienti, potus sitienti (una gutta negatur), somnus fatigatis, divitiæ, honores, ludus, colloquium cum amico, cantus—cogita quidquid tibi gratum est, vel esse potest, et dic: hoc non erit in inferno!—quam non hoc solum horrendum! quando nobis unica res deest, jam videtur sæpe intolerabile—Tobias cæcus: "quod mihi gaudium esse potest?"—Sæpe murmuras cum aliquid tibi deest in cibo, in potu, in vestibus, commodis—Omnia hæc in inferno—(Mortificatio hic commendari potest.)

2. *Omnia mala*—Congregabo super eos mala—Mente percurre quidquid vel ipse passus es aliquando, vel audisti, et dic: hæc omnia in inferno et infinities plura et majora, et graviora—Nam quidquid hic pati possumus, et parum est et breve—Ipsæ vires fatiscentes dolorem minuunt—præsentia amittitur—sed hic —Paupertas, miseria, fames, sitis—una fames tam horrendum malum, ut aliqui membra propria lacerarent—sitis omnium dolorum gravissimus, ut ex omnibus qui in suppliciis moriuntur, constat—Etiam

Christus in cruce—in inferno hæc omnia—Dolores capitis—dentium—aurium—torsiones—febres; quodlibet ex his suppliciis interdum tantum est, ut homo insaniat—hæc omnia in inferno—ideo morti comparatur—hæc est secunda mors—Tormenta—tyranni figebant palis—membratim dissecabant, ossa comminuebant, comburebant lento igne—in inferno hæc omnia—"Supplicium æternum." Dedecus, ignominiæ, contumeliæ, derisiones, maledictiones—omnia hæc in inferno—omnia ergo mala in inferno—Sed ita ut quæ hic sunt, quasi depicta solum sint (In imagine pertransit homo, ut bona, ita mala hujus vitæ), et momentanea, mixta bonis—interrupta—quo graviora, eo breviora—et certe cum morte finienda—ibi vero horrenda et sine fine—transibunt anni mille, supererunt mille milliones annorum, et iterum—initium—Cain jam fere sex millia annorum—ut si inciperet solum—

Quam hoc iterum horrendum!—hic unus morbus—una miseria—unus dolor!—si esses in domo aliqua ubi commoda omnia—tantum ut quotidie per quadrantem deberes esse ludibrio—cædi—nolles—et tamen si hoc haberet damnatus—infernus non esset—Minimam nunc ferre molestiam non potes,—vel non vis—et tamen meruisti!—Quid faceret damnatus, si liceret hisce temporalibus infernum redimere?—"Quidquid non est infernus, est mera gratia"—(S. Fr. Borgia)—"qui murmurat, nescit quod supplicium debeatur voluntati quæ ausa est Deo resistere" (S. Bernardus)—

II. *In specie*—aliqua saltem—

1. *Socii*—Nulla ibi ratio habetur humanitatis, nobilitatis, prudentiæ; consanguinitatis, amicitiæ, etc.

—imo sunt ibi varii generis et conditionis—Quidam Angeli fuere—Archangeli— cæsares— reges —principes—Alii docti, philosophi, oratores —Alii aulici, politici, liberales, vana honestate et moralitate—Alii parentes, liberi, socii, amici,—quum primum in infernum,—omnia cessant—"Nullus ordo"—Omnes statim capitales inter se hostes—rabido odio—unus alterum pati non potest, nec verbum suave ad solatium proferre—Parens filium—servus dominum—maxime qui in vita se mutuo amarunt male, et amicitiam habuerunt non secundum Deum—Ex hoc ipso maximum odium ibi, et furor quod illuc simul pervenerint—(Dives ille epulo nolebat fratres suos illuc pervenire, cur?)— Quid sentient domini cum servis?— quam grave—esse cum iis qui tibi detrectant, te oderunt—tibi maledicunt,—et non posse te ab iis separare—scire te semper cum iis manere debere, cum iis invitum—nec gratiam inire posse, et habere neminem qui conciliet—qui soletur—qui vel commiseratione moveatur.

2. *Tortores.* *a*) Quivis damnatus tortor est alteri, verbo, opere, et ipso motu suo—ideo ille epulo nolebat fratres venire—

b) Dæmones viribus ad torquendum, facta a Deo potestate, pollentes — ingenio, monstris, tormentis—

c) Vermis conscientiæ, ipsi sibi intolerabiles—Exprobrant sibi ipsi insaniam—audi nunc vocem conscientiæ—

d) Manus Dei invisibilis, omnipotentia sua puniens —et semper persequens—O quam "horrendum est incidere in manus Dei viventis"—

Procide in genua— Recapitulatio de inferno—O quam malum est peccatum, pro quo Deus damnat

creaturam suam ad—Oh ! quantum malum est peccatum !—An hoc credidisti ? Et hoc ipsum auget malitiam—scivisti, et tamen—

O Deus, quid mihi jam restat !—Quidquid constiterit, solum Deum meum in cœlo possidere debeo !—Peccavi—sola mihi restat sincera pœnitentia—O utidam nunquam ! — Sed factum est ! — revocari non potest quod peccatum est—Sed doleo—et hunc dolorem toties renovare volo, quoties spiritum duco—Tu, O Jesu, supple quod deest—in manus tuas in hac cruce extensas me projicio—Sed an suscipies tot peccatis inquinatum !—Ita suscipies pœnitentem—scio—

O Mater misericordiæ !—

MEDITATIO VIII.

DE INFERNO—II.

Ingressus. Iterum de inferno. Utinam bene et profunde imprimatis menti—(Posset narrari exemplum alicujus concionatoris in Germania qui, cum se pararet ad concionem de inferno, legens auctores putabat esse exaggerata—tamen ea dicenda sibi proposuit; et cum diceret, energumenus erat in Ecclesia qui ad singula, quæ dicebat concionator, repetabat cum gemitu: Ah! sic est, sic est; Deus remuneratur ut Deus munificentissimus, et punit etiam ut Deus severissimus.) Oratio aliqua—

Quid patiuntur damnati?

I. *In anima*—Memoria ubique invenit tormentum: Voluptatis præteritæ: Ego quondam bene—commode—juxta ingenium meum—jocis et ludo—ibam quo volebam—in jucundis societatibus—Ubi nunc—Maxime vero illæ voluptates quibus peccatum—O quam infelix sum!—pro vanis—in illa societate—cum illis!—quam grave erit meminisse hoc!—"Pœnitentiam agentes et præ angustia spiritus gementes"—Occasiones ad bonum—Ah! quam fui demens!—habui tantum temporis—instructiones—media—inspirationes et gratias—O si usus essem illo tempore!—O si obsequutus essem!—O si illis occasionibus!—O si—O si—Nunc parvi pendis gratiam Dei, veniet tempus quando summi æstimabis:" "Pœnitentiam agentes, et præ angustia"—Annon ita gemeres, tu catholice!—sodalis!—

1. *Intellectus.* *a*) Quod perdiderit—Deum, ejus amicitiam et protectionem (nunc ista non intelligis,

sed tunc—) sanctorum societatem, cœlum ejusque delicias—

b) Quod venerit in iram Dei implacabilem — in odium ac detestationem omnium Sanctorum—in societatem dæmonum et damnatorum—in tormenta sævissima—

Hæc solum cogitat damnatus, nec potest se distrahere—Nunc tædet cogitare de salute—de anima—de Deo—veniet tempus cum hæc sola cogitabit—per totam æternitatem—

2. *Voluntas*—ira, furor, deprecatio—si in morbo, in miseriis, mendicans auxilium—a nemine acciperes, nec solatium, nec commiserationis signum—si omnes contemnerent, insultarent et dolentia membra etiam vulneribus accumularent—qui sensus esset?—Damnatus rugit, ululat—lamentatur ita, ut saxa commoveri debere videantur—tamen Deus implacabilis—vellet fugere—vitare, jugum dejicere, abscondere se—se interimere—sed non—"Quid horribilius quam velle semper id quod nunquam erit, et nolle illud quod semper erit?" (S. Bernardus)—Hæc pœna effrænatæ libertatis.

II. *In corpore*—Nec oculus vidit etc.—

Oculi, monstra infernalia, horrores (S. Cath. Sen. semel diabolum viderat—quid dixerit?) hæc merces aspectuum—

Aures, lamentationes, ululatus, maledicta, insultationes, juramenta—ecce quo deducant sermones, juramenta, maledicta, cantilenæ, insultationes—

Lingua, sitim, famem, amaritudinem intolerabilem, fel aspidum—hoc pro loquela, pro excessu in—

Manus ligata, nunc jungere in oratione piget—extendis ad—

Odoratus, fœtore tot cadaverum—

Tactus, exquisita tormenta—præcipue vero igne—de igne sæpe Christus—"ubi vermis eorum non moritur, ignis non extinguitur"—non in uno loco—aliquoties repetit: "Crucior in hac flamma;" et in parabola "in caminum ignis"—et præsertim de judicio: "in ignem æternum."

Ignis iste est universalis, et cruciat totum hominem, totum corpus—et totam animam—Jacet damnatus in inferno—eo loco quem illi assignavit justitia divina—totus immersus igne—ut piscis in—ut nos in aere—caput, oculi, os, crura, brachia, pedes—dorsum, pectus—locus, cibus, potus, aer—ignis; non tantum exterius, sed interius; in capite, in cerebro, in dentibus, in lingua, in gutture, in visceribus, in venis, in ossibus—"Omnis victima igne salietur." "Ipsa anima miris, sed veris modis" (S. Aug.)—si esses obligatus una manu in fornace ardenti—hæc recogita in tentationibus—proba vel uno digito in flamma candelæ ardentis—

Ignis iste multo terribilior quam noster—hic terrenus solum umbra—quare? hic beneficus, donum benigni Dei; ille vindex, instrumentum Dei irati—Ecce si scires, te ob hoc vel illud crimen morte puniendum, per carnificem comburendum lento igne—imo si totum offerretur regnum ex lege, ut per dimidiam horam in fornace arderes (Deo per miraculum vitam conservante) nolles—An non potius omnia patienda, ferenda, quam—tu vero pro qua re te resolvis ad—? Putas Deum esse bonum, patientem, remissurum—Sed ita impossibile cavere—Horres vigilias et jejunia—"hæc levia sunt meditantibus pœnas inferni" (S. Bern.)—Ignis iste urit pro ratione peccatorum—pro

duobus duplo magis quam pro uno;—pro decem—pro centum—ne putes idem esse damnari pro uno ac pro multis—Justitia Dei exigit—

III. *Æternum.* Hoc est omnium quæ sunt in inferno terribilissimum—Damnatus exulat a cœlo, in æternum—ardet in inferno, in æternum—sed quid est æternitas? Potest dici quid non sit, sed non quid sit—

1. *Sine fine*—Hæc illa veritas, ad quam tremebant ipsi sancti—Veniet dies extremi judicii—peribit hic mundus—reprobi descendent—et Deus omnipotenti sua manu carcerem illum æternis repagulis occludet—Dum alii cum sanctis in cœlo—quamdiu Deus erit Deus—eodem tempore damnati—Transibunt, milleni anni, millena sæcula—semper æternitas manet eadem—Sume manum plenam arena—quam multa ibi granula!—Quantum esset, tot annos, tot sæcula, tot millena sæcula!—Quid si omnis arena!—quam innumerabilis series!—et tamen post tot etiam sæcula, manet adhuc æternitas tota—O æternitas! veniet eo usque ut peccator, pro uno quoque peccato, centum millia annorum jam arserit, et adhuc—Et damnatus hoc scit—et quovis momento totum pondus æternitatis eum obruet—

2. *Sine interruptione aut refocillatione*—Exiguum esset solatium, si quovis millesimo anno daretur horula unica ad quietem, et haustus aquæ—mille anni, et una hora!—Sed neque hoc—ibi nullum solatium—semper et sine intermissione—semper, nunquam!—nunquam, semper!!!

Provoluti in genua.

O Deus! nunc intelligo, quid sit infernus—quid sit æternitas—quid sit damnari—Damnari est—est—et

hoc ego promeritus sum—Jam nunc essem—nisi—O bonitatem!—Jesus dilexit—Sanguis Jesu—Cor Jesu —alioquin essem—Ergo ita Deum offendi, ut si mortuus essem—et ob quid ita offendi?—An promissum mihi fuit?—An non minæ intentatæ?—Ah! tu scis, Domine—et ego scio—et nunc pœnitet—pudet—O Deus meus! doleo—et spero—sed possum adhuc peccare—O Jesu! memento sanguinis tui, cordis tui—misericordiæ tuæ—memento hujus tantæ bonitatis, qua—an hæc omnia peribunt?—Hic ure—modo in æternum—O Mater misericordiæ—O felix Maria!—tu Mater Dei—tu Mater Rei—

Paraphrasis verborum: Discedite a me—

"Discedite a me" (pœna damni) qui creavi vos pro me, ita ut non esset vobis felicitas extra me—a me, fonte aquæ vivæ, sine quo nunquam sitim vestram veræ felicitatis restinguere poteritis — a me, patre vestro — Ah! infans — (comparatio infantis a matre in mare ignis—Absalon—Discip. S. Pauli)—His in terris non intelligimus quid—sed—Esaii—"An nullam benedictionem pro me?"—Clamor—Oh! quantum!—a me, et eo ipso a SS. Matre, S. Angelo Custode, Sanctis, cœlesti patria — salutare a longe — sed non transibis — Deutr. xxxiv. 4. — Quantus dolor pro Moyse!—"Discedite a me"—Quomodo in vita vestra vos vocavi ad me—in S. Euch.—ad crucem —non voluistis — "Quis est Dominus ut audiam vocem ejus? nescio Dominum"—Nec "ego vos cognosco"—"nescio vos"—Ah! S. Maria Magdalena de Pazzi vix non—cum Christum suboffensum—aliquis apostata in Perside—solo—O Deus!—ergo non amplius Pater!—

Sed non solum a facie—insuper maledicti—maledicti —O quantum hoc!—maledicti a Deo omnipotenti—qui

amorem suum spretum vindicare—"effundam iram"—secundum misericordiam suam,—maledicti a Deo Filio, qui crucifixus—quid hoc?—maledicti in omnibus facultatibus corporis et animæ—in—in—quia abusi, ad offendendum, propriis beneficiis—Merito igitur maledicti—Et qua pœna?—Oculi nihil videbunt—nisi—dæmones deceptores—Intellectus: "peccator videbit"—Memoria—"nunc reminiscor"—Voluntas—mea culpa—S. Cath. Sen.—S. Franc. Rom.—Aures nihil—nisi—vix in nosocomio—matres ipsæ vix—Odoratus—S. Thom. Aquin.—Antiochus (Mach. IX.)—Gustus—lingua—exardescet—sitim—famem—guttulam—et non—epulo—Tactus—ignem—et qualem?—"Spiritus ardoris"—ignem creatum ad sapientem, rationabilem—æternum, addit Salvator (Adhibe hic comparationes varias), semper—semper—nunquam—nunquam—pendat horologium—æternitas (P. Bridaine)—O hic vix—digitus in igne—quomodo?—quis ex vobis!—An tu—tu—tu—ne in molli quidem lecto—S. Lidwina—Illa pœna oculorum—pro obtutibus—pro—Ille ignis—pro igne voluptatis—Ah! quam terribilis—"Qui paratus est diabolo et angelis ejus." En societas!—Quia mali—mores eorum superbiam imitati estis—etiam sortem—qualis societas!—"In cœlo quot socii, tot gaudia" (S. Aug.)—In inferno autem quot,—tot tormenta (P. Segneri)—His in terris intolerabile—in societate—quid erit in—ubi omnes hostes infensissimi? Erit hæc pœna eorum qui hic societatem malorum præferunt societati Dei servorum Dei—qui hos spernunt,—qui—Tunc—"Nos insensati—inter filios Dei—ergo erravimus!"—

En pœna—Væ quibus hæc prius experienda quam credenda sunt—Si vos creditis—uti reipsa credere debetis, si christiani—Oh! tempestive—

CONCLUSIO MISSIONIS.

(Imprimis promulgandæ Indulgentiæ Missionis et Crucis—et benedicuntur Rosaria vel cruces, omnibus elevata tenentibus.)

Deinde—Ergo finitum est hoc sacrum tempus—et ut in nomine Patris et Filii—initium, ita et in nomine —finem hodie—An fructum cepistis? Spero equidem multos—imo testes illæ lacrymæ—illa sollicitudo bonæ confessionis faciendæ—illa frequentia—ita, multi sine dubio—sed tamen timeo ne sint etiam de quibus ab initio dixi—quibus nulla media prosunt, quia nolunt, in sordibus sordescunt adhuc—Deus hoc avertat! quem veritates æternæ ita propositæ non corrigunt, hunc nec ipse corrigeret infernus—Certe non potestis dicere: Nescivi—"Si locutus non fuissem"—ita Salvator—"Si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes, quæ in te factæ sunt, olim in cilicio et cinere pœnitentiam egissent —ideo tolerabilius erit in die judicii"—

I. *Veritates æternas audivistis*—(Recapitulatio brevis præcipuarum veritatum)—Vidistis vos esse in mundo, non ut libere vivatis—ut—ut—sed unice ut—; hoc esse negotium maximum et unice necessarium—Vidistis quid sit peccatum—detestati estis—; et in particulari abominabile illud ac teterrimum vitium impuritatis, quod tantas heu! strages edit; et tot animas æternum—vidistis quid sit mors illa, quæ omnes monet—judicium—infernus—

Nunc ergo in quo statu est vestra conscientia?—suntne adhuc aliqui impœnitentes? Ah! miseri, quid ergo facitis? quid expectatis?—Quam tristis vobis

cogitatio: Ecce tot alii cum Deo nunc reconciliati sunt, et dulci pace gaudent—et ego in meis sordibus —in statu æternæ damnationis!—O utinam vel hæc ultima verba, quæ ad vos ex intimo cordis sensu profero, et nonnisi ex amore vestræ salutis—, effectum sortiantur!—

Interea quid jam nobis restat, nisi ut eos Christo Jesu et ejus misericordiæ commendemus, ut aliquando tandem—depulsis crassis tenebris—resipiscant—O utinam! utinam! alioquin—Væ!—Væ!—Vos autem qui fructum—, id quod certe de longe maxima parte confido,—dicite nunc, dilectissimi, an non gaudetis? Pœnitentia vestra gaudium Angelis in cœlo—et vobis ipsis — O quam suaves erant lacrymæ quas pro peccatis vestris ad pedes crucifixi, et ad pedes ejus ministri—fundebatis, cum deponeretis onus conscientiæ! —Quanto suaviores illæ lacrymæ iis gaudiis, quæ in satisfactione cupiditatum vestrarum quæsieratis—Interea nolite credere jam totum esse factum—Bona confessio non est nisi initium—nunc sollicite custodite gratiam—ne fidatis vobismetipsis—qui ex loco calido in frigidum—cito frigescit— ita post exercitia (vel missionem)— peccatorum vestrorum nolite oblivisci —hæc memoria vos humiles et patientes reddat—cogitate misericordiam Dei erga vos—Eadem reddant cautos in futurum—secus redibit "immundus spiritus cum septem— et fient novissima"—Quid vero proderunt vobis omnia, si in statu peccati mortalis vivatis? —quid proderunt rosaria cum indulgentiis?—

II. *Ecce discedimus jam ab invicem*,—ibimus alii alio, et nunquam amplius ita simul conveniemus— Sed quid dico? imo conveniemus aliquando—ita, in magno illo die "stabimus omnes" simul, et rationem

reddemus, nos de iis quæ diximus, vos de fructu percepto—Conveniemus, et cognoscemus invicem, unusquisque vestrum me—an—an ?—et "væ mihi, si non" —Et ego unumquemque vestrum cognoscam—an—an —an—et etiam væ illi qui—Nunc omnes permixti, sed tunc fiet discrimen—separatio—O fratres mei, quantus ille dies erit! (Hic brevius vel longius de judicio universali, scilicet, de orbis ruina, de resurrectione diversa—de separatione malorum a bonis—et si, ut sæpe fit, habetur hæc conclusio in cœmeterio vel prope ossuarium, locus ipse dabit occasionem ita dicendi, ut deinde recordentur se aliquando ex hac ipsa terra in qua quieverint surrecturos—) Quid ibi cum unoquoque nostrum fiet? quo loco erimus?—Interea certum est, unicuique fore pro meritis—locus singulis paratus et in cœlo et in inferno—a vobis hoc pendet.

III. *Interea dum magnus ille dies venerit—valete in Christo Jesu.* Valete (ad sacerdotes præsentes) animarum curatores, quibus commendatur custodia animarum jam per pœnitentiam mundatarum (et commemoretur modeste grandis ratio reddenda)—Valete (ad magistratum—qui laudandus de zelo, et bono exemplo si dedit—et adhortandus ut cum Ecclesiasticis ad bonum animarum conspirare pergat—ingens negotium est salus animarum, scandala tollere, pondus est ingens, quod uno brachio non potest tolli ; utrumque necessarium est, scilicet brachium potestatis sæcularis cum brachio potestatis ecclesiasticæ simul.) Valete (ad omnes—patres, matres—curam gerant de liberis—cæteri omnes—) (Potest hoc loco etiam modeste peti venia, si—si—) verbum quod prædicavimus—erat Verbum Dei, sed nos qui—eramus homines—ita-

que si quid vel nimium—vel parum—diximus, si ulla re offendimus — Condonate nobis pro amore Jesu Christi, illud scientes, noluisse nos quemquam offendere, sed solum desiderasse salutem vestram, ut et nunc facimus, et faciemus, dum vivemus, orantes pro vobis—Valete—et pro nobis etiam orate—Valete, in judicio Dei nos videbimus—

Denique in memoriam—1. *Mortuorum ossa*, quæ præsentia semper habetis—Interrogate sæpe ista arida ossa: Bonum est, O mors, judicium tuum — licet muta, ipso silentio suo clamant—alii ex his—in inferno—alii—in purgatorio—alii—in cœlo—omnes id clamant quod nos missionarii clamavimus: Vanitatem esse omnia, præter solum divinum servitium—

2. *Crucifixum*—Ejus aspectu a peccato avocet—confirmet in bono—

3. *Imaginem Beatæ Virginis*—Hæc cohibeat etiam a scandalis, et præsertim ab infando impuritatis vitio —Valete—

(In fine dici potest cum populo *Pater* et *Ave* ad lucrandas statim indulgentias crucis, pro animabus eorum quorum corpora hic sunt—et discedens Missionarius, si ipsi videbitur, jubere iterum potest ut alta voce peccata abominentur)—Tum mox discedunt.

N. B.—Gratias oportet agere unicuique classi hominum—efflagitare benedictionem Dei super— promittere preces in futurum et petere pro se—commendare ultimo judicio—Si Crux erecta est, loqui de quatuor novissimis, de cruce in ultimo judicio—de pretio animæ—de amore Dei—

INSTRUCTIONES

I.—DE EXAMINE CONSCIENTIÆ.

Si nosmetipsos dijudicaremus — Scrutemus vias— Recogitabo tibi omnes—

Ingressus. Necessitas instructionis: ignorantia est prima causa malorum—ut si primaria rota in horologio sistit—præsertim vero ignorantia circa Sacramentum Pœnitentiæ—Sacramentum summe necessarium —a diabolo præcipue impugnatum—Maxima in pœnitente requiritur dispositio—debet esse difficile—quia post naufragium—O utinam qui innocentes sunt —Hinc Sancta Theresia ad concionatores—et post mortem apparens—Hæc una est ex præcipuis causis, cur multi vocati, pauci vero electi—Scilicet absolvuntur coram hominibus, sed coram Deo—? Itaque—et propria experientia doctus—

Propositio materiæ.

Tantum valet bene confiteri, quantum salvari—Venenum hausisti, nisi antidotum — Examen conscientiæ est diligens perquisitio—ab ultima confessione rite facta—et est valde necessarium, ne sit confessio vel nulla vel sacrilega—

I. *Orandum*, ut—

II. *Diligentia*—raro confitentur, et quam citissime se expediunt—incuria de salute animæ — si pecus ægrotat—anima vero—non sentiunt onus—alias ut bajulatores quærerent se exonerare—raro accedunt

ad confessionem, et tunc quam citissime—(ut vir cum uxore litigiosa)—sed ista excusatio nulla : oblitus sum —ut in morte tuti sint—(Ne tamen anxiæ sint bonæ animæ)—Negligi solent :—

1. *Circumstantiæ*—in uno peccato sæpe duo vel plura — ex. gr., maledicta in parentes — maledicta parentum—cum scandalo— impura verba coram— similitudo cadaveris fœde lacerati—

2. *Numerus*—non addunt quoties—Tamen necessarium—non possunt—fortasse posses majori conatu —circiter —interrogati respondent quod in mentem venit—

3. *Peccata omissionis*—obligationes status—Patres familias—(modo serviant sibi—an serviant Deo non cogitant) ; parentes : non dant educationem — non puniunt, non præveniunt occasiones peccati—Horribile malum, origo peccatorum—scandalorum—itaque damnationis— ; et hæc omissio non erit peccatum ?— et tamen quando de his se accusant ?—

4. *Peccata cogitationis*—nec dimidium peccatorum suorum dicunt—quia solum opera—sed cogitationes —interdum decem, triginta,—peccata cogitationum, antequam unum opere—

a) Quando cogitatio mala peccatum est : (tria requiruntur etiam, si occasio datur voluntarie—)

b) Quomodo nos gerere cum malis cogitationibus— In examine conscientiæ inquirere, postea confiteri distincte ; non sufficit dicere : habui malam cogitationem ; sed dicendum, an voluntarie, et qualem—

c) Cavendum ne multiplicentur hujusmodi peccata : Nam est periculum damnationis majus, quo plura committuntur peccata — cymba, quo magis oneratur, eo propior demersioni — et damnatio gravior

—Ut in hora mortis possint resistere—sunt, qui libere—nulli suggestioni resistunt, in summo etiam, et post narrant, delectantur—sed et dæmon—Quomodo ergo talis in morte—? Erunt tunc tentationes gravissimæ, descendet—"habens iram magnam"—tentabit cogitationibus—

Conclusio—Adhortatio ad exercitia frequentanda—

II.—DE DOLORE.

Cor contritum et humiliatum—Sanat contritos corde.

Ingressus. Multi, examine facto, de dolore non cogitantes, ad sacrum tribunal accedunt—

1. *Necessitas*—Corpus sine anima—baptismus sine aqua—Deus non condonat sine dolore—etiamsi solum venialia—dolor semper necessarius—Propterea salutare consilium, ut qui sæpe confitentur, et nonnisi quotidiana habent, aliud quid addant ex præterita vita, de quo certe dolent—

Interea tamen, ad quietem animarum, non requiritur ut sit sensibilis. Exemplum Davidis: "Peccavi"—non legitur tunc lacrymatus fuisse—quamquam de morte filii ploravit multum—

2. *Qualitas*—perfectus—imperfectus—clavis ad cœlum—similitudo servi et filii—si quis apoplexia—videte quanti momenti—similitudo feræ in corde vulneratæ—vel in pede etc.—sed non in hoc consistit, ut verbis recites—Etiam imperfectus debet includere detestationem peccati—alias "times ardere—et non times peccare"—Exemplum Saulis, Antiochi, Judæ proditoris!—(Imprimant animo bene doctrinam de dolore imperfecto et perfecto—)

3. *Media.* *a*) *Oratio*—Potes te ipse occidere, sed vivificare non potes—opus est omnipotentia Dei—Quanta negligentia eorum, qui non orant ante confessionem!—quanta præsumptio!—Quasi Deus teneretur dare—vel quasi in ipsorum potestate esset—

b) *Consideranda:* natura peccati—effectus—pœna infinita quam—

c) *Frequens usus*—Omnes artes exercitatione discuntur—devotio vespertina commendetur—solvendum duplex debitum, gratitudinis, et deprecationis per actum doloris—Parentes præcedant exemplo—

4. *Indicia doloris*—signum defectus doloris, peccare libere in spe confessionis—, licet non tam explicite; ex. gr., quando—? hodie, nam debebam ire ad confessionem—admonitus corrigit se- sed labitur tandem —lapsus semel, jam libere peccat—

Impudicus, ut audaciam sibi ingerat: Quid? confiteberis—et si ille confessarius non vult absolvere, inveniam qui absolvat—peccatum confessum est peccatum remissum—et ad quid confessio? etc.—

Tales ergo in magno periculo—nam videntur nescire doloris necessitatem- Quando! Postea dolebo!—similitudo juvenis, qui nuberet—postea dolebo—ergo si non insanis, certe—

Error eorum qui putant omne malum confessione tolli- Omitto posse fieri, ut male confessio fiat—omitto- omitto quod remaneant effectus peccati- ut, ex. gr., post hostem ruinæ,- -post febrim debilitas- -ita etiam post peccatum remissum—præsertim habitus mali—unde:

a) *Facilis relapsus*- quia minus horret, ut qui cum diabolo- -experientia- Comparate facilitatem peccandi in qua nunc estis, cum horroribus quos olim sentiebatis—

b) *Difficilis conversio*— murus exsiccatus—fluvius formatus—hinc quidam nunquam emendant sese—quibusdam occisus ad ipsorum latus socius—et tamen —fors et in his exercitiis aliquis conteritur corde, et tamen his ipsis diebus—habitus vere catena ferrea—exemplum mortuorum quos Christus Dominus suscitavit, et inter eos Lazari—Vade nunc et dic: Confitebor—interea—ut aqua per tectum stillans—Quo plus peccatorum, eo plus virium habet dæmon—Exemplum habituati in morte—Panis est durus—sed—

Conclusio—Adhortatio ad frequentanda exercitia—

III.—DE PROPOSITO.

Ingressus. Brevis recapitulatio: peccata omissionis —parentum—cogitationum—laquei dæmonis—Contritio—repetitur consilium de excitanda contritione singulis vesperis.

1. *Necessitas propositi*—Non omnis dolor salutaris —exemplum Judæ proditoris—hoc solum ut agnoscatis non omnem dolorem esse verum; debet adesse propositum nunquam amplius—natura ipsa docet—puer placaturus offensum patrem, semper promittit—sed Deo promittere verbis non sufficit: Deus intuetur cor. Debet ergo adesse vera resolutio, nunquam omnino—Forsan non unus vestrum miratur—putabat totum in hoc consistere quod certis temporibus numerum peccatorum suorum exponeret confessario—Impuritas ista a quanto jam tempore?—Tot sunt anni; sed semper confessus sum —Quid?—valde me angit—semper confessus es!—sed an semper habuisti propositum nunquam amplius—? Vos ergo putatis

sufficere si rationem peccatorum exhibeatis identidem, ut ea confessarius deleat, et vos tum nova congeratis! —si impletum peccatis saccum evacuetis iterum impleturi!—Putatis confessionem esse aliquod tributum pro peccato solvendum, plus nihil?—

Non. Confessio bona non est sine conversione ad Deum—Talisne vestra semper fuit?—Tamen potest esse propositum bonum cum timore relapsus: Qui ex gravi morbo convalescit, timet relabi—habet tamen certe voluntatem non relabendi—Sic et peccator potest timere et tamen bonum habere propositum—Imo vos habituati peccatores præsertim, timete!—Sed quid facit convalescens qui timet relapsum?—Cautus est—vitat—servat præscripta medici; sic ergo et vos facite—et propositum, licet cum timore conjunctum, erit tamen bonum—

2. *Signa*—Non omnis relapsus signum est defectus propositi—quando videlicet non tam sæpe—non tam facile—non statim—non sine resistentia facta, et adhibitis mediis ad non relabendum—bona spes—Sed qui æque sæpe, vel etiam sæpius—si media non adhibeantur—etiamsi millies dicat se nolle amplius, non credam—Quare?—Domus ardet, et dominus domus sedet quietus, et ad ignem ardentis domus se calefacit: an credis eum velle ignem extingui!—Ecce—Mulier vidua brevi post funus mariti ad alteras transit nuptias; putabisne valde tristem fuisse?—Ecce, peccatores, vos statim reditis ad priora, quæ modo deflevistis—nec remedia adhibetis—Propterea communis opinio, malas confessiones præcipue fieri ob defectum propositi—

3. *Qualitates*—Debet ergo esse propositum

a) *Verum*—Nunquam—Putant aliqui, sicut "omnia

tempus habent," ut ait sapiens, ita peccatum habere tempus suum, ex. gr., in Paschate, Bacchanal— in nuptiis—nōn—non—

b) *Universale*—Nullum peccatum grave—Quidam alia corrigunt; sed unum, non;—est ipsorum prædilectum peccatum—At unum peccatum sine altero non remittitur—Si de uno gravi non vis te emendare, nullum condonatur: "Qui delinquit in uno, factus est omnium reus."

c) *Absolutum*, non conditionatum—si habeam modum vivendi, si nemo cogat—Dicis: malo millies mori, et postea non potes vel gravem vultum ferre—minima times—De pane sollicitum esse et propterea peccare—hoc est confidere dæmoni plus quam Deo—"Quærite primum regnum Dei"—Ille qui pascit corvos num te deseret? præsertim lucra mala ob ejus servitium deserentem?—Sed quomodo potero promittere ego, me nunquam illud peccatum grave amplius commissurum? Quomodo hoc possum sperare?—Si tuum hoc esset solius—sed non tu, "gratia autem Dei tecum"—S. Augustinus potuit—S. Magdalena, S. Margarita de Cort.—tot alii etiam non tam extraordinariis gratiis—Norunt hoc confessarii—habete spem, fratres mei peccatores—cum bona voluntate, cum consilio directoris, et præsertim cum gratia Dei, quam per bonam confessionem acquiretis,—

Conclusio—De respectu humano.

1. *Est crimen*—quia servus Domino præfertur.

2. *Damna*—Perdit famam, est vir sine charactere. Est servus omnium—non dicit, ut S. Paulus: "Domine, quid me vis facere;" sed cuivis hoc dicit—Se damnat—

IV.—DE OCCASIONIBUS PROXIMIS.

Ingressus—per aliquam recapitulationem de peccatis omissionis, præsertim parentum— scandali— De dolore perfecto sæpe eliciendo—De proposito universali, ut nunquam—

Nunc ergo dicet aliquis : dolore necesse est, doleo ; proponendum serio, propono— Ergone aliquid ultra requiritur!—hæc est materia hujus instructionis, quæ concludet præparationem ad confessionem—

Non sufficit ergo propositum generale vitandi peccatum ; sed hoc propositum se extendere debet ad occasiones peccandi—nisi hoc fiat, nec verum erit propositum—itaque dolor etiam fictus, et confessio fiet nulla vel sacrilega— Attendite ergo bene, non solum qui indigetis jam, sed etiam qui non indigetis, ne unquam indigeatis—ergo—

1. *Occasio duplex* est : remota et proxima—Remota in qua raro—Proxima, in qua sæpe peccatur— Explanatio per exempla : ex. gr., conversatio, domus, ludus, taberna, societas—si raro, occasio remota ; si sæpe aut fere semper, occasio proxima.

2. Jam de occasione *remota*, consilium est vitandi deserendi—quare ?—præsertim ne tandem fiat proxima.—Sed de occasione *proxima*, præceptum est vitandi—deserendi—quare ?—quia qui talem occasionem non vitat, eo ipso vult peccatum—Temeraria est præsumptio qua promittit sibi se non peccaturum, cum toties expertus sit nihil juvare propositum—Tali homini ergo non sufficit proponere sibi non peccare, sed proponere debet se deserturum illam occasionem ; et, si in ejus potestate est, debet prius deserere ; nam manere in occasione, jam per se est peccatum.

Mira cæcitas!—equus et mulus prudentiores sunt ad conservandam vitam, quam homines multi in vita animæ servandæ — Equus et mulus si transeundo per fractum pontem ceciderint, nunquam amplius volunt transire, nisi prius refectus sit; quo magis urgeas, percutias, eo magis retrocedunt—at homo toties expertus—tamen—Talis stultitia in rebus salutis solum—si per viam aliquam periculosam vel per scalas ascendens prolapsus esses, et crus vel brachium tibi fregisses, non hoc faceres propositum, non amplius te velle cadere, sed illud non amplius illuc ascendendi, si vel ascendere non sit necesse, vel alia via, aut gradus alii commodiores vel tutiores sint—sed in rebus salutis solis mira stupiditas—

Exempla:—vir—juvenis—puella—femina—(de singulis dicendum qua in occasione sint et maneant peccantes) interea confitentur et pergunt peccare, et si inveniunt semper confessarios, qui dent absolutionem —O confessiones!—O absolutiones!—

Dicet aliquis:—fortasse verum est quod dicis; sed tamen valde severa est hæc doctrina. Ego semper confessus sum, nec a me quidquam aliud requirebat confessarius, quam an dolerem—et ultra nihil; et absolvebat me: ergo quæ dicis de occasione, videntur esse scrupulus—Audite ergo non esse scrupulum, sed doctrinam Ecclesiæ—Damnata est ab Inoc. XI. propositio: "Posse absolvi, qui sit in occasione proxima, qui cum possit eam deserere, nolit, imo eam quærat potius." Exemplum: Juvenis frequentat — posset illam deserere—nam si—

Puella servit alicui domino—et —posset deserere —nam, si male tractaretur—non solveretur, certe desereret—illa vero non vult, manet—

Vir habet ad servitium suum aliquam viduam,—posset eam expellere—nam si illa furaretur—si damnum in re familiari faceret, certe—; ille vero non vult, retinet—(Alia exempla possunt addi, prout exigunt circumstantiæ auditorum) Videtis ergo non esse scrupulum—

Quomodo ergo *tales absolvuntur?* Duæ causæ; una contra me, altera contra vos:

1. *Non omnes confessarii faciunt officium suum:* sunt, qui nihil unquam interrogant, nihil examinant, —sic non cognoscunt statum pœnitentis—medicus quam multa solet interrogare—certe si nihil interrogaret, putaretis non esse aptum, ut vel equum curaret—Ecce confessarius medicus spiritualis est, debet sæpe interrogare—; itaque hoc non sit vobis grave—

2. *Pœnitentes non clare dicunt statum suum:* quæ ex habitu, quæ ex occasione proxima fiunt, dicunt quasi accidissent casu, et quærunt semper alium et alium confessarium—(Monita hac super re—et ut stabilem habeant confessarium. Simile medici stabilis præsertim in valetudinario- vel graviter ægrotante—)

Itaque unusquisque priusquam ad confessionem—, inquirat apud se, sitne in occasione—quæ causa sit—"si oculus—si manus scandalizat te"—(explicandum hoc præceptum Christi—in hoc consistere illam victoriam sui: regnum cœlorum vim patitur, etc.—)

Sed ego non possum; sum filius, filia—domum deserere non possum: personam illam removere non est in mea potestate; ergo mihi non erit salus?

a) Tristis conditio! sed quis in culpa? Si non fuisses tam liber—si—non esses nunc tam infelix—Videte vos, qui nondum estis in occasione, vel solam occasionem remotam habetis, et vobis cavete—

b) Quid tamen tibi faciendum? Curandum ergo ut ista occasio ex proxima fiat remota—(Media ad hoc proponantur)

Concludetur gravi exhortatione, ut vincant se occasionarii, quia, nisi—, nihil juvabunt omnia—Confessionem facient malam; et in ipso hoc tempore salutis, ipsi damnationem—

V.—DE CONFESSIONE.

Ingressus—per recapitulationem: 1. Dolor perfectus—in mortis articulo ab omnibus procurandus, sed sine frequenti usu quasi impossibile—2. Occasiones—multæ confessiones malæ ob hujus rei defectum—Nunc de ipsa confessione, sive de accusatione sui. O quam multi iterum errores in hoc—

Confessio debet esse integra, sincera, humilis, expedita.

I. *Integra*—Consistit in hoc, ut omnia peccata mortalia, et de quibus dubitatur an sint mortalia—non expectandum donec confessarius interroget, sed ipse pœnitens debet dicere—notum est—matres puerulos suos hoc docent—Sed quam multi ob pudorem fuere qui peregrinationes instituerent, ut alibi confiterentur, et tamen non—; fuere, qui aliquoties moribundi—non tamen dixerunt—ut ille Romæ, qui duodecies extremis Sacramentis fuerat munitus, et semper sacrilege!—Estne inter vos aliquis qui talem pudorem—? quid ergo?—vel confitendum, vel ardendum—non vis confiteri, etiamsi—etiamsi—etiamsi—non est tibi salus, peribis—ut mulier parturiens, nisi pariat, perire debet—ita tu nisi—Et quare pudet confiteri uni

homini, peccatori, qui forte plus peccavit, certe peccare potuit, qui multa jam pejora audivit—nonne vides meram esse diaboli fraudem? Non puduit peccare—tunc dicebat: nihil est—nunc exagerat—, et tamen confiteri ignominia non est, imo gloria, etiam apud confessarium — Non mirantur aliquem peccasse,—norunt quid sit caro, et quam boni Domini vices gerant—; nihil illis jucundius quam magnum peccatorem posse cum Deo reconciliare—Denique vel vis aliquando, vel nunquam—si aliquando, cur non potius nunc?—si differs, si retices, erit postea difficilius—Quære confessarium, cui sis plane ignotus; dic statim: Pater, habeo—sed non audeo—Ora Beatam Virginem, ut det tibi hanc fortitudinem—O quam eris contentus! —(Hæc acriter, vehementer, simul ostendendo magnum amorem et commiserationem—, ut intelligant se benignissime exceptos fore.)

Addenda etiam hoc loco duo monita:

1. *De peccatis pueritiæ*—ignorantia non semper excusat; ipsi pueri bene sentiunt non licere, ideo se abscondunt—puer octo annorum damnatus—Consilium est ut semel saltem nunc confiteantur—eo ipso quod recordentur, fundatum est dubium de sufficienti cognitione—

2. *De confessione generali:* Hæc quibusdam est noxia, quibusdam utilis, quibusdam denique omnino necessaria—

a) *Noxia* illis qui nunquam sunt quieti, licet jam fecerint, et non semel fecerint, et confessarius dicat non esse necessarium; volunt tamen semper—debent obedire—alias nunquam habebunt pacem—illas inquietudines repellere, ut alias malas cogitationes—nam a dæmone—

b) *Utilis* multis ad securitatem, ad emendationem—

sicut qui novam vestem induit—contra qui in laceris vestibus incedit, nihil curat—ita—Opportuna etiam ad verum dolorem, quia tam multa peccata simul valde movent—

c) *Necessaria* male confessis, habituatis, qui non deserunt occasiones, non restituunt cum possent,—semper eadem spurcitia—eadem scandala—easdem inimicitias—His dicam sine hæsitatione, et non errabo: non habuistis dolorem; et quid ergo erant vestræ confessiones?—

II. *Sincera*—Quorumdam tota præparatio in hoc consistit, ut quam optime peccata verbis involvant—quæ facta sunt ex habitu, dicunt quasi rara—quæ ex plena malitia, quasi casu accidissent; quæ gravissima, uno verbo innuunt, et sub uno verbo longas peccatorum series—(Exempla: Fui in occasione—et nihil de pravis desideriis, de conversatione inhonesta—de—de—Jocatus sum, et nihil de—Fui vana in ornatu—et nihil de scandalis, de intentione—Immodestus in Ecclesia, et nihil de turpibus aspectibus, cogitationibus—Habui dubia de fide, et nihil de pravis colloquiis, de libris—Non curavi bene educare filios, et nihil de scandalis, de licentia quam dat liberis—) Videtis ita facillime fieri, ut confessarius non intelligat—nam non est propheta—et si non intelligit, et vos de industria sic—quid talis confessio?—Ergo, prout in corde sentitis, sincere—Confessarius judex est, medicus est; non potest—nisi bene cognoscat—

III. *Humilis*—Ut rei venire debent—

1. *Aliqui se laudant*—virtutes dicunt—cum deberent dicere peccata—veniunt ornatæ—ante alios primum locum appetunt—Etiam qui non habent gravia peccata, debent et dolere et audire patienter et humiliter monita—

2. *Accusant se quasi nullo sensu* — O quantum tormentum! non peccata angunt confessarios; sed quod talia peccata sine humilitatis ac doloris sensu proferantur, quasi historiæ indifferentes—

3. *Defendunt*, excusant, projiciunt culpam in alios; mulier in virum, vir in mulierem, parentes in liberos, servi in dominos, aliqui in naturam suam, et quodammodo in Deum—veri filii Adam, qui etiam in uxorem quam a Deo—Mea culpa, dicere debetis (Bene quidam confessarius mulieri: pro peccatis tuis, Ter Pater et Ave Maria; pro peccatis mariti, duodecies jejunabis.)—

IV. *Expedita*—1. Ut non omnia exquiri debeant a Confessario—quoties?—an deliberate?—An habuisti complacentiam?—ipsi dicite—2. Ne dicant: semel sic—et postea iterum—iterum—adhuc—Sed simul numerum dicant. Toties—3. Ne dicant circumstantias inutiles—peccata dicenda sunt, aliud nihil—3. Incipiant a gravioribus, ut et diabolum vincant, ne unquam vel spem habeat illudendi—et leviorem faciant rem Confessario, qui ab initio confessionis minus fatigatus est—(Hoc præsertim de Confessionibus generalibus.)

Conclusio hujus doctrinæ de confessione: ergo conentur nunc talem facere confessionem, ut postea possint dicere: feci omnia quæ sciebam Deum requirere—O quantum solatium! — Omnia quæ possent impedire absolutionis beneficium removeant, inimicitias, bona aliena, occasiones—

VI.— POST MEDITATIONEM DE INFERNO.

Ingressus—1. *Quis ex nobis potest damnari?*—omnis, nisi misericordia Dei et conatus serius—nec ego

nec vos tuti—Christus jubet Apostolos timere—Apostoli ipsi et Sancti etiam timebant—nemo est qui non possit—angeli in cœlo—homines in paradiso—Peccasti, peccare adhuc potes—mox—tam facile—Ergo "cum metu et tremore—sollicitus ambulare cum Deo tuo—beatus homo qui semper est pavidus; stultus transilit et confidit"—ille maxime timere debet qui meruit—et tamen non timet—

2. *Quis ex nobis damnabitur?* *a*) Satis non est, bonum habere nomen, bene natum esse—sed jam scitis —*b*) "multi vocati"—hinc major pars adultorum—certe magna pars—si dimidium esset damnandum—si unus ex nobis (S. Bonaventura)—felix nuntius si non pro me (S. Simon Stylita)—

3. *Quid ergo nunc, cum non unus, sed plures?*— *a*) Multi etiam num insensibiles—*b*) faciunt bonam confessionem, sed brevi—*c*) diutius quidem, sed—*d*) pauci constantes—Multi in inferno nunc, qui et recollectiones fecerunt et ferventius quam vos—et confraternitatibus adscripti—et tamen—quia lata est via—, cursum fluminis secuti sunt — Ceterum, peccator, quantumvis magnus, nunquam desperet—nec justus qui sibi videtur—præsumat— De reliquo, nemo nisi ex sua culpa peribit—Deus vult omnes—tanta fecit —nec ideo pauci electi, quia Christus prædixit; sed ideo prædixit quia—

4. *Qui damnabitur, pro quo peccato damnabitur?* Varia quisque committit—damnabitur quisque pro suo peccato—"in peccato vestro moriemini"—si grave —si leve—si libere—si voluntarie, semper periculosum valde (S. Theres.)—Excessus habitualis in potu licet exiguus—inobedientia—occasiones—

5. *Qua via in infernum?*—Non loquar de aperta —de evidenti via perditionis—loquor de via occulta, insidiosa, perfida—sibi satisfacere, jucunde—Ergo victoria sui—heroicis actibus, si quid difficile occurrit.

6. *Qua via hactenus ivistis?* Nisi ad praxim—nihil juvat considerasse—gradibus in cœlum ascendendum est—qui te creavit sine te—non tam facile—vive cum paucis, si vis regnare cum paucis.

VII.—PRO JUVENIBUS ET PUELLIS.

Ingressus—quis ex vobis non habet officia?—

1. *Erga Deum*—"Memento creatoris tui in diebus juventutis tuæ"—facile obliviscuntur; et tamen in diebus juventutis ponuntur fundamenta felicitatis vel infelicitatis temporalis et æternæ—"Deum time et mandata ejus observa: hoc est enim omnis homo"—

2. *Erga parentes vel dominos—a*) Erga parentes: amor, reverentia, obedientia—maledictio Dei vel benedictio—sæpe cum ad certam ætatem perveniunt juvenes et puellæ, existimantes se patri, matri nec reverentiam nec obedientiam amplius debere; verbis, factis parentes offendunt—Sed, O quanta Dei maledicta sibi attrahunt!—Exemplum Esau, et illius, qui cum patrem suum—Exemplum boni filii, Tobiæ, Raguelis,—etc—(Vide hæc omnia in libro Tobiæ)—*b*) Erga dominos: fidelitas—ne furta committant—

3. *Erga seipsos:* præsertim de castitate—de occasionibus fugiendis—vestes—puellæ, juvenes tales—ut dæmones horreant—Exemplum ex libro Tobiæ—Ex peccatis ante matrimonium infelicissima matrimonia—

VIII.—PRO MULIERIBUS.

Erga maritum : fides conjugalis et obedientia—patientia in ejus defectibus—sui corporis potestatem non habet (I. Cor. VII. 4.)—

Erga liberos. Liberi finis matrimonii—contra eos qui timent paupertatem et ideo—Gravidæ quid observandum—Quid cum parvulis, ne suffocentur in lecto —ne defectus acquirant—cura pro salute animæ et corporis—S. Monica—patientia—puniendi pueri, non maledicendi—maledictio matris quam funesta—Exemplum ex S. August.—de filiabus præsertim cautela circa vestes—laqueos animarum—

IX.—PRO VIRIS.

Erga uxorem—"Viri, diligite"—patientia—Job—(non omnia licere in matrimonio—Ex S. Brigitta—multos esse damnatos conjugatos—) Non habent potestatem sui corporis (I. Cor. VII. 4.)—in absentia uxoris quid ?

Erga familiam—Ne potando, maledicendo—pravis exemplis noceant—Ne cupiditate colligendi pecunias maledicta in domum inducant—

Erga liberos—Liberi finis matrimonii—Contra eos qui impediunt conceptum—qui male tractant mulieres gravidas—Educatio—Exemplum Patriarcharum—Tobiæ—

PARABOLA FILII PRODIGI—(Luc. XV.)

Nota in ista parabola : 1. Malam agendi rationem filii prodigi—2. Miserias, in quas inducit—3. modum, quo conversus est—4. modum, quo receptus fuit—Vel : 1. Unde discessit—2. quo—3. quare—4. quo devenit—Vel : 1. Statum peccati—2. Statum pœnitentiæ—3. Statum reconciliationis—

INSTRUCTIONES

CIRCA

MANDATA.

EXPOSITIO PRIMI MANDATI

I.—DE FIDE, SPE, ET CARITATE.

Ego sum Dominus Deus tuus— non habebis Deos alienos coram me.—Ex. xx.

Dominus habet dominium plenum in rem suam—Deus est ens primum a quo omnia—revereri et obediri debet ab omnibus inferioribus—Creator jure exigit sèrvitium, etiam nulla proposita mercede. Sed Deus non hoc rigore nobiscum egit—Pater est—vult diligi filialiter; si diligimus vere, omnem legem implevimus—ideo primum mandatum est amoris super omnia—hinc

1. *Prohibet:* omnem idolatriam proprie dictam—improprie dictam, scilicet omnem adhæsionem cordis cuipiam creaturæ, ita ut hæc a nobis Deo præferatur—prohibet proin superbiam qua nosmetipsos Deo præferimus aut æquales ponimus. (Peccatum Luciferi. Peccatum impii qui se a Deo ponit independentem—ut finem creaturarum, referens omnes ad se, quin se ipsum referat ad Deum.) Avaritiam: quæ est idolorum servitus (S. Paulus.) Intemperantiam—quorum Deus venter est (S. Paulus). Amo-

rem sensualem et lascivum proximi—quo Dei locum in corde amantis occupat vilis creatura—

2. *Imperat* cultum veri Dei—cultum mentis et corporis—internum et externum. Finis enim Religionis est agnoscere et profiteri supremum—Dei in res omnes dominium—quia homo in præsenti statu prodit interna per externa—quia interna per externa nutriuntur—(ideo qui cultum externum contemnunt, nec internum curant—) quia societas humana etiam ut societas debet cognoscere Deum ut suum auctorem ac Dominum per cultum socialem, qui proin externus est—(digressio in curam templorum—ordinis publici et politicæ religiosæ—) Anima autem cultus externi est interna sincera devotio; quæ se potissimum exerit per actus virtutum theologicarum—Fidei—Spei—Caritatis.

a) *Fides* virtus est qua firmiter credimus vera esse omnia quæ nobis a Deo per Ecclesiam Catholicam revelata sunt, "sine fide impossibile est placere Deo" —ratio est, quia sine subordinatione primæ in nobis facultatis quæ omnes alias dirigit, non possumus recte dirigi a Deo ad finem—; quia maxime injuriosum est Deo ipsi credere nolle—

Excludit proin non solum hæresim, sed omnem voluntariam dubitationem; peccant proin qui se exponunt periculo erroris aut dubii contra fidem—conversando cum hæreticis—incredulis—legendo malos libros, negligendo doctrinam christianam—nimis fidendo sibi et scrutando mysteria—norint nos tum solum de Deo recte sentire, cum credimus Deum esse supra id quod de eo cogitatione assequi possumus (S. Thomas). Denique multo plura et altiora facere posse quam nos possimus intelligere (S. Aug.).

Hæc porro fidei simplicitas est omnino rationabilis; nam certitudo omnium dogmatum Catholicorum huic innititur argumento. Quidquid Deus revelavit verum est: atqui revelavit singula quæ Ecclesia Catholica credenda proponit: ergo ea omnia vera sunt —Major est evidens— Minorem probant Theologi quoad singula puncta criteriis irrecusabilibus quibus omnia facta historica probantur—Hæc porro fides est summe utilis— hæc enim orbem terrarum mutavit (Potest comparari coram doctis status præsens generis humani cum eo qui fuit ante Christum)—hæc docet singulis qua via ad Deum tendunt—(Comparatio hominis in hac vita cum homine viatore qui de nocte in sylva longinquum conspicit lumen)— hæc docet Deum esse nostrum principium, nostrum finem, nostram unicam veram beatitudinem — res creatas esse tantum media—omnes habere tantum pretium quantum nos juvant—tribulationes esse summi pretii —hæc nos docet quanto amore nos Deus prosequatur —qua Providentia nos curet—hæc viatori præmonstrat patriam in cœlo—militi coronam—"Fides enim est sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium."

b) *Spes* virtus est qua impellimur ad tenendum ad Deum, ut a nobis aliquando possidendum, et ab ipsius fidelitate et bonitate propter Christi merita firmiter expectamus gratias et auxilia ad id necessaria—

Excludit præsumptionem— desperationem — Spes autem recte ordinata docet contemnere mundum, mundanaque omnia— intime persuadet nos non habere hic permanentem civitatem, sed futuram inquirere— Solatur nos in miseriis præsentibus affectu futurorum bonorum—Vires dat ad currendum alacri passu, quia anhelat possidere bonum summum in cœlo—

Spes autem non confundit—neque justum : Filius Dei est, ac proin hæres per repromissionem—promissiones autem Dei firmæ sunt—neque peccatorem : Deus enim infinite bonus — Hunc amorem monstravit : creando— licet prævideret omnem bonorum abusum —peccatoris ingratitudinem ; redimendo—licet prævideret omnem abusum bonorum redemptionis ; conservando, ad hanc usque horam, non obstante peccatoris obstinatione in malo. Deus promisit veniam omni pœnitenti — promisit se peccatorum tuorum obliturum in æternum—ipse pater filii prodigi est—ipse bonus ovium pastor—ipse pepercit Petro —Magdalenæ—adulteræ—tortoribus—latroni—ipse pro te expiravit in cruce sitiens tuam salutem.

c) *Caritas* virtus est qua Deum ut summum bonum super omnia amamus (bonum summum sive in se, sive relate ad nos : si ametur ut est in se summum bonum, est amor puræ benevolentiæ ; si ut summum bonum relate ad nos, est amor concupiscentiæ ; si ut summum bonum et in se et relate ad nos, est amor amicitiæ)—

Excludit proin tum odium formale Dei (quod est peccatum diaboli)—Tum odium relativum et secundum quid (quod scilicet peccator vehementer addictus passioni, horret Deum ut oppositum passioni suæ—ut obtentu arduum—ut vindicem—et proin optat Deum non esse—dixit in corde suo : non est Deus, quia scilicet peccator abominabilis factus est in viis suis—hinc communis origo incredulitatis) — Tum odium materiale (quod in se includit quodvis peccatum, utpote aversio a Deo et conversio ad creaturas—impedit adhæsionem cordis—desiderium illum possidendi —præferentiam super omnem creaturam—

Motiva sunt infinita Dei in se perfectio, quæ fons est omnis boni—pulchri—veri in creaturis—omnis amabilitas—Dei infinita in nos bonitas qua nos creat—confert omnia quæ habemus—Conservat—laborat in toto universo pro nobis—Redemit—"se nascens dedit socium—convescens in edulium—moriens in pretium—regnans in præmium"—

II.—DE ORATIONE.

"*Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil.*"—JOAN. I. 3.

Deus omnia operatus est per Verbum suum, quia in ipso cognoscit se et omnia reliqua—Illo Verbo prolato exterius in creatione condidit cœlum et terram, et constituit novum rerum ordinem, ordinem supernaturalem—Verba autem prolata a Verbo Dei ad creaturam optime applicari possunt verbo prolato a creatura ad Deum; videlicet creationi, per quam creatura obtinet a Deo omnia, et sine qua nihil—Itaque videbitis

I. *Necessitatem*—de fide est nos sine gratia nihil posse æternæ vitæ meritorium operari—"Sine me nihil potestis facere"—"non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis; sed sufficientia nostra ex Deo est"—"Palmes nisi in vite manserit, nullum potest ferre fructum:" atqui succus circulans inter vitem et palmitem, atque hunc fœcundans, est gratia Dei; ejus vero canalis est oratio hominis—nam gratia, sine qua nihil possumus, providentia ordinaria statuitur a Deo danda tantum oranti—"Petite et accipietis"—Ergo per accidens fit quod quis accipiat quin petat—inveniat quin quærat—Salutem suam casui fortuito com-

mittere, est temerarium — contrarium caritati quam nobis debemus—contrarium fini creationis nostræ, qui alius non est quam salutem nostram operari—Servus qui nonnisi fortuito præstat quod ipsi commissum est, gravem meretur pœnam—ideo monet Christus : "Oportet semper orare"—gratia proin orationis semper adest ; quia Christus impossibilia non jubet —Praxis autem orationis continuæ hæc est, ut pura intentione servemus mentem nostram semper unitam Deo—et hanc puram intentionem eliciamus mane—renovemus per diem—foveamus per orationes jaculatorias—omnia demum in nomine Jesu Christi faciamus.

II. *Efficaciam*—Per orationem omnia obtinentur ; nam :

1. *Oratio* per se et *directe salutem obtinet*, et implet finem hominis—in ea enim agnoscimus Deum—ejus attributa — veneramur — laudamus — servimus — per eam unimur Deo, ut instrumentum artifici—

2. *Operatur indirecte*, obtinendo gratias et perseverantiam finalem—Deus enim tenetur :

a) *Ex fidelitate*, quia promisit : "Petite et accipietis—"

b) *Ex justitia*, quia Christus promeruit : "Quod cumque petieritis Patrem in nomine meo"—

c) *Ex bonitate :* "Si vos cum sitis mali"—bonitas Dei non resistit orationi (Exemplum Dei deprecantis Moysen, ne oret pro populo). Oratione Josue sistit sol—oratione S. Greg. Thaumat. transfertur mons—Deus exaudit pullos corvorum invocantes eum—providet omnibus creaturis—Quomodo ergo universos nos non exaudiret ?—

III. *Conditiones*—"Petitis et non accipitis, eo quod male petatis."

1. *Petimus sæpe noxia* salutis nostræ—divitias—sanitatem—honores—sed non petitur in nomine Salvatoris quidquid est in detrimentum salutis (S. Aug.). Misericordia est in talibus non exaudiri—Tunc nobis dat Deus contrarium iis quæ petimus—(Mater ita agit cum filio ægrotante—)

2. *Volumus obtinere bona modo nobis contrario*—Vellemus salvi fieri, sed sine labore; quasi Elias curru vehi in cœlum; vellemus esse casti, licet immodesti, licet occasiones frequentemus—id demum est tentare Deum—Fac quod in te est, et quod non potes a Deo pete—non tu, sed gratia Dei tecum—

4. *Qualitates* sunt quatuor:

a) *Humilitas:* interior—exterior—luxus in vestibus—mendicus ad januam—pharisæus et publicanus—

b) *Attentio*—sæpe nos non audimus—circumspicitur, crisis exercetur in alios—

c) *Fiducia*—Nostra diffidentia injuriosa est fidelitati Dei, et meritis Christi—

d) *Perseverantia*—Vult Deus nos æstimare gratias—promereri oratione—nostram salutem operari orando—delectatur nostris precibus, ut mater precibus filii—

Petamus spiritum orationis, cum foveamus—Preces matutinæ — vespertinæ — jaculatoriæ — Visitationes Sanctissimi—Rosarium etc.—

III.—DE VERBO DEI AUDIENDO.

"*Turbæ irruebant in Jesum, ut audirent Verbum Dei.*"—Luc. v. 1.

Pulchrum contemplari turbas tam avide audientes Jesum, ut ipse debuerit ascendere naviculam — Pulchrum contemplari Jesum solum in cymba, littus et

montem refertum audientibus et ægrotis—Pulchrum videre turbam, omnium immemorem, sequentem Jesum in desertum per plures dies. "Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei." Digni tales qui miraculose reficiantur cibo corporali; sed hodie, quæ tanta frigiditas ad verbum Dei? Nonne idem est? Nonne et eadem indigentia? Nonne et eadem ejus efficacia? Immo eadem est dignitas, necessitas, efficacia.

1. *Dignitas.* *a*) *Ex eodem fonte manat ac prædicatio Christi.* Verbum Ecclesiæ catholicæ est æque verbum Dei. Ipse enim Christus fundavit Ecclesiam et ipsi commendavit opus suum continuandum ac perficiendum. Pastoribus dixit: "Sicut misit me"—"euntes ergo"—"ecce ego vobiscum sum"—"qui vos audit, me audit"—"qui Ecclesia contemnit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus," qui non receperint vos—"væ ipsis, pejus erit quam Tyro et Sidoni." Sic nos existimet homo ut ministros Christi. Pro Christo ergo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos.

b) *Idem docet ac Christus prædicatio Ecclesiæ Catholicæ.* Christus enim volens omnes salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire, mandavit Apostolis et eorum successoribus ut doceant omnes homines "servare omnia quæcumque mandavi vobis:" ergo debuit providere ut purum servaretur depositum. Et revera "ecce ego vobiscum sum"—per præsentiam—per Spiritum Sanctum qui cum Ecclesia maneat in æternum et doceat omnem veritatem—ac proinde infallibilitatem donavit et "portæ inferi non prævalebunt adversus eam."

Ecclesia autem pascit ac tutatur particulares cœtus per particulares pastores, quorum doctrinæ invigilat,

et qui invicem consentiunt in eodem verbo Dei nuntiando. Hinc prædicator nuntiat verbum Ecclesiæ, Ecclesia Christi, Christus Dei—Quanta ergo reverentia!—Deus loquitur, et vermis timet ne audiendo cum plebe confundatur!—Deus loquitur, et ab histrione irridetur—Deus loquitur, et ut ad spectaculum accedit auditor, ut nova et delectabilia—ut videat et videatur—ut occidat immodestia, oculis, luxu—perdit animas coram Deo loquente et vidente—Deus loquitur, et auditur ut phraseologus—Deus loquitur, et exprobratur instrumento aliquis defectus linguæ—Deus loquitur, et mundani qui suas passiones vel ipsi fonti omnis veritatis et sanctitatis probari cuperent, præ nausea et tædio exclamant: "Durus est hic sermo"—"Nolentes audire legem Dei,—et ad sua desideria coarcervabunt sibi magistros,"- qui vos in errorem —Is. XXIX. et XXX. II. Tim. IV. et III.—Accedite igitur ad evangelicam prædicationem cum magna reverentia —submissione et studio—

2. *Necessitas.* *a*) *Cibus.* Vita in nobis duplex: corporis et animæ—nutrimentum corporis, materiale; cibus animæ est verbum Dei: bruto sufficit materiale —"homo non vivit ex solo pane, sed—" si tota hebdomada corpus nutrimus, numquid animæ non saltem hoc tempore providebimus?—

b) *Via.* Finis hujus vitæ nostræ quæ est peregrinatio paucorum dierum et malorum, et ut perveniamus ad vitam æternam: "non enim habemus hic manentem civitatem; sed futuram inquirimus." Atqui verbum Dei est lucerna pedibus meis. Eodem ergo studio, quo viator in patriam revertens sequitur lumen, ita et nos—

c) *Disciplina.* Vita præsens est schola prælimina-

ris in qua ex fide debemus addiscere principia altissimæ veritatis, nempe cognitionis Dei (comparatio cum puero sequente magistrum et ipsi fidente). "Videmus hic per speculum et in ænigmate"—per fidem solam ambulamus—"Sine fide impossibile est placere Deo." Jamvero fides ex auditu: "quomodo ergo credent si non audiant;" et quomodo placebunt si non credant?

Aliter quidem interdum evenit—sed hæc est via ordinaria. Experientia constat, eos qui non frequentant conciones, licet alioquin doctos, inscientia maxime necessaria et excellenti prorsus esse ignaros; hinc errores pessimi et turpissimi tanquam axiomata in mundo—Hinc impietas, incredulitas—plaga ignarorum aut semidoctorum—Hinc indifferentia, hominem bruto similem reddens, et materiale cor, et cervicem ad terram flectens præstans pronam. Væ tibi qui ignoras, nonne et tu ignoraberis?—Nunc proferte excusationem negligentiæ vestræ: Satis instructus sum;—non suppetit tempus—Omnibus simul dico, "qui ex Deo est, verba Dei audit" (Joan. VIII. 47.)—"Oves Christi vocem ejus audiunt" (Jo. x. 3.)—"Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis." In silva de nocte si accendas ignem, venient volucres cœli lumine recreatæ; sed aufugiet aper, noctua, lupus, vulpes—Ita bonæ animæ delectantur lumine veritatis, sed horret incredulus, luxuriosus, rapax, avarus, fraudulentus—"Vos autem, filii, audite, timorem Domini decebo vos." Accedite—Venite, languentes—Audite, mortui—

3. *Efficacia.* a) *Verbum Dei ex se facit quod significat.* Nam verbum Dei est expressio voluntatis ejus;—velle autem Dei, est efficere. Dixit: "fiat lux,

et facta est lux"—Verbo Domini, cœli firmati sunt, et spiritu oris ejus omnis virtus eorum." Christus dicit leproso : "volo, mundare"—"et statim mundata est lepra ejus"—Christus misit Apostolos prædicare verbum—Quæ mutatio toto orbe terrarum!—Et hic et nunc missionarii—Quidquid est veritatis, civilisationis in mundo, huic prædicationi tribuatur. Verumtamen hæc efficacia

b) *Non est per se nisi pro cooperantibus, aut saltem non resistentibus.* Docet quomodo utendum libertate —movet ad bene utendum—Sed non adimit eam. Itaque frustra audit qui non sibi, sed aliis—qui vim reprimit elidendo remorsus conscientiæ—qui suffocat spinis—qui dat statim oblivioni—qui similis est illi qui consideravit in speculo vultum nativitatis suæ, et abiit, et statim oblitus est qualis fuerit." (Jac. I. 23.) "Servus nequam cognoscens voluntatem Domini et non faciens, vapulabit multis." Simus terra bona, excipientes, foventes, colentes, et fructum trigesimum — centuplum referemus. "Qui autem habet verba Dei, et spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die ; sermo quem locutus sum, ille judicabit"- "qui in lege peccaverunt, per legem judicabuntur. Non enim auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur. Qui autem sua culpa sine lege peccaverunt, sine lege peribunt—nam qui non crediderit (proin qui non audierit), condemnabitur." Cf. Ps. XVIII.

IV.—DE CELERI CONVERSIONE.

"*Non tardes converti ad Dominum, et ne differas de die in diem.*"—Eccli. v. 8.

Omnia invitant hominem ad perpetuo serviendum Deo—omnes creaturæ glorificant Deum suo modo—semper servant ordinem a Deo præscriptum, et tamen nullam expectant mercedem—Homo multo plura a Deo creatore accepit—redemptus a Deo—, pro eo omnia in ordine naturali et supernaturali fiunt a Deo—, in solo Dei servitio potest esse beatus pro tempore et pro æternitate—Et ipse tamen differt de die in diem, non perpendens illud: "Subito enim veniet ira illius et in tempore vindictæ disperdet te"—Differre pœnitentiam est

1. *Injustum.* *a*) *Erga Deum:* qui solus—te totum—pro se solo—pro toto existentiæ tuæ tempore—creavit—conservat—nutrit—quid de servo qui vespere tantum, cum apud alios lucrari nequit, Domino suo laborat?—Quid de villico qui paleam tantum dare vult?—animam tuam, corpus tuum in mundi et passionum servitio detrita tradere Deo vis, dum ad aliud nihil amplius inserviunt?—Deus habebit reliquias passionum—Satanæ!—os sine carne projicies Deo!—Tali pretio vis mereri æternam vitam?—

b) *Erga animam tuam*, quam languere sinis in suis vulneribus, et torqueri remorsibus continuis—aliter certe curas corpus tuum—tempus perdis lucrandi æternas divitias—, mercator insanus omnia opera tua, omnes miserias vanas reddis et inutiles—juxta præcipitium ludis?—Ad crastinum seria!—

2. *Stultum.* Conversio enim semper difficilior:

quia passiones semper vehementiores — facultates animæ debiliores—conscientia paulatim obmutescit —gratia minor—; præsumptio, abusus bonitatis Dei obturant fontem gratiæ—Qui dicit: postea me convertam, dicit æquivalenter: mox ad pedes crucifixi me objiciam, petam veniam, dolebo, sperabo in eum, amabo eum super omnia; sed nunc adhuc flagellabo, conspuam, crucifigam—et ipse debebit esse contentus illa mea bona voluntate, debebit mihi dare gratiam extraordinariam!—

3. *Periculosum.* Potes te semper convertere dum vivis—sed—

a) An vives usquedum convertaris?—An Deus tenetur, ad te evocandum e vita, expectare usquedum tibi placeat?—an subitanea morte mori non potes?—Deus te capillo super abyssum suspensum tenet; et tu pergis offendere!—Nonne dixit: "Qua hora non putatis—veniam sicut fur"—? Annon multiplicatio peccatorum urgebit eum ut te citius avocet?—Si succidi jussit arborem non ferentem fructus, quid de arbore ferente fructus venenatos? — Nonne dixit: "peccatores non dimidiabunt dies suos?"—Scisne numerum peccatorum quem Deus ferre decrevit?—Cæcus pergens ad præcipitium, ultimo passu, qui non est aliis major, in illud—

b) Sed lenta etiamsi morte sis moriturus, an te convertes?—Nullus est in inferno qui non proposuerit se in hora mortis convertere; et tamen sunt in inferno—An tu facies exceptionem? Fortasse!—Poteris absolute; sed an posse tibi sufficit?—in actu converti oportet—Potuisse et non conversum esse—justa te puniendi causa—Jam vero an te convertes?—Ad conversionem requiritur ut peccator relinquat peccatum et actu et affectu, ut illud detestetur ex toto corde

—quomodò tu subito habebis odio, quod semper unice dilexisti? peccatum te relinquet, non tu illud—Vana conversio — debet Deum amare— quomodo amaret quem tota vita neglexit, crucifixit—solus timor exagitabit, et externa mere doloris eliciet signa, discessura si evanescat morbus—Conversio Pharaonis—Antiochi — "Peccator videbit et irascetur" — Judæ—Quot mortes hujusmodi!—vocant sacerdotes—confitentur, ut honeste sepeliantur—ut non diffametur familia—Sed in corde—Bellarmino respondit quidam: "Te vocavi propter uxorem et liberos; ego in infernum descendo"—Quis nostrum vult ita mori? Ah! resipiscamus — Aspiciamus Christum de cruce pendentem—brachiis expansis nos invitat—"Venite ad me omnes qui laboratis"—tanta pro vobis tuli—quid mihi rependitis?—"quærens vos sedi lassus—tantus labor non sit cassus"—

V.—DE RESPECTU HUMANO.

"*Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.*"—Gal. i. 10.

Christus et mundus sibi e diametro opponuntur—in suis principiis—in suis præceptis—in suis exemplis—sunt ergo duo domini plane sibi oppositi—quorum uterque tamen nobis dominari vult—Scimus autem "impossibile esse duobus dominis servire"—Oportet ergo alterutrum eligere, eique plane nos addicere, et in perpetuum—Abnegandus proin omnis respectus humanus: "Si dominus est Deus, sequimini eum—si autem Baal, sequimini illum" (III. Reg. xviii. 21.)—Nihil homini turpius quam claudicare in utramque partem—Nihil molestius—nihil Deo injuriosius quam alternatim coli et postponi idolo—

Ita etiam respectus humanus est

I. *Homini ignominiosus*—Respectus humanus est inordinatum hominibus placendi desiderium, aut eis displicendi timor—quo impellimur ad bonum agnitum omittendum vel malum faciendum—atqui—

1. *Veræ hominis dignitati e diametro opponitur*—Hæc enim consistit in morali libertate et independentia—quæ cuilibet permittit suæ conscientiæ dictamen sequi—quo quis firmius—quo magis intrepide quis exequitur quod sibi sua conscientia dictat, eo plus animi et characteris habere dicitur,—eo magis etiam honoratur ab hominibus bonis et malis omnibus—Quis unquam irridere ausus est virum, qui intrepide explet suum officium?—Quod si pravi homines exterius videantur irridere—num in corde non mirantur?—non suspiciunt?—Quis vero non ex toto corde contemnit vile mancipium, quod ad obtutum hominis nequioris se pallet et contremiscit?—quod bonum occultat quasi crimen; et malum, repugnante conscientia, æque timide perpetrat—?

2. *Ostendit valde exiguum judicium*—quidquid enim feceris, homines de te male loquentur—si parcus sis, avarus vocaberis—si sis liberalis, vocaberis prodigus—si condones injuriam, ignavum te dicent—si vindices, superbum, iracundum, crudelem—si jejunes, eris hypocrita—si epuleris, intemperans,—Quid ergo, tu omnibus placere vis?—quare præcipue times displicere improbis?—Num, ut placeas, tibi claudicandum est cum claudo, balbutiendum cum balbutiente? Ast quid dicent de me, si—si—? Quid dicent? Boni laudabunt—mali ridebunt fors parumper; tandem tacebunt, mirabuntur. Ast quid dicet mundus?—Numquid totus mundus sese occupat de te? Nemo

cogitat nisi de te? Nullus in mundo sermo nisi de te?—O magnum virum! Proh! virum celebrem! quid dicet imperator Sinensis? Quid cogitabunt Japones? Quantum strepitum excitabit in universo orbe tua conversio?—Si illam familiaritatem deseras —si sacrum audias—ecce omnia folia publica spargent stupendam novitatem!!—Oh! cordatum hominem! O virum fortem! Times irrideri ab uno aut altero nebulone, si officium tuum impleas—id proinde sanæ mentis est, ac si diceret miles: "Ego non vadam ad pugnam, sed redibo domum ad uxorem et dulces penates: quid enim de me dicerent hostes? —dicerent me esse bonum v. g. Gallum, patriotam bonum, me regi esse fidelem—Absit a me tale dedecus! Reveremini, laudate talem heroem si potestis!—Ego pronuntio audacter, talem hominem esse ignavum et stultum—Insensatus ergo respectus humanus—Est insuper—

II. *Homini summe perniciosus.*

1. *Paci animæ*—Miserum respectus humani mancipium caret consolatione virtutis et qualiquali gaudio vitii—Si male agat ad placendum aliis, stimulis conscientiæ torquetur: si bene agat, timet videri et irrideri—miser comparari potest mancipio quod semper timet flagellum duri custodis: vel dæmonibus, qui, si mala perpetrent, plectuntur a Deo; si mala omittant, cruciantur a diabolo.

2. *Saluti animæ*—Est certo certius maximum et generalissimum impedimentum salutis—Quot miseri peccatores lugent suum miserum statum, et vellent converti, nisi adamantina illa catena detinerentur!—quot bona opera omittuntur!—Quare tot homines abstinent ab officiis divinis, a sacramentis?—Quid permittit et fovet conversationes?—detractiones?—

calumnias?—Quid fovet pravas societates, choreas? —Dic juveni, dic puellæ: 'fugè' illam societatem, illam domum—esto modestior—Non audeo—quid enim dicerent? — (Pro loci opportunitate exemplum afferri potest de duello.) Vanus iste hominum timor subvertit etiam firmissimam virtutem—Quis animosior Petro?—Quis ardentius amabat Jesum?—Quis firmius credebat?—Quis majoribus gratiis a Deo ornatus quam Petrus?—Et quid ipsum subvertit? Vox ancillæ!—quis debuit esse dolor cordis Jesu, dum se ter a Petro negari audivit?—quæ indignatio Dei erga miserum respectus humani mancipium? Est enim præterea

III. *Deo summe injuriosus*—Deus creator noster, et Dominus—plenum et illimitatum dominium in nos habet et suo jure exercet—Ipsi subsunt omnia—voluntatem ejus exequuntur cœlum et terra—Ejus nutu contremiscit terra—fumigant montes, in conspectu ejus silet mare—coram ipso procedunt Cherubim et Seraphim, alis faciem suam velantes—Deus imperat vermi terræ; vermis non audet obedire ne perdat honorem suum—Ergo Deus imperat turpia?—Deus imperat—cœlum promittit—infernum minatur—homo recusat obedire—Quare?—Quid dicet iste et iste, si obediam? Ergo pejus est non obedire homini quam Deo?—ergo majus damnum est perdere amicitiam alicujus hominis nequam quam perdere amicitiam Dei?—perdere cœlum, mereri infernum—ardere in inferno per totam æternitatem?—Deus imperat—et nutus, risus, verbulum hominis nequam te retinet quominus obedias?—Ergo comparas Deum homini—Jesum, Barrabæ; et præfers hominem—Numquid pejus facit idololatra qui Deo præfert idolum?—Fidem Christi amplexus es, jurasti te usque ad sanguinis

effusionem eam retenturum, professurum—non audes vivere juxta fidem tuam—fidem negasti—tanto pejor apostata illis qui coram tyranno in conspectu horrendorum tormentorum, vel per levem dissimulationem fidem suam negabant; quanto timori minori succubuisti—Dic te christianum in corde, quantum volueris; fidem coram hominibus negasti—Christus te coram Patre et Angelis suis negabit—"Qui me erubuerit coram hominibus, erubescam et ego"—Ducem tuum quasi infamem erubuisti; quomodo te ut militem suum agnoscat?—timuisti irrisiones hominum, "ego quoque," ait Dominus, "in interitu vestro ridebo, et subsannabo"—

Eligite—aut irrideri ab uno alterove nebulone per aliquot minuta, aut irrideri per totam æternitatem a toto inferno—Oh! quam pungent sarcasmi dæmonum—damnatorum—quam acerbe mordebit vermis—Contendamus intrare in cœlum per angustam portam—ne sequamur multitudinem—ne sequamur consuetudinem—Quæramus placere Deo—qui solus timendus est—qui solus "potest et animam et corpus perdere in gehennam"—audacter feramus insignia Ducis nostri Christi—Non est quod erubescamus Ipsum—Quondam apparebimus cum Ipso gloriosi in nubibus cœli, "tunc stabimus in magna constantia—et illi, qui nos aliquando habuerint in derisum et in similitudinem improperii, videntes turbabuntur timore horribili, et dicent intra se, pœnitentiam agentes et præ angustia spiritus gementes: Nos insensati! Vitam illorum æstimabamus insaniam—ecce quomodo computati sunt inter filios Dei—!" Tum Christus, quem confessi fuerimus coram hominibus, confitebitur et nos coram Patre suo, ut fratres et cohæredes regni sui sempiterni. Amen.

EXPOSITIO SECUNDI MANDATI

DE JURAMENTO ET BLASPHEMIA.

"*Non assumes nomen Dei tui in vanum.*"—Ex. xx. 7.

"Sanctum et terribile Nomen" Domini, ait Psalmista; nomen enim illius est qui solus est ab æterno, immensus, omnipotens, sanctus, justus, creator, conservator, Dominus omnium, coram quo omne genu flectatur, coram quo omnis creatura nihilum, homo pulvis et cinis—ejus nomen Cherubim et Seraphim non audent pronuntiare nisi flexo poplite, velantes alis facies suas et præmittentes illa verba: "Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus." In antiqua lege solus summus sacerdos deferebat in fronte insculptum aureæ laminæ nomen Jehovah; et nemo audebat illud pronuntiare. Mater nostra Ecclesia nunquam illud usurpat nisi summa cum reverentia, et præmissis, vel additis honorificis verbis—eo nomine invocato ejusque vi impertitur omnes benedictiones—conficit omnia sacramenta—Ratio hujus reverentiæ est quod honor nomini exhibitus in nominatum redundat, sicut et irreverentia—quia nomen rei significat rem, et in mente loquentis rem supplet ejus nomen, ut proin res et nomen in mente loquentis unum idemque sint—Uti ergo per primum mandatum ordinantur intellectus et voluntas nostra in Deum per fidem, spem et caritatem; ita per secundum hocce mandatum ordinatur nostra lingua quæ est naturale et proprium instrumentum intellectus et voluntatis—Imperat ergo hoc mandatum, ut quotiescumque usurpamus Nomen Dei (etiam nomen Sanctorum et rerum omnium quæ in

arctiori nexu cum Deo sunt), id non fiat nisi reverenter et considerate—peccant proin (licet non graviter) qui illud fere continuo in labiis habent ut meram trivialem exclamationem—Non sic auderent utique usurpare nomen terreni regis—Sed hoc mandatum præcipue prohibet positivam inhonorationem divini Nominis quæ fit vel in juramento vel per blasphemiam—Hinc videbimus seorsim

I.—JURAMENTUM.

1. *Definitio:* est invocatio Dei in testem veritatis nostræ locutionis: fit vel immediate sumendo Deum in testem—vel mediate invocando aliquam creaturam in qua aliqua Dei perfectio speciali modo elucet.

2. *Species*—Assertorium—promissorium—imprecatorium vel execratorium—

3. *Conditiones: a*) *judicium*, ut fiat considerate, scil. ob necessitatem vel magnam utilitatem; *b*) *justitia*, ut quod promittitur sit res justa; *c*) *veritas*, ut asseratur verum aut quod creditur verum; aut, si agatur de promissione, sit sincerus implendi animus.

Si tres hæ conditiones adsint, juramentum est non solum licitum, sed etiam meritorium, utpote actus religionis quo profitemur Dei omniscientiam, omnipotentiam, fidelitatem, justitiam ac veritatem. Ast rarissime adsunt omnes, præsertim prima—non enim pro qualibet re justa et vera accersendus est Deus testis!—si pedissequi regis, chartis ludentes, singulis momentis inclamant regem arbitrum suarum litium, vapulabunt, et chartæ projicientur in ignem—Facile datur scandalum, præsertim parvulis—periculum est ne frequenter jurando aliquoties perjuretur—Ast ni jurem, non creditur mihi—Tanto pejus, signum est

te non mereri fidem—viro probo creditur simpliciter asserenti vel promittenti.

Peccatur defectu judicii venialiter tantum per se : defectu justitiæ, semper mortaliter ; sive promittas te malum leve, sive grave patraturum ; quia datur Deus ut fideijussor mali perpetrandi, et gravis ei infertur injuria, etiamsi leve tantum malum approbare censeatur : defectu veritatis, semper mortaliter ; quia Deus vocatur in testem mendacii et implicatur ut complex — Perjurium porro crimen enormissimum, utpote tollens omnem fidem mutuam, sine qua impossibilis evadit omnis societas humana—et reddens Deum complicem non solum mendacii, sed omnium criminum ad quæ homo adhibet perjurium ; fraudis, injustitiæ, etc. Perjerans æquivalenter dicit : Mi Deus, adjuva me ; iste homo novit me esse mendacem ; non mihi credit : veni, mentire tu etiam mecum—quid sentiret, quid diceret vir probus, si tali modo ad tale facinus invitaretur? — Crimen istud tantum est, ut leges etiam humanæ, præter alias graves pœnas, infamiam perpetuam ei annexuerint— Cum juramento tamen confundi non debent dira verba—quæ iræ impetu proferuntur—quædam simpliciter dedecent virum ingenuum — alia christianum (ut exclamatio qua simpliciter profertur nomen diaboli) — alia vero imprecantur malum loquenti, vel proximo — sunt contra caritatem, et si cum advertentia proferuntur, constituunt peccatum grave vel leve pro gravitate mali et animi perversitate—Imprecandi consuetudo est semper vitium detestabile, et non tam homini quam Dæmoni et damnatis proprium—Sæpe perniciosum, præsertim si a parentibus in filios proferantur imprecationes ; aut si inter duos mutuæ sint ;

id testantur plura facta omnino certa—Quod homo seminaverit, hoc et metet—in familia ubi seminantur maledictiones in invicem, quales benedictiones metentur?—Ast huic præcepto maxime opponitur horrendum crimen

II.—BLASPHEMIA.

Scriptura sacra vix eam audet nominare proprio vocabulo—in libro Job loco verbi blasphemare dicitur benedicere—

1. *Definitio:* locutio inhonorans Deum (vel immediate et directe—vel mediate et indirecte inhonorando verbis rem sanctam, ut sanctam)—communiter committitur potissimum execrando et maledicendo nomen Dei vel Christi, sanguinem vel mortem Christi, etc. (orator petat veniam a Deo et auditoribus, et nominet tremens et pavens præcipuas blasphemias in regione usitatas, et explicet singularum sensum).

2. *Enormitas:* blasphemia est, post Deicidium Judæorum, odium formale Dei (quod solus fere Dæmon committere potest), et post sacrilegium contra Eucharistiam, communi TT. et SS. PP. sententia, maximum omnium peccatorum quæ homo committere potest—quia

a) *Directe offendit objectum altissimum*—alia vero peccata contra proximum, ex. gr., furta, homicidia etc., tantum indirecte (gravius est peccatum percutere patrem aut matrem vel ei maledicere, quam simpliciter non obedire)—

b) *Est sacrilegium*—utpote profanatio gravissima rei sanctissimæ—

c) *Est malitia pura*, quia nulli passioni per eam satisfit — fures, luxuriosi, — habent saltem aliquod

bonum, et ipsorum (passio) malitia non fertur in malum purum; sed blasphemus facit malum propter malum—Ideo

d) *Est peccatum diabolicum;* Diabolus enim offendit Deum propter Deum—blasphemat ex odio, ex vindicta, ex impotenti rabie, ex sensu ineluctabilis miseriæ; ideo etiam ejus peccatum est magis excusabile quam blasphemia hominis, homo enim nondum est extra omnem spem positus Dei aliquando possidendi — innumera adhuc quotidie beneficia a Deo accipit— pro homine Deus homo factus, passus et mortuus est—Patet etiam ejus gravitas ex

e) *Pœna*—Israelita qui in deserto sub Moyse blasphemarat in rixa, ad Moysen delatus et in carcerem conjectus est: Deus a Moyse super ejus pœna consultus jussit illum duci extra castra et lapidari ab universo populo—Sennacherib toleratur a Deo quamvis idololatra, quamvis injustus aggressor populi, quamvis violator justæ pacis—vix autem protulit blasphemiam in Deum Israel, Angelus Domini percussit una nocte 185,000 viros exercitus ejus, et Sennacherib profuga occiditur a propriis liberis—Herodes impius, impudicus, quamvis occiderit Jacobum, quamvis in carcerem conjecerit Petrum ut et ipsum occideret, toleratur a Deo: sed Cæsareæ in consessu publico non reprehendit blasphematorem, qui ipsum ut Deum laudat; Angelus Domini percutit eum horrenda plaga et a vermibus comeditur—Sic Deus—Ipse vero Nabuchodonosor, postquam vidit tres pueros in fornace servatos mirabiliter, edit decretum: "ut omnis populus, tribus et lingua quæcumque locuta fuerit blasphemiam contra Deum (Israel), dispereat, et domus ejus vastetur."

3. *Excusationes vanæ*—Ast dicet quis, ego non

credidi hucusque blasphemiam esse tantum malum ; nam *a*) *non intendo maledicere Deo*—Cur ergo maledictionem profers in Deum ?— Si tu non intendis, intendit Diabolus, et ore tuo tanquam organo utitur, atque ita fis instrumentum Diaboli et complex ejus peccati—Ast

b) *Blasphemo ex consuetudine*—Pulchra excusatio ? —occido ex consuetudine—furor ex consuetudine—ergo homicidium—ergo furtum meum—non est peccatum, aut non tantum peccatum, ac si illud una tantum alterave vice committerem —utique si sincere retractes consuetudinem et serio tibi invigiles, et vim tibi inferas ad eam deponendam, si hinc inde nolenti ac non cogitanti elabatur, Deus non adeo graviter imputabit : sed quamdiu placet consuetudo, culpabilior es quam qui aliquoties tantum peccat—et undenam hausisti consuetudinem ?—A juventute didici a patre !—Oh ! miseram hæreditatem !—Cave ne tu filiis eam transmittas—

c) *Ast non blasphemo nisi ex ira*—Tanto pejus ! Tunc non unum committis peccatum, sed duo—Et unde tua ira ?—irasceris servo, equo, instrumento—et Deum blasphemas !—a Deo vindictam petis !—Si dum filio tuo laboras, filius tuus alieno animali iratus, ad te accurrat, tibi maledicat, te verberet—numquid excusabis ?— Reprime iram— si tamen verbis eam omnino exhalare vis, quare lingua uteris Dæmonum ? —Lingua hominis prodit ejus patriam. Qui gallice tantum loquitur, Gallus esse censetur ; qui italice, Italus—tu, blaspheme, linguam loqueris dæmonum, dæmon es : "Vos ex patre Diabolo estis !"—Opificium hominis prodit ejus conditionem—qui vestes facit, sartor est ;—qui calceos, sutor ;—Tu, blaspheme, pec-

catum facis diaboli, diabolus es! —"Vos ex patre Diabolo estis"—Linguam inter christiános loqueris extraneam, opus exerces extraneum, extraneus es: ex Infernorum regione venisti ad nos ad tempus, brevi reverteris ad tuos!— Linguam filiorum Dei ignoras; non conversaberis cum ipsis in regno Patris—cœlum. eorum est qui nomini Dei benedicunt;—Infernus maledicentium!—Utique, Domine, sicut tu declarasti per os Balaam de populo tuo Israel, a fortiori de te: (Num. xxiv. 9.), "qui benedixerit tibi, erit et ipse benedictus; qui maledixerit, in maledictione reputabitur." Verumtamen, Deus infinite bonus et patiens nondum executus est in vos hoc decretum—adhuc reliquit tempus pœnitentiæ—fere æque rei estis ac Judæi deicidæ—Ast iisdem etiam verbis solari vos possum quibus S. Petrus solatus est eos (Act. iii. 17.): "Scio, fratres, quia per ignorantiam fecistis"—non apprehendistis totam malitiam—"pœnitemini igitur, et convertimini, ut deleantur peccata vestra"—facite bonam confessionem—invigilate vobis—fugite lusus —cauponas— Si aliquando ex prava consuetudine relabimini, petite statim veniam a Deo—dicite: Gloria Patri, etc.—Osculamini terram—date pro singulis lapsibus aliquam eleemosynam pauperibus. Invigilate aliis— ne timeatis severe punire, ubi monitio non sufficit —"Manum tuam percussione sanctifica," ait S. Chrys., "dæmonem ejice e domo tua, ut cum ipso exeat maledictio". Parentes liberis—hic opportune adhibentur virgæ— Amici amicis— moneant, ostendant fœditatem si non prosit, deserant ipsorum societatem. Nec obstat respectus humanus; filius enim bonus non suffert maledicta in suum patrem, subditus bonus in regem, miles generosus in imperatorem

—Omnes demum tum exemplo, tum monitione opportuna impediamus horrendum crimen, fontem multarum calamitatum publicarum—Efficiamus ut omnes laudent nomen Dei in terra et in cœlo—

In fine posset cantari Psal. *Laudate pueri*, etc.

EXPOSITIO QUINTI MANDATI.

I.—DE DILECTIONE INIMICORUM.

"*Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros.*"—MATT. v. 44.

Lex christianæ caritatis vult ut diligamus Deum super omnia; nos ipsos, et proximum sicut nos, propter Deum—ut hic proximi amor prodeat in opus—amice et affabiliter agendo—bona optando—beneficia exhibendo—pro ipso orando—atque hæc omnia sine distinctione amici vel inimici: "Si enim diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis—diligite inimicos—benefacite et orate—ut sitis filii Patris vestri qui in cœlis est, qui solem—" (Matth. v.) Hoc præceptum nonnisi a Deo dari potuit—et debet esse argumentum veritatis nostræ religionis—"In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis"—Orat Christus ut simus unum sicut ipse et Pater—"ut cognoscat mundus quia tu me misisti." (Joan. XVII.) Est ergo stricta obligatio diligendi inimicos—condonandi injurias—sed dura—videamus ergo quam sit honorificum, justum, necessarium, diligere inimicos. Est

I. *Honorificum.* 1. *Plebecula dicit:* Turpe est non vindicare injuriam—in cujus oculis turpe est?—Dei?

—Angelorum?—Sanctorum?—Proborum hominum? —Dæmonum?—Improbæ, vilisque plebeculæ?—

2. *Fides et ratio dicunt:* honorificum est condonare injurias. Cur? Quia *a*) si injurias vindicare gloriosum esset, bestiæ ferocissimæ gloria superarent homines, heroes omnes—Vindicta signum est debilitatis; nam inter animalia debilissima (vespæ, apes, parvuli canes) sunt maxime vindictæ avida—Inter homines idem obtinet—Infantes et fœminæ nihil condonare possunt— Ad vindictam desiderandam nihil aliud opus est quam magna sensibilitate et animi impotentia—fatetur ipse vindicativus: non possum tolerare injuriam—"Pusilli hominis et miseri repetere mordentem: Ille magnus et nobilis, qui, more magnarum bestiarum, latratus parvuli canis securus exaudivit" (Seneca)—"Sicut debilis stomachi est duriorem cibum non posse concoquere, ita pusilli animi est verbum duriusculum non posse sustinere." (Arist.) Qui vindictam quærit, fatetur se superatum (comparatio inter duos luctatores). "Ultio, doloris confessio est" (Seneca)—"Noli vinci a malo, sed vince in bono malum." (Rom. XII. 21.) "Fructus lædentis in læsi dolore est." (Tertull.) "Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; hoc enim faciens carbones ignis super caput ejus congeres." (Rom. XII. 20.) Sic superavit Saulem David in spelunca ei parcens, et coegit dicere: "Fili mi David, peccavi!—apparet quod stulte egerim et ignorem multa nimis—benedictus tu, fili mi David!"

b) Quidquid potens et forte est, ostendit fortitudinem in perferendo—Quis potentior Deo? et tamen quanta patitur ab hominibus?—"Deus volens notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ, apta in interitum" (Rom. IX.)—Condonatio

peccatorum Dei opus omnium præclarissimum — "Deus qui omnipotentiam tuam, parcendo maxime et miserando, manifestas" (X. Domin. Pentecost.)—"Misereris omnium, quia omnia potes" (Sap. XI.)—Sed, inquies, ex Dei misericordia nemo suspicatur impotentiam—ast si ego parcam, credent id fieri ex impotentia—Sed Christus numquid non illudebatur—non dicebatur: "Seipsum non potest salvum facere"? —Et tamen quomodo egit erga Judæos?—Malchum? —Milites eum conspuentes?—coronantes?—flagellantes?—crucifigentes?—Erga Pharisæos blasphemantes? audesne id Christo probro vertere?—Ast Christus erat sanctitas ipsa, ego homo debilis—Ergo fateris vindictam esse animi impotentis. Sancti vero, numquid non erant homines?—qua tamen caritate vel maximos inimicos amplexi sunt? Joseph patriarcha —David erga Saul et Semei—Stephanus—martyres omnes—numquid sunt propterea infames?—Ast hi erant sancti—quare non tu?—Ipsi te pagani confundunt—Lycurgus obtinuit suis precibus impunitatem homini qui ei in publica concione oculum excusserat —Cato censor alapa in loco publico accepta ne verbum quidem dixit—Socrates, ad mortem inique damnatus venenum hauriens, orat pro judicibus suis: et tu Christianus!—Attamen habeo jus petendi vindictam?—Nequaquam nam—

II. *Justum* condonare, seu est injustum quærere vindictam; quia qui per seipsum ulciscitur, violat:

1. *Jus privatum:* Justitia vult ut maneat cuique suum et facta læsio reparetur perfecta æqualitate rei ad rem—hoc jus violat vindicativus—Passio exaggerat injuriam—Pro verbo injurioso mille reddit—pro una detractione millies detrahit—pro sinistro obtutu

plures annos irascitur—negligit officia urbanitatis—caritatis—

2. *Jus publicum*, quod vult ut justitia administretur per magistratus ad id constitutos—secus quæ pax—qui ordo—quæ securitas?—Ubi erit societas si quisque sit in propria causa accusator, judex et executor?—Atqui quod tibi competet, competet et aliis omnibus—

3. *Jus divinum:* Deus reservavit sibi vindictam: "mihi vindicta, et ego retribuam" (Rom. XII. 19.)—Hoc tibi jus arrogare vis—præripere Deo supremum dominium—et potestatem judicialem. Jubet ut condones—ut diligas inimicum: "Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros"—Dei detrectas imperium?—audes dicere: "non serviam," probrosum est quod præcipis—Deus tot tibi condonavit peccata—tam patienter tuos multiplices relapsus tulit—nonne æquum est, ut et tu amore Dei condones? Imo vero est

III. *Necessarium.* Parabola servi cui Dominus dimisit omnia debita—"Sic et Pater vester cœlestis faciet vobis—si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet et Pater cœlestis delicta vestra." (Matt. XVI. 14.) Quantum gaudium illi qui dimittit! pignus habet remissionis suorum peccatorum—securus accedet ad eum judicem qui dixit: "dimittite et dimittemini"—Ast: "si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra"—Nulla ergo secus remissio—nec in confessione—nec in morte—(An tu remittes—Exemplum Martyris vindicativi) nec in judicio—"judicium sine misericordia illi qui non fecit misericordiam" (Jacob. II. 13.)—"Qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis." (Matt. VII.

2.)—Idem petimus in oratione dominica: "dimitte nobis"—Quid significant hæc verba in ore illius qui aut nullatenus aut ficte tantum vult inimico ignoscere? Pater, sicut non dimitto, nec tu dimitte mihi—sicut nolo eum videre, ita nec tu me—sicut ipsi omnia mala opto, ita et tu—Hæcne oratio christiani, an dæmonis? — Maledictio quam sibi imprecatur veniat super eum—"noluit benedictionem, et elongabitur ab eo"— maledictus sit in terra ipse miser—filii ejus orphani et pauperes—"pro eo quod non recordatus est facere benedictionem et misericordiam"—maledictus in morte—in judicio—in inferno—videat inimicum qui ei condonavit in cœlo exultantem, se vero in inferno cruciatum—exeat de Ecclesia, separet se jam a filiis Dei—Nos autem condonemus ex corde—Bone Jesu, in cruce nobis petens veniam, tui amore dimittimus omnibus ex corde—dimitte et tu nobis—

II.—DE SCANDALO.

"*Væ homini illi, per quem scandalum venit.*"—Matth. xviii. 7.

Jesus Christus, mansuetudo ipsa, terribili hoc anathemate mundum ferit—propter scandala ipsius; quia tolle scandalum, et tolletur spiritus mundi, et extirpabuntur vitia et omnia peccata—"væ itaque homini illi per quem scandalum venit" in mundum! "expedit ei ut suspendatur" etc.—"melius ei erat si natus non fuisset"—Inutile reddit opus creationis et redemptionis—dæmonis officio atque munere fungitur—simul et proximo et sibi ipsi mortem infert (apis, aculeo usa, moritur)—Nam quid est scandalum?—est verbum vel actio quæ proximum inducit ad peccatum—sive

per seductionem positivam, sive solum per malum exemplum—Proposui mihi de scandalo loqui quod per se movet atque allicit ad grave peccatum committendum. Demonstrabo vobis 1. Quam enorme sit hoc peccatum. 2. Quibus modis hoc peccatum committatur.

I.—ENORMITAS SCANDALI.

1. *Scandalum prabens omnia merita proximo aufert.* Scitis enim vel unum peccatum mortale sufficere ut omnia prius acquisita merita perdantur—Ille ergo qui movet, inducit ad peccatum mortale committendum, meritorum quodam modo prædator est —Pauper quidam per totum annum magno cum labore pro hieme ligna collegit et parvam frumenti quantitatem in domo reposuit—homo nequam domum istam incendit—Ipsius agendi modus horrore vos afficit—Justus ille, per seriem annorum, prosperam adversus tentationes pugnam fecit, cupiditates magno animo fregit, atque bona opera innumera patravit—scandalum præbens eripit—Forsan paulum distabat a corona, a cœlo—retrahitur—in infernum detruditur—Ille forte brevi, forte uno gradu ad patriam cœlestem transire, et immarcessibilem coronam gloriæ sibi acquirere potuisset—eripuit ipsi coronam—in infernum detrusit—

2. *Scandalum prabens proximum privat gratia sanctificante*, et per consequens ex filio Dei facit eum mancipium diaboli—Piratæ infantibus persuadent blanditiis, ut ipsorum navem invisant; illos capiunt et in servitutem abducunt—quam horrendum crimen! Rapere infantem—spem familiæ, spem patriæ

suæ—ipsum ab omnibus sibi caris avellere—Quid autem dicendum de illo qui scandalum præbet?—Anima hæc justa et Deo accepta in omni æternitate Deum laudibus celebrasset—gustasset voluptatem electorum familiæ reservatam—et ecce eam a Deo separatam, extorrem in æternum patria cœlesti—Puer decem annorum, quem aliquis peccatum committere docuit, illud committet per quinquaginta annos, licet diligentiam, ut se corrigat, adhibuerit—

3. *Scandalum præbens occidit animam proximi*—Sicut anima est vita corporis, ita gratia sanctificans est vita animæ—et vel unicum peccatum sufficiens est ad eam penitus delendam!—Video sceleratum, qui ad mortis supplicium ducitur—inquiro causam pœnæ istius capitalis—suum ipsius fratrem veneno sustulit—omnes uno ore justam condemnationem hanc proclamant—Verum si ille qui corpus occidit pœnam adeo severam meretur, quali supplicio ille tollendus qui animam peremit?—Pone in bilance ex una parte cœlum et terram, et ex altera vel unam animam; hæc coram Deo multo majoris ponderis erit—Mundus universus Deo constitit uno verbo, pro anima justi proprium Filium dedit—pro anima Deus homo factus, crucifixus et mortuus est—Sanguis Dei, en pretium animæ—Scandalum præbens pedibus calcat hunc sanguinem—inefficacem illum reddit—Videor mihi videre Salvatorem, dum in terris degeret, parvulos ad se vocantem, eosque magno cum affectu amplectentem—Scandalum præbens ipsi appropinquat et parvulos abripit—Scandalose! audis vocem Jesu tibi dicentis: Ne perdas animas, quæ adeo mihi caræ sunt—Nihil mea interest, ipsi reponis—Ego illas pretioso sanguine meo acquisivi!—Parum

mea interest—Propria carne ego nutrivi!—Quid mea interest?—Cœlo mox sunt inducendæ—Quid ad me? —ego eas in infernum detrudam — O scelus horrendum!—Execramini crudelitatem satellitum Herodis, qui de matris complexu filios innocentes avellebant, ut ipsos interimerent—Omnibus abominandum appareret factum Caracallæ, horrendi crudelitatis monstri, qui minorem fratrem suum Getam inter brachia matris occidit, matremque ipsam vulneravit quæ tantæ barbariei obsistere conabatur. O scandalose, temetipsum plausibus prosequere, lætare de triumpho tuo—Jesum vicisti—verum enimvero væ tibi—væ tibi—barbare Caine! sanguis innocens fratris tui Abel cadet super te! Perfide Juda, sanguis Salvatoris surget contra te—

4. *Scandalum præbens peccatum suum perpetuum reddit*, ita ut etiam post mortem alios inficere non desinat. Omnes detestamur hominem qui, se peste affectum sciens, de industria aliis se immiscet, ut eodem morbo pestilento eos inficiat!—Sed quid facit scandalum præbens? non eo contentus quod ipse se perdat, alios quoque in exitium præcipitare machinatur. Et vero si peccatum committit coram quinque personis, quæ inde scandalizantur, numquid has quinque personas solum perdet?—ast hæ quinque personæ eamdem contagionem nonne aliis communicabunt? et hæ denuo aliis atque aliis, ita ut numerus victimarum scandalosi in immensum excrescat—Deus misericordiæ! quam rationem tibi reddet scandalum præbens! Qualia tormenta pro tota æternitate sibi congerit?—Sed dicitis mihi: quare ita inveheris in scandalum? omnia apud nos sunt bene ordinata; nihil simile unquam nobis accidit. Videamus.

II.—QUIBUS MODIS PECCATUM SCANDALI COMMITTITUR ?

1. *Per verba* inhonesta, urbanitates liberiores, per carmina obscœna,—sæpe vel unicum verbum velut scintilla mille imaginationes inflammat—et occasionem præbet cogitationum, verborum, actionum minus honestarum—Examina ergo verba quæ profers, ad mensam—inter opus diurnum, in agris, in vigiliis, in cœtibus, quos diebus festis celebratis, in cauponis, in choreis, in nuptiis—Num tibi omnia semper decentia, casta, pia ?—Cantilenæ illæ, quæ omnium aures feriunt, aut isti sermones qui de ore ad os transeunt, suntne omni culpa carentes ?— Ast ad jocandum aut cavillandum ejusmodi sermones habemus ! Bone Deus, ita vultis jocari ! "Ego quoque, dicit Dominus, in interitu vestro ridebo"— Jocis vestris pagum totum cadaveribus spiritualibus implevistis. "Plurimos occidistis in urbe hac, et implevistis vias ejus interfectis." (Ez. xi. 6.) Quam multi innocentes pueri octo vel decem annorum in confabulationibus addiscunt quod etiam in senectute ignorare deberent !— Sed quid de pravis consiliis, de incitationibus scelcratis quæ fovent et nutriunt injustitias, inobedientiam, inimicitias, odia ? —Heu ! plurimos occidistis in urbe hac—

2. *Per actiones*—Vos scandalum præbetis, nuptæ mulieres ; vos adolescentulæ, quæ, velut araneæ, ornamentis moribusque compositis retia intenditis ad sexcentorum hominum perniciem ; vos, quæ adulteris oculis tot animas occiditis—Scandalo estis vos, parentes, qui liberis vestris in probrosam hæreditatem vitia, iras, inimicitias, irreligionem vestram traditis—coram ipsis inhonesta, ebrietatem, iracundiam exhibetis— Vos præsertim matresfamilias, quæ ad malum filias

vestras incitatis, vanorum ornatuum cœtuumque amorem in ipsis accendendo; eas ad mundana festa, choreas—ducendo, ut a tenerrima ætate scilicet discant oculos ad se allicere—Numquid igitur statuistis eas tanquam merces exponere, vel saltem ipsarum vendere pudorem?—Instructæ tali in schola, edocebunt ipsæ postea eodem modo proprias filias; istæ suo tempore vestigia prement matrum suarum—et vos maledictæ eritis a tota vestra posteritate—Ita vos perditis majorem animarum numerum per vestra scandala—quam serpens morsibus venenatis—Vos, ebrii, blasphematores, dissoluti—vos, Dei legem contemnentes, nulli fere unquam officio divino assistentes, vel in Ecclesia velut in caupona vos gerentes—vos majorem animarum numerum damnationi exponitis æternæ per vestra—Vos caupones, qui infimæ plebeculæ turbas in vestris domibus colligentes miserrimas—qui pro vili lucro venditis usque ad ebrietatem—unde oriuntur querelæ, rixæ—qui permittitis omnimodas confabulationes, agendi rationes- Quot animæ pereunt sic in vestris domibus, speluncæ leonis vestræ domus similes sunt—pedum vestigia omnia quidem sunt euntium, nulla vero redeuntium—plures vos trucidatis quam -Vos spectacula, conventicula, ludos publicos instruentes, vel saltem non impedientes, in quibus venenum mortiferum per aures et oculos instillatur- plures vos trucidatis quam—Vos qui in domibus vestris, vel, quod pejus, publice exponitis picturas impudicas, vel qui easdem venditis, hocque ipso—malum communicatis ac propagatis in posterum—plures vos trucidatis quam—Vos qui malos servatis libros, impudicos, irreligiosos, in hæreditatem filiis vestris—; vel qui eos commodatis, venditis—quot animas jam in æternam perniciem dejecistis vel unico

libro!—Denique vos omnes qui, quocumque modo factum sit, verbo, consilio, exemplo, actione, omissione, ruinæ proximo vestro causa fuistis—

Num adhuc dicetis: Hæc nunquam committimus peccata? An non plures trucidastis quam—! Aspicite manus vestras, victimarum tinctas sanguine—Væ vobis viventibus! sanguis iste ad cœlum clamat—Væ vobis morientibus! quam jam iniquitatum propriarum pondere gravati intremiscetis, horrentes terribile Dei judicium appropinquans, astantibus ad vestrum mortis lectulum animabus illis, quasi totidem spectris, quas æternæ damnationi addixistis per scandala vestra; tum vobis dicent: Tuis, perfide amice, peccatis addo mea peccata!—qui per exempla, consilia—me incitasti ad tot committenda peccata — morere, et siste te coram judice, rationem peccatorum omnium redditurus—Tuis peccatis addo, mater crudelis, pater inhumane, mea peccata—vos me docuistis talia committere — morere, et siste te — Nostra peccata, qui quondam subjecti vestri fuimus, magistratus infideles, vestris peccatis addimus—vestra sunt, siquidem ea permisistis, cum debuissetis ea impedire—morimini, et sistite vos—rationem reddituri—Væ vobis in die judicii!—Istæ omnes iniquitates vestræ in bilance ponderabuntur—Vestra bona opera num superabunt?—Omnes vestræ victimæ postulabunt damnationem vestram—Preces eorum quos salvastis an prævalebunt adversus—? Væ vobis in inferno! Pœnas dabitis omnium peccatorum propter scandala vestra commissorum et in vita et post mortem vestram—"Væ homini illi per quem scandalum venit"—Hanc calamitatem tempestive avertite—Scandala vestra separate—bona exempla exhibete—

III.—DE ELEEMOSYNA.

"*Ex substantia tua fac eleemosynam, et noli avertere faciem tuam ab ullo paupere; ita enim fiet ut nec a te avertatur facies Domini.*"—TOB. IV. 7.

Difficile plane est decidere utrum divitiæ bonæ sint an malæ. S. Paulus ait eos "qui volunt divites fieri, incidere in tentationem et in laqueum diaboli"—(I. Tim. VI. 9.). S. Jac. (v. 1–5.) "Væ" fulminat terribile adversus divites. Christus (Matt. XIX. 24.) ipse dicit facilius esse camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum cœlorum. Imo miseros asserit eos qui in hoc mundo suam habent consolationem—beatos pauperes—

Ex altera parte Deus in lege veteri remunerabat populum suum per divitias et bona temporalia—in hac lege centuplum in hac vita promittit—Ergo in se non sunt malæ divitiæ, imo et bonæ sunt; relate ad hominem sunt res indifferentes, bonæ vel malæ, quatenus prosunt vel obsunt saluti. Ergo quæstio pendet ab usu. Usus porro optimus divitiarum, quem ipsa Scriptura docet, est eleemosyna: cujus videbimus

OBLIGATIONEM, MERITUM ET PRÆMIUM.

I. *Obligatio.* Patet 1. *Ex generali præcepto caritatis:* "Diliges proximum sicut teipsum." Hoc autem præceptum

a) Obligat sub pœna æternæ damnationis. Hoc omisso, nulla nobis quantumvis excelsa virtus prodesse potest; expresse ait Paulus: "Si linguis hominum loquar, et Angelorum—caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest"—

b) Impleri nequit nisi succurratur proximo necessi-

tatem patienti, sicut vellemus nobis succurri in pari necessitate. Ita expresse S. Joannes (I. Ep. III. 17.) "qui habuerit substantiam hujus mundi, et viderit fratrem suum necessitatem habere, et clauserit viscera sua ab eo, quomodo caritas Dei manet in eo?" Sanctus Jacobus (II. 14. 17.) docet: Quemadmodum "fides sine operibus mortua est," ita mortuam esse caritatem sine eleemosyna. Christus ipse parabola Samaritani docet nec a Pharisæo qui externum legis rigorem—nec a pio Levita qui spiritu tantum legis contentus est—sed a misericorde tantum Samaritano legem caritatis adimpletam fuisse.

2. *Ex præcepto eleemosynæ expresso.* Christus dixit: (Luc. XI. 41.) "quod superest, date eleemosynam." Hoc autem non esse merum consilium, sed præceptum, patet ex sententia ultimi judicii (Matth. XXV. 41.): "Discedite a me maledicti—Esurivi enim—ibunt hi in ignem æternum"— Porro hujus præcepti eleemosynæ materia sunt: *a*) Bona aliena mala fide acquisita, cum vero domino restitui nequeunt; et hoc ex justitia: nemo enim sua fraude ditescere debet, et sic res melius impenditur juxta voluntatem præsumptam Domini. Sed hoc est restituere. *b*) Bona propria. Ex Tobia: "Ex substantia tua." Isai. (LVIII. 7.): "Frange esurienti panem tuum"—Juxta mensuram bene ordinatæ caritatis: "Diliges proximum" utique post te, sed "sicut teipsum." Tob. (IV. 8.): "Quomodo potueris, ita esto misericors: si multum tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum —, etiam exiguum impertiri libenter stude." Audi Augustinum: "Superflua divitum sunt necessaria pauperum, aliena possidentur cum superflua possidentur."

Superfluæ sunt certe illæ vestes quæ in scriniis

putrescunt—Superfluæ enormes expensæ conviviorum pro aliis divitibus, dum pauperes intereunt fame—Superfluæ expensæ luxu maximo et inutili—(Caute hic procedendum.) Durus est hic sermo — durus. Sed et nunc intelligo illud: "Væ vobis divitibus"—"facilius est—" Nunc intelligo illud S. Jacobus (v.): "Agite nunc divites, plorate ululantes—divitiæ vestræ putrefactæ sunt—aurum et argentum vestrum æruginavit, et ærugo eorum—manducabit carnes vestras sicut ignis"—Audio illud horrendum: "Discedite a me maledicti" — Audio divitem epulonem poscentem aquæ guttam, et in æternum non dabitur. Quare? Num aliena rapuit? Num aliena devoravit?—Utique bona Lazari, nempe sua ipsius superflua—Durus est hic sermo—Durus avaris et iniquis—Sed non tibi nec generoso—Nam intellige tuarum eleemosynarum

II. *Meritum. Erga Deum.* Beneficiis enim dives

a) *Justificat Dei providentiam.* Deus enim omnium Pater, nec personarum acceptor—Unde ergo tanta inter homines differentia?—Cur alii abundant, alii egent?—Divites huic dilemmati respondete pauperum—: Aut Deus non est providus, aut divites tenentur nostræ miseriæ succurrere — vobis incumbit facto probare Deum esse providum. Deus voluit homines ab invicem pendere—bona terræ a mundi exordio tradidit universæ hominum societati, non quidem ut aliqui sibi vindicarent omnia, et alii necessariis carerent; sed ut qui sive casu, sive industria, sive aliis viis legitimis majora acquisissent vitæ bona, aliis succurrerent, et mutuo beneficiorum vinculo unitas et caritas inter homines servarentur;—Alio prorsus modo providit subsistentiæ animalium, quæ fecit a se invicem independentia—Ostendite ergo,

divites, Deum hunc rerum ordinem recte instituisse —Vestra beneficentia fretus dixit Christus pauperibus: "Nolite solliciti esse." (Matt. VI.) Providentia pauperum sunt divites—

b) *Exhibet sensibiliter in terris pulcherrimam imaginem divinæ bonitatis*—A Deo omnia replentur benedictione—ab ipso accipiunt divites quidquid habent—ipse omnia illis conservat, tuetur et auget—Pulchrum videre beneficum hominem se tantum ut canalem donorum Dei considerantem—Melius est ante suum ostium turmam habere pauperum, quam satellites regis ante suum palatium.

b) *Erga proximum*—Ubi est vera philanthropia nisi in eo qui salvat pauperum animas, corpora? (Hic pro varietate temporum et locorum pinge varias miserias orphanorum—puellarum periclitantium—opificum, senum, etc.) Nihil nimium esse videri potest pro præmio beneficentiæ—

III. *Præmium.* 1. *In hac vita.* *a*) *Gaudium mentis.* (Is. LXIII. 7.): "Frange esurienti panem tuum, et egenos vagosque induc in domum tuam; cum videris nudum, operi eum, et carnem tuam ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum—et anteibit faciem tuam justitia tua—et Dominus exaudiet; orietur in tenebris lux tua, et tenebræ tuæ erunt sicut meridies; et requiem tibi dabit Dominus semper, et implebit splendoribus animam tuam"—Norunt qui experti sunt. Numquid comparari potest huic gaudio voluptas contemplandi in arca pecuniam suam? —Voluptas sumptuosæ mensæ—Putida vanæ gloriæ pompa?—Quot sunt qui tunc primum cœperunt frui suis divitiis, cum inceperunt eas pauperibus impertiri!

b) *Benedictionem etiam temporalem*—Ne timeas, ne

patiantur ex eleemosynis filii tui—Is. (LVIII. 11.) dicit: "Eris quasi hortus irriguus, et sicut fons aquarum, cujus non deficient aquæ—fundamenta generationis et generationis suscitabis"—Beati filii quibus parentes hæreditatem tradunt benedictionem pauperum. Si enim teste Eccli. (IV. 6.) maledicentis pauperis in amaritudine animæ suæ deprecatio exauditur ab eo qui fecit illum—benedictio pauperis tanto libentius exaudietur a Deo tam bono, tam liberali, qui sibi factum reputat quod uni ex minimis,—et qui vel scyphum aquæ sine præmio non relinquet. Imo (Prov. v. 17.) "fœneratur Domino qui miseretur pauperis;" et vicissitudinem suam reddet illi in hac quidem vita: sed magis

2. *In altera vita.* Deus enim passim in Script. promittit misericordiam misericordibus; tribuit eleemosynæ peccatorum remissionem, "thesaurum indeficientem in cœlis." Et licet per se non sufficiat explevisse illud præceptum ad consequendam salutem, certum tamen est, non damnatum iri eum qui bene implebit. Deus enim illum provehet ad meliora, et gratiam ad reliqua dabit. Hinc Christus regnum cœlorum operibus misericordiæ quasi exclusive et principaliter tribuit: "Venite benedicti- " Quid ergo tardamus "peccata eleemosynis redimere?"—Bona quæ tandem aliquando cum dolore et absque merito—relinquere oportebit; quæ in inferno, ni præceptum impleamus, ne aquæ guttam quidem nobis procurare valent—hæc, inquam, Deo tradamus bona; in ejus manibus tuta sunt, fructificabunt apud ipsum, ea cum usura reperiemus, etc.—

IV.—DE AVARITIA.

"*Mortificate—avaritiam, quæ est simulacrorum servitus.*"—Coloss. iii. 5.

Quemadmodum idolorum cultor in omnibus rebus idolo confidit, illud solum colit, et quidquid exquisitissimum est illi defert; ita etiam avarus—

Idololatria quidem in numero deorum cupiditates adscribit, omnibus vitiis favet; ita quoque omnium vitiorum origo est avaritia—"Radix omnium malorum est cupiditas: nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem et laqueum diaboli, et desideria multa inutilia et nociva, quæ mergunt homines in interitum et perditionem." (I. Tim. vi. 9. 10.) Videamus ergo primo, quam perniciosum vitium sit; secundo, quomodo avaritia sit extirpanda.

I. *Quam sit funesta avaritia:* Facit quippe hominem plenum peccatis et miseriis.

1. *Plenum peccatis.* Quid enim est avaritia? Avaritia est effrenatus rerum terrenarum amor; et eo ipso graviter delinquit ille qui omnino istiusmodi bonis confidit, vel ab ea acquirenda adhibet media graviter illicita. (Hic non agitur de moderata rerum terrenarum cura; sed—) Avaritia proprie dicta iisdem proprietatibus ac perniciosa radix prædita est; et re quidem vera:

a) *Abscondita est et defossa* (*radix*)—Adeas etenim mercatorum tabernas et opificum officinas: quid ex omni parte tuas aures percellit, nisi querelæ?—Injuste causa quæ mihi erat cum isto homine in judicio decidi,—ille mihi damnum per contractum attulit,

iste meum clam surripuit— Sed nunc et accusatos audias — an non tu es ille fraudator —? nonne tu qui meum surripuisti? qui injustitiam mihi attulisti? —et isto quippe modo omnes conqueruntur—Dum ad Trasimenum pugnarent Romani et Carthaginenses, vehementem terræ motum non audierunt, adeo in prœlium efferebantur—Ad detegendas avari iniquitates, renovari deberet illud prodigium a S. Francisco de Paula editum, cum pecuniam manu tenens, quam Ludov. XI. a subditis exegerat, sanguinem inde expressit— Huc venias magne Thaumaturge— constringas manu istius mercatoris pecuniam —en sanguis; sanguis, inquam, inde exilit — comprimas aurea et argentea illius divitis vasa—illius matronæ gemmas—en sanguis exilit— sanguis nempe pauperum—sanguis famulorum et subditorum—

B) *Illa mala radix difficile evellitur*—ex male acquisitis rebus aliam iste vir sortitus est vitæ rationem— sed postea, quam difficile illum statum, illa commoda, illam vitæ magnificentiam, suas ipsius—puerorumque ad eluendas iniquitates deserere— Qui, ad satiandam cupiditatem, Saram abripuerat Pharao, facilius ille quidem incumbente in eum Dei ira, adductus est ut illam Abrahamo redderet; quin et pulcherrima magnificentiæ dona attulit. Sed alter ille Pharao, avaritia impellente, contra jus omne Dei populum in Ægypto retinet—et quavis molestia afficit— Frustra in eum decem Ægypti plagæ incubuere — non suam agendi rationem relinquit—marisque rubri fluctibus submergitur—Proh! quam multi in ipsa morte furta reddere recusant—!

C) *Ex avaritia pessima oriuntur*—Per eam omnia Dei præcepta infringuntur: *a*) Idolorum cultor est

avarus (Eph. v. 5.)—Omnia credit, omnia sperat non a Deo quidem, sed ab ipsa pecunia. Non Deum certe, sed pecuniam suis prosequitur affectibus: moxque omnis religionis sensus extinguitur—efficitur plane terrestris.

b) Avarus ubique jurat et pejerat — venditores merces suas jactitant—

c) Nihili æstimat avarus observationem diei dominicæ et festorum—illis ipsis diebus pecuniarum summam inducit—si Missam adierit, cogitationibus alienis abstrahitur—

d) Haud raro licet invenire liberos cupientes mortem parentum quorum fruantur hæreditatibus; parentes negligentes educationem liberorum, ne in illa peragenda nimium expendatur pecuniæ—qui ipsos docent methodum fraudandi, furandi—qui ipsos cogunt unire statum in quo semper erunt infelices—matres quæ omnis generis ornamentis filias decorant ut divites attrahant amasios.

e) Inimicitiæ, rixæ, homicidia sæpe ex avaritia emanant—Duo caupones occidunt filium suum quem non agnoverunt, ut veniant in possessionem illius pecuniæ; post, errore detecto, desperant, uterque parens sibi mortem infert propria manu, vario quidem modo, unus suspensus, altera jugulata. (14 Maii 1618. Solowski 7. 8.) Mendacia, fraudes, furta, falsa testimonia, quæ tam frequenter obveniunt in emptione et venditione, non tantum in mensura et pondere, sed—: unde originem trahunt?

2. *Avaritia reddit hominem infelicem.*

a) *Perpetuo inquietus avarus* jugiter siti ardet, quæ in dies accenditur; ita ut ille seipsum necessariis pri-

vet—Illi nulla est providentia divina—Istud "Nolite solliciti esse — Pater enim vester cœlestis"— nihil est avaro. In afflictionibus, in adversitatibus, ipsi nullum solatium—

b) *Divina maledictio illum graviter attingit;* nam Deus cuique divitiis confidenti maledicit—Ita maledictus Achab, Jezabel, Giezi, Judas—Avarus maledicitur, dum vitales respirat auras ; illi nihil bene procedit ; a rebus proximi ejus res consumuntur ; ast in morte avaro ingruit maledictio, cum ille miser tanta difficultate molem divitiarum quibus agglutinatus erat deserit — Verum in æternitate quanta maledictione obruitur ! nam, juxta potens S. Jacobi dictum, "ærugo divitiarum carnes divitis vorabit velut ignis." (Jac. v.)

Narrat S. Antonius (S. Ant. Arch. Flor.) divitem quemdam nuper mortuum, bonis alienis minime restitutis, ab uno filiorum suorum viro religioso visum fuisse in inferno, ubi vorabat alterum filium qui et ipse nolens restituere vita destitutus fuerat, et cum patre in inferno manens illum vicissim vorabat inter maledictiones.

II. *Quomodo eradicanda avaritia.*

1. *Restituendo bonum male acquisitum.* Possessor bonæ fidei ad restituendum illud solum obligatus est in quo factus est ditior—Ille vero qui mala fide injustitiam commisit, restituere debet omne damnum ab ipso illatum, et resarcire damnum illatum reponendo personam in illo statu in quo esset, si nullum passa esset. (Consequenter non solum ipsam rem restituere debet, sed etiam fructus inde perceptos, et reparare lucrum proprietario cessans—aut jacturam factam ex boni ablatione.) Restitutio est absolute necessaria

ad salutem ; nam "neque fures, neque raptores bonorum alterius, neque avari," ut ait Apost. (I. Cor. VI. 10.) "regnum Dei possidebunt"— Restitutio fieri debet quam primum—cum injusta detentio boni alieni sit furtum continuatum- et constituit auctorem in statu peccati —"non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum" (S. Aug. ep. 46. ad Maced.)—Quilibet tenetur statim restituere si potest, ait S. Thomas, vel petere dilationem—

Ast objiciet aliquis : si immediate restituo, debeo excidere e statu meo—scilicet, non poteris amplius tam splendide vestiri—habere tanto numero domesticos —vivere adeo delicate —Sed argentum alterius debetne hisce tuis expensis inservire ? Numquid justum est, ut alius famen patiatur, dum bona ipsius nutriunt luxum tuum ? Mane in tuo statu juste acquisito, nec ad altiorem conditionem aspires, et hoc modo restitutio non erit causa cur e statu tuo excidas.

Sed repones forte : Obligabo hæredes ad restitutionem—Tu culpam commisisti, ipse ergo eam reparabis— "non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum"—An hæredes tui facilius restituent, aut melius ad restituendum erunt dispositi ?—Si ipsos obligabis, ut Missarum suffragia pro anima tua persolvant, vix ea præstabunt—; si ergo ad restitutionem illos obligare velis, hoc idem est ac eamdem occasionem iis damnationis præbere, quæ te jam in infernum detrusit —Zacharias propheta (v. 3. 4.) librum in aere volitantem vidit, et Dominus dixit illi : Ecce maledictio quæ operit faciem terræ, omnis fur judicabitur, sicut scriptum est in libro hoc, et maledictio aggravabit domum ejus, et ibi demorabitur, et consumet eam sicut ligna et lapides ex quibus constructa est. Miseri filii

iniquitatis, raptores bonorum alienorum, quam miserandam adibitis hæreditatem!—Quando Zachæus audivit a Domino — dixit: Si defraudavi aliquem, quadruplum restituam ei. Et Christus respondit non tantum, hodie salus facta tibi, id est, huic homini; sed, salus facta est huic domui — Sed non habeo unde restituam—Si omnino non habes, nec obligaris restituere usquedum habebis—Sed an non poteris ea procurare?—vivendo parcius?—non frequentando cauponas?— renuntiando voluptatibus?— vestes minus sumptuosas induendo etc.?—Ille quem defraudasti debebat damnum a te illatum de suo resarcire;— quare tu non idem facis?—Noli illudere tibimetipsi, noli illudere confessario—Deus enim non potest falli —aut restituas, aut damnabere—aut reddas proximo bonum ablatum, aut dæmoni animam tuam trades— non datur medium—Remedium necessarium contra avaritiam est restitutio—aliud remedium est paupertatis amor—

2. "*Beati pauperes spiritu*"—(In quonam consistit hæc paupertas spiritus) "date, et dabitur vobis: mensuram bonam—dabunt in sinum vestrum"—Pauper spiritu

a) *Beatus est in vita*—in Deo totam reponit fiduciam, cui cura est de nobis—qui nutrit volatilia cœli —qui omnia reliqua adjiciet iis qui quærunt primum regnum Dei— Sine cura ac sollicitudine vivit, sive divitiis affluat, sive paupertate prematur—paucis contentus ut satisfaciat necessitatibus naturæ—(Comparatio regis avari cum paupere qui contentus est rebus stricte necessariis.)

b) *Beatus in hora mortis*—Non durum ipsi relinquere res a quibus avulsum est cor ipsius—Videt

cœlum sibi paratum—hæredibus relinquit benedictionem divinam—Satisfecit pro peccatis, ferendo patienter si sit pauper—eleemosynis si fruatur divitiis—"Beatus qui intelligit super egenum et pauperem, in die mala liberabit eum Dominus"—Paremus nobis talem felicitatem, bona istius mundi non ut finem, sed media ad Deo serviendum et salutem consequendam considerando—

EXPOSITIO SEXTI MANDATI.

I.—DE LUXURIA.

"*Nolite errare, neque fornicarii,—neque molles,—regnum Dei possidebunt.*"—I. Cor. vi. 9. 10.

(Textu latine tantum prolato, procidat in genua versus SS., veniamque petat quod loquatur coram Deo omnis puritatis de vitio quod juxta Apostolum "nec nominari licet in nobis, ut decet sanctos." Sed tu nosti, Domine, vitium hoc porta est inferni—tu vis ut populus tuus ab hoc barathro resurgat; parce ergo, Domine, quæsumus;—Tum ad populum conversus textum vernacula lingua proferat.)

Hæc est sententia quæ tot millia hominum e cœlorum regno excludit, et in fornacem illam quam nuper consideravimus detrudit, ut, auctore Hieronymo, ex centum damnatis nonaginta-novem ob hoc vitium fere tantum in inferno ardeant, et ipse centesimus non sit omnino immunis. Cur? quia hoc vitium est omnis ætatis—omnis sexus—omnis temporis—omnis conditionis—omnis modi;—cogitatione—verbo—desiderio—opere—committitur; et ubi plena advertentia,

plenus consensus, semper omnibus illis modis peccatum mortale ; ita ut libidinosus aspectus—occludat cœlum, teste Job. (XXXI): "pepigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine." Quare ? "quam enim partem haberet in me Deus ? Numquid non perditio est iniquo ?"—Ita omnes theologi—et mundus vocat fragilitatem, infirmitatem ; jocum, defectum ætatis—! fides et ratio dicunt, impudicitiam esse peccatum :

I. *Maxime abominandum.* 1. *Summe abominabile Deo Patri*—Deus sanctitas—hoc vitium impudicitia ipsa—Deus spiritus, hoc bestiale—impudicus in scriptura vocatur bestia—canis—Homo Dei imago sublimis—spiritualis—immortalis—paulo imminutus ab Angelis—hoc vitio se deprimit ad bestiam—"superbia peccatum est Angeli ; avaritia, hominis ; luxuria, bruti" (S. Bernardus). Fœdo luto deturpat imaginem Dei— quæ pœna illi qui Regis statuam, sigillum, inhonorat ?—facit animam monstrum intolerabile Deo —"Tactus dolore cordis intrinsecus"— dixit Deus : "pœnitet me fecisse hominem"—"delebo hominem quem creavi—non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia caro est"—quidquid impudicum aliqua ratione contingit, Deo abominabile est. "Delebo ab homine usque ad animantia, a reptili usque ad volucres cœli ; pœnitet enim me fecisse eos." Vide vastationes et horrendam diluvii catastrophen. Unde ?—"quia caro est"—Vide Sodomam, Gomorrham—"quia caro est"—Quare Onan occisus a Deo ? quod "rem detestabilem faceret"—Quare juvenes tam præcoces—multi subita morte auferuntur ? "quia caro" sunt—hoc peccatum præcipue subita morte punitur ; de hoc enim præcipue dictum : peccatores "non dimidiabunt dies suos." (Ps. LIV. 24.)

2. *Summe abominabile Dei Filio.* Dei Filius Deus —infinite sanctus—per Incarnationem carnem nostram assumpsit, suam effecit—Per baptismum nos acquisivit in genus electum, regale sacerdotium, gentem sanctam, in fratres et cohæredes, ita ut simus de ejus familia—Per Eucharistiam unum corpus secum effecit nos, ita ut non jam in membris nostris vivamus nos, sed vivat in nobis Christus, (Gal. II. 20.) ita ut oculus, manus, pes, sit oculus etc. Christi—quid jam impudicus?—O grande nefas! O abominandum scelus oculis casti Jesu, qui se in omnibus vitiis tentari et calumniari passus est, in hoc nunquam—Virgo de Virgine natus —a Virgine nutritus—inter virgines moritur, et in cœlo a virginibus proxime circumdatur.

3. *Summe abominabile Deo Spiritui Sancto*—"An nescitis quoniam membra vestra—" (I. Cor. x. 19.) Fraudare templum Dei, crimen; profanare, sacrilegium—; in templo Dei vivi, in ara Dei omnis sanctitatis, collocare deam impudicitiæ, abominatio est desolationis—"fode parietem" impudicitiæ—inspice cor tuum, quid vides? "Ecce omnis similitudo animalium, et reptilium, abominatio, et universa idola depicta in pariete in circuitu per totum" (Ezech. VIII.) —Cogitationes, desideria, vota—quæ replent cor tuum in circuitu. Et in medio templi Dei vivi bestia magna, "mater fornicationum et abominationum terræ" (Apoc. XVII.); et anima tua imago Dei prostituta ante ipsam in pulvere—"Numquid leve est hoc," dicit Dominus? "Ergo et ego faciam in furore; non parcet oculus meus, nec miserebor, et cum clamaverint ad aures meas voce magna, non exaudiam eos"—Comparasti Deum tuum matri fornicationis, et post posuisti—clamasti: "tolle, tolle—non habemus regem nisi

Cæsarem ;" ideo fugit a te Spiritus consolator—et tu derelictus es tyranno tuo—ubi exinde pax ? ubi felicitas innocentiæ ? ubi consolatio ? "ubi Deus tuus ?" —pro lætitia et alacri servitute filiorum Dei, dedit tibi Deus cor pavidum et animam consumptam mœrore—ut timeas die et nocte—et non credas vitæ tuæ, mortem semper timeas et infernum—(Damocles in mensa Dionysii) Hæc tua jam aliqualis infelicitas, sed non præcipua ; nam :

II. *Maxime pernicosum.* 1. *Corpori.* Corrodit vires—color—anhelitus—incurvatio—gressus—dolores acutissimi medullæ, et ossium—ulcera—putredo —mors (Cf. opus Tissot). Pater quidam ducit filium Parisios in nosocomium incurabilium, fere tantum impudicorum, et ostendens illi cumulos lectis paleæ superpositos, ait : nunc vade, et cave tibi—Studiosus Brigensis intra duos annos ad putredinem redactus, ita ut nemo ad eum auderet accedere—pergit peccare, et ut bestia moritur—

2. *Famæ et Fortunæ*—Hic vix insistam : notum est. Si dicatur : homo (vel mulier) iste superbus, vanus est, vix injuria æstimatur ; si dicatur : impudicus est, tota fama perdita est—et licet plures non incurrant infamiam—nullum tamen vitium adeo facile externe se prodit lingua, oculis, fronte, signatus est, ut Cain, charactere bestiæ— Bona item temporalia quo vadunt ?—pax, et concordia in conjugiis—quot infelicia matrimonia ob vitia adolescentiæ—ob peccata sponsorum, qui sibi omnia licere putant,—perdunt mutuam reverentiam, fiduciam—Dei attrahunt maledictionem—Sed nihil hæc omnia in comparatione detrimentorum

3. *Animæ.* Hoc vitium est et signum et principium reprobationis :

A) *Signum reprobationis.* Signa in reprobo sunt:—Cæcitas: "mittite eum in tenebras exteriores." Confusio: "ubi nullus ordo, sed—" Servitus: "exeat condemnatus, et diabolus stet e dextris ejus." Tandem et vermis concientiæ: "vermis eorum non moritur" —Hæc vero omnia in impudico—

a) *Cæcitas.* Memoria debilitatur; intellectus obfuscatur fœtida exhalatione paludis putrescentis cordis sui—insensibilitas ad omnia sancta—ad horrendas etiam religionis veritates—; ipse infernus—mors subita sociorum nihil movent—"non dabunt cogitationes suas ut revertantur ad Deum suum, quia spiritus fornicationum in medio eorum." (Osee v. 4.) (Duo fratres, Friburgi, subito mortui sunt eadem nocte: secundus, videns fratrem corruentem in evomito sanguine extinctum, ridens sororis adhortationem redit ad tabernam, ridicule rem narrat; revertitur domum, et corruit ipse sicut bestia sine remorsu.)

b) *Confusio.* Impudicitia omnia vitia alia in stipendio habet: invidiam—prodigalitatem—furtum—calumniam—suicidium—rixam—blasphemiam—homicidium—Adite triremes et rogate condemnatos singulos: quare tu hic es?—Adite infernum—

c) *Servitus.* (Imperator Valerianus factus scabellum regis Persarum; filius prodigus pascens porcos.) Necessitas est continua: de die—de nocte—omni loco —omni occasione—Tyrannus sedet in corde—imperat unum crimen post alterum—Sed non habeo unde—mutuo accipe—non possum—fama—ille obstat—occide—Corpus meum non potest amplius—fac, et morere—"Et ossa ejus implebuntur vitiis adolescentiæ ejus, et cum eo in pulvere dormient." (Job. xx. 11.)

d) *Vermis*—vix peccavit, sibi est horrori;—ut Cain

—supra se Deum, infernum infra apertum—in se, tormenta—in expectatione, æternitatem horrendam —Ecce ejus statum—Nunc jam satis?—non—Hoc vitium etiam est:

B) *Principium reprobationis.* Quare?

a) Quia nullum vitium ita præripit motivis conversionis omnem suam vim—fidem paulatim extinguit —incredulitatem inducit.

b) Nullum vitium adeo exponit relapsui—consuetudo fit altera natura—ipsi corpori physicam quamdam necessitatem indit—Sæpe promittunt emendationem—plorant—et quasi a dæmone obsessi semper relabuntur — quasi "sus lota in volutabro luti"—venumdati sub peccato (Rom. VII. 14.)—

c) Hinc tandem desperant—et "desperantes tradiderunt semetipsos impudicitiæ" — (Ephes. IV. 19.) Usque dum horrenda mors miseræ et abominandæ vitæ finem imponat—quid dico? finem imponat? Oh! æternitas! æternitas dolorum! ignominiæ! luctus! tormentorum! pro tam fœda, tam brevi, tam amara voluptate!—Hic finem faciam: plura dicere, si vel luberet, necessarium non arbitrarer ad ingerendum summum horrorem fœdissimi vitii—

III. *Remedia* tum pro lapsis—, tum pro innocentibus et conversis—

1. *Lapsis dico:* ne despondeatis animo, uti dæmon suggerit: nullum peccatum irremisibile ergo etiam nullum quod nequeat seria voluntate emendari—facite bonam confessionem—Confitemini frequenter apud unicum sacerdotem—Communicate—"Si potuerunt isti et istæ"—quare non tu? (Exempla Magdalenæ, Aug.,—) Pauci ab hoc vitio omnino immunes; multi tamen in cœlo propter seriam emendationem

(Juvenis a S. Philippo Nerio—alter a S. Bernardo sanatus per brevia cum Deo armistitia—) Utimini iis quoque mediis quæ innocentibus et conversis propono—

2. *Innocentibus et conversis dico:* "Vigilate et orate"—

A) *Vigilate: a*) fugiendo cogitationes—occasiones—societates, etiam eas quæ videntur innocuæ: spiritu incipiunt et carne consummantur (Gal. III.)—loca—libros—socios—"abscinde et projice abs te"—

b) Timendo Deum, mortem, infernum — "Momentaneum quod delectat, æternum quod cruciat"—"memorare novissima tua"—(S. Benedictus se in spinas—Bernardus in aquam—solitarius pedes in ignem—Nicetas linguam expuit in scortum.)

c) custodiendo oculos, aures, — temperantiam — "ascendit mors per fenestras." (Job. IX. 25.)

B) *Orate*—scivi quoniam aliter non possem—Adii Dominum et deprecatus sum ex totis præcordiis meis—oratio frequens in tentationibus—frequentia sacramentorum—devotio erga B. Mariam—"Qui me invenerit, inveniet vitam"—

II.—DE CONVENTICULIS UTRIUSQUE SEXUS.

"*Denuntiamus vobis, fratres, in nomine D. N. J. C., ut separetis vos ab omni fratre ambulante inordinate.*"—II. THESS. III. 6.

Mala societas ordinaria causa est ruinæ spiritualis—juventus discit et pertrahitur ad malum—passiones accenduntur verbis et exemplis—pia melioris vitæ proposita huic scopulo eliduntur—Ideo monet tam graviter Apostolus—ideo quisquis non vanam vitæ

emendationem suscipit, antè omnia pravam vitet societatem — Hodie loquar de illis societatibus, quæ generatim non habentur ut pravæ quia scilicet externum decorum in iis servatur, et tamen valde periculosæ sunt : de conventiculis juventutis utriusque sexus, sive ad nocturnas vigilias transeundas sive ad choreas ducendas—Novi me a pluribus deridendum forte aliqui instruent choreas, quia eas vitupero—quantum pro me detrimentum!—sed meum officium mihi potius est illorum approbatione—Boni me audient et cavebunt—his, ne rem exaggerare videar, tantum dico : talia conventicula sunt plerisque vere periculosa, ergo fugienda.

I. *Pericula* — Se exponere voluntarie proximo periculo peccati mortalis, est—; atqui plerisque tales cœtus sunt occasio proxima peccati mortalis—

1. Nihil loquor *de tempore impendi solito* ad præparationem—ad ornatum—de expensis—de profanatione diei sacræ—

2. Nihil *de liberiori conversatione* ibi haberi solita —de actionibus etiam turpibus—Suppono vestros cœtus, vestras choreas esse honestas—

3. *An nihil ibi occurrit quod* saltem *cogitationes et desideria impura excitare possit?*—Nox—lumen—ornatus, placendi desiderium—affabilitas—saltatio—vinum—vel solus aspectus periculosus. "Virginem ne conspicias, ne forte scandalizeris in decore illius." (Eccli. IX. 5.) "Averte faciem tuam a muliere comta ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit." (Ibid. 8. 9.)

4. Ipsummet *placendi desiderium* an semper vacat a culpa—an non etiam aliis periculosum?—

5. Quam facilis *invidia—suspicio*—(etsi de facto

nihil sentias, tamen est periculum.) Inimicitia exardescit, si quis alium sibi præferri videat—

6. Quot *detractiones!*—

7. Quot perniciosæ ibi *familiaritates* ordiuntur; "omnia peccata chorizant in choreis." (Gerson)

II. *Excusationes.* 1. *Ast nihil horum sentimus*—Nihil?—an vos examinastis ipso tempore, vel post? —Licet nihil senseris, tamen est periculum!—Oh stolidos sanctos qui mundum adeo fugerunt! Anachoretas, qui se in cavernis abdiderunt—die ac nocte orationi vocaverunt—corpus pœnitentiis attriverunt —et tamen a tentationibus immunes non fuerunt— (S. Hieronymus) vestrum exemplum imitari debuissent!—

2. *Ast non sumus monachi et moniales*—Quid inde? —an ideo vobis licet quærere periculum? an vobis aliud cœlum? quia non estis remoti a periculis ut ipsi—quia non ita domitis passionibus—non ita uniti Deo—an vobis licent ea quæ ipsis periculosa forent?— Ast mos invaluit in mundo—scilicet vos facitis mundum—vos facitis morem—deponite, et non erit—non omnes mores servandi—"Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo." (I. Joan. II. 15.) "Nescitis quia amicitia hujus mundi, inimica est Deo?"—Ast si non adeam, non inveniam conjugem— Sic! tam parum ergo vales, ut, nisi te sub hasta ponas, nullus te norit et amet—Dicite, juvenes, dicite, puellæ, præfertis eam vel eum, quæ vel qui in omnibus his conventiculis se circumagit, illi quæ vel qui domi manet—sua curat?—Oh! vos infelices—qui sic initis conjugia! hoccine modo Dei benedictionem attrahitis electioni vestræ, vestro matrimonio?—Ibi

præcise decipiemini, quia ibi se quisque meliorem fingit quam est—bene saltat, ergo bona conjux!—Secus non inveniam conjugem! Ergo vestri conventus apti sunt ad fovendos amores—ergo periculosi sunt—ergo ipsi affirmatis quod probandum susceperamus—Parentes caveant—Caveant qui domum talibus conventiculis commodant. Caveat juventus—"Contendite intrare per angustam portam"—"Regnum cœlorum vim patitur"—"Beati qui lugent"—"Væ vobis qui ridetis nunc"—

III.—DE LECTIONE MALORUM LIBRORUM.

"*Multi autem ex eis, qui fuerant curiosa sectati, contulerunt libros, et combusserunt coram omnibus; et computatis pretiis illorum, invenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millium.*"—Act. Apost. xix. 19.

Plaga magna facta est in universa terra: "Apertus est puteus abyssi, et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis magnæ, et obscuratus est sol et aer de fumo putei." (Apoc. ix. 2.)

Omnes ideæ obscuratæ sunt — omnes hominum cogitationes confusæ. Jus conversum in nefas—iniquitas vocatur justitia—Quisque loquitur linguam suam, et non intelligitur ab alio—facta est confusio Babel turris — Omnes homines insaniunt — Quis hic non agnoscit plagam magnam effusam super ætatem nostram, horrenda illa nube pravorum librorum qui fundamenta societatis civilis, moralitatis, et religionis subvertunt—hominum ideas confundunt—sermonis lenocinio incautos attrahunt, et scorpii cauda venenata interficiunt—Oh! munde! insanabilis est plaga tua! Morali diluvio succumbis— ingens pravorum

scriptorum numerus—Insipientes magistratus—incauti omnes incolæ malum non agnoscunt ; me forsan, qui contra hoc nefas invehor, irrident—Interim officio meo non deero, sed loquar et salvabo animam meam —"Qui habent signum Dei in frontibus suis," audient me et cavebunt—his, ne totam complexus materiam infinitus sim, dico tantum hæc tria : Libros malos legere, est illicitum, perniciosum, nulla ratione excusandum.

I. *Est illicitum*—

1. *In se.* Libri mali (ne de iis loquar, qui sanæ politices principia subvertunt) sunt ii omnes qui quocumque modo fidem sanctam nostram (Ecclesiam, sacros ritus, etc.) aut bonos mores lædunt, (hæretici, impii, obscœni)—Voluntarie hærere cogitationi hæreticæ, impiæ, obscœnæ, est peccatum mortale—An legere non est hærere, cogitare, etc. ? et dato etiam quod non hæreas, transire a cogitatione impia aut obscœna ad aliam impiam aut obscœnam, non est hærere cogitationibus impiis aut obscœnis ?—Se exponere periculo proximo peccati mortalis est peccatum mortale ; num qui legit non se exponit proximo periculo inhærendi iis quæ legit ?—periculo perdendæ fidei, castitatis ?—

2. *Lege Ecclesiæ.* Ecclesia, damnato hæretico, semper damnavit ejus opera, eorumque lectionem et retentionem graviter prohibuit. (Exemplum S. Pauli, Act. XIX.) Tridentinum jussit confici Indicem—promulgatus a Pio IV. ; auctus a Clemente VIII., Alexandro VII., Benedicto XIV., Leone XII., Gregorio XVI., ejus observationem gravissime urgentibus— Pœnæ Ecclesiasticæ—Libri obscœni, qui res obscœnas seu lascivas continent ex professo, prohibentur sub pec-

cato mortali—hinc aut comburere librum, aut uri—(Monitum ad typographos et bibliopolas.)

II. *Est perniciosum*—

1. *Fidei.* Etiam indocto viro, per lectionem libri hæretici, impii, frigescit sensus religiosus—exurgunt dubia—interit fides—sic exortæ pleræque hæreses (Libri Wicleffi infecerunt Huss—Lutherum, Zwingglium, Calvinum; horum libri alios—) hinc posteriores hæretici id tantum semper recoquunt quod dixerunt priores—Quid jam si indocti, feminæ, juvenes—promiscue omnia legant?—Libros hæreticos, theisticos, atheisticos, scepticos, materialisticos? Qui quotidie talium virorum consuetudine uteretur, servaretne fidem? Atqui periculosior liber quam ejus auctor—Liber impudentior, callidior quam sermo;—magis quiete perpenditur liber, intrat pedetentim—Plures scriptores, si personaliter viderentur, audirentur, nihil efficerent ob defectus personales—in libro hi vix aut nullatenus apparent—Hinc a famoso impio de revolutione Gallica dictum: "Les livres ont tout fait"—hodie ubi magis emortua fides—

2. *Moribus.* Etiam libri mere indifferentes et leves, licet non pravi, dissipant mentem, levem reddunt hominem, ineptum ad negotia et studia seria. Tempus pretiosum absumunt—a matrefamilias—a studioso—a viro, aliter et utiliter impendendum—Libri vero licentiosi—romanenses, comœdiæ, tragœdiæ, poeses leves, fugitivæ, ubi vitium et fragilitas excusantur, amœnis coloribus depinguntur, ut quid naturale defenduntur, minuunt horrorem vitii, excitant passiones, ad crimen impellunt; (effectus primæ lectionis in juvene, in puella, in muliere,) nullus castus, nulla casta, libro obscœno lecto; et tamen

tales libri tolerantur a magistratibus; imprimuntur, venduntur; amicis mutuo dantur; publice exponuntur, domi coram pueris; hæreditate transmittuntur —Venefici! (exemplum cujusdam alumni qui matri libros surripuit—) Legentes tales libros confitentur, communicant, devotionem profitentur! — Lupanar adire verentur, verentur loqui cum personis impudicis, et non verentur legere turpiora! — Ubi pudor? ubi decentia morum publicorum, si tales libri tolerantur? Quid cogitant de te juvene—de te puella—de te matrefamilias — ii qui in tuis manibus — in tua mensa—in tua bibliotheca vident tales libros?—Si transiens ante aliquam domum, videas glandes et siliquas coacervatas, nonne scis ibi nutriri porcos?—Et te non pudet?—

III. *Nulla ratione excusandum*—

1. *Ast nullos pravos sentio effectus*—id est, nihil sentis extraordinarii, quia jam perditus—(lege bonos ut te corrigas) Aut forte non intelligis, et tunc cur legis?—Aut forte es Angelus—ast quis Angelus se volutat in cœno? Si nondum sensisti, senties et peribis (libri, qui obscœna modeste contegunt, periculosiores)—

2. *Sed lego ut me formem*—An *sensu religioso?*—legendo libros impios, hæreticos?—An sensu *morali?* —legendo libros impudicos, immorales?—Libros romanenses, qui tibi, mundo suo ideali, tædium ingerunt tui status, tuorum officiorum—animum enervant? — Quot vides feminas deplorare sortem heroinæ romanensis, quæ passionem Christi siccis oculis audient, pauperem domo ejicient, et data occasione monstra crudelitatis erunt. (In revolutione Gallicana matronæ, tali lectione formatæ, sacerdotes jugularunt,

corda inimicorum in platea devorarunt, et ex carnibus aristocratarum placentas confecerunt—aliæ ut deæ rationis sese circumduci et altaribus imponi passæ sunt.) Sic formatur cor!—An sensu *litterario?* —an jam legisti omnes bonos? An licet se ita formare cum detrimento fidei et morum?—An relate ad res, cogitationes et sensa? Ut postea illis utaris?—O miserum plagiarium!—Lupanar adeas, amplam invenies materiam et minori labore?—An relate ad stylum? Nonne his rebus accommodatur? Quomodo transferes ad res alienas, oppositas? (Si stylus pulcher, tanto liber perniciosior.)—An relate ad materiale linguæ? Nonne in bono libro poteris videre modum construendæ phrasis, declinandi, conjugandi?—Ex libro obscœno nunquam fructum litterarium decerpes, quia mens tota occupata est obscœnitate, abripitur—non vacat attendere ad stylum, ad artem—nullus unquam scriptor egregius talium lectione formatus—contra, cor corrumpitur—sensus pulchri et veri depravatur—"Un cœur corrumpu ne fut jamais sublime" (de Maistre)—(propria experientia id observavi in uno, alterove alumnorum meorum.) Ast oportet tamen nosse opera quæ in lucem prodeunt!—Quare?—Ut docti famam habeas?—Et non pudet dicere: legi tale et tale opus, quod ut infame notum est?—Si velis gloriam tibi ex tali lectione comparare, quare tam sedulo occultas te dum legis?—Quare celas superiores—? An non quantum satis est potes nosse eos ex critica de iis facta, si talem attentionem merentur sub respectu scientifico?—Quod si nec crisi subjici meruerunt, quæ gloria est legisse?—Sed debeo tamen me recreare—Sic? quale cor?—sus in volutabro luti!—An bona, an utilis lectio non amœnius expleret tempus?—(Hic

inseri posset digressio in *Ephemerides*. Quis eas scribit ?—homines plerumque famelici et ad nihil grandius idonei—Ad quid ?—ad promovendum interesse alicujus factionis—Quomodo ? per modum fabricæ —Quis proinde fructus ?—Pietas ?—Politica institutio ?—Pragmatica notio status alicujus regionis ?—Ars litteraria ? —Bonus tonus ? — Et quantum tempus insumitur, quanta sollicitudo !)

Quidquid sit, hæc dicta sufficiunt : Lectio librorum impiorum et obscœnorum est in se peccatum mortale — est prohibita ab Ecclesia—est fidei et moribus perniciosa—rei litterariæ non modo inutilis, sed noxia—pernicies individuorum et societatis—probrum individuorum et reipublicæ—Ergo tenetur quisque tales libros abjicere et comburere, nisi velit ipse comburi (Consulat virum probum et doctum, quosnam legere possit.)—Patres et matresfamilias, et quicumque superior, tenentur subditorum lectioni invigilare—Typographi tales imprimere, bibliopolæ vendere non possunt—Nemo potest tales libros alteri commodare—Magistratus tenentur bibliothecis publicis et commercio librorum invigilare, sicut venenorum commercio, et etiam severius : Mali enim libri corrumpunt principia politices—principia religionis, quæ fulcrum est reipublicæ— principia moralitatis, sine qua nullus ordo, nulla pax, nulla vel temporis felicitas—

IV.—DE EBRIETATE.

"*Neque ebriosi—regnum Dei possidebunt.*"—I. Cor. vi. 10.

Ebrietas vitium est adeo turpe, ut timeam ne offendantur mei auditores, quod de eo ad illos verba faciam.

Alioquin tamen vitium hoc, adeo, commune est, ut parvi a plerisque pendatur. Attamen est adeo perniciosum, ut mei muneris esse ducam, si non corripere meos auditores innocentes, monere saltem ut ab eo sibi caveant perpetuo. Hunc in finem perpendamus quam sit *noxium :*

I. *Sanitati.* Pro sanitate et vita conservanda comparantur omnia hujus mundi bona—pro sanitate et vita omnia offeruntur bona medicis—hac deficiente nullæ æstimantur divitiæ—leges Dei et Ecclesiæ non obligant eum ejus dispendio—tanti est pretii ;—Et tamen pro vili potus voluptate sacrificatur—quot morbos attrahit ebrietas !–Quam sæpe sibi mortem bibunt ! —"propter crapulam multi obierunt"—Quæ differentia, vino an pugione se occidere ?—lento veneno an vino ?—Quam stultum, pro momentanea voluptate, quæ ob nimietatem ne tota quidem sentitur, sibi decurtare vitam ? si vis multum vivere, bibe moderate —quam stultum, quam inhumanum, alium provocare ad multa pocula—ad bibendum ad satietatem !—quam stultum in eo reponere honorem !—ex pudore non audere detrectare !— Quare non manducatis etiam ultra satietatem ?—

II. *Famæ.* Nullum vitium efficit hominem tam turpem et abjectum, bestiæque similem —Aspicite ebrium—quid de eo cogitatis ?—quæ differentia inter eum et brutum ?—manus ?—pedes ?—oculi ?—os ?—hæc omnia habet et bestia– et his utitur melius—"Quanto melior est ebriosis asinus et canis." (S. Chrysostomus Hom. 7.) Numquid tali homini in re quapiam gravi fidetis ?—Tali mercatori committetis vestram pecuniam ?—tali advocato deferetis vestram litem ?—talem magistrum reverebimini ?—talem servum voletis ?—

talem maritum quæretis? Omnes abominantur eum "ut opprobrium generis humani" (S. Chrysostomus) —Lacedæmonii servum inebriabant, ut, eo viso, juventus ab ea turpitudine perpetuo deterreretur. (Messenius uxorem ebriam occidit, et a Romulo laudatur —Alia matrona Romana fame extincta, quia cellæ vinariæ claves manu sumpserat. Ita Pagani de hoc vitio.)

III. *Fortunæ.* "Noli esse in conviviis potatorum —quia consumentur, et vestietur pannis dormitatio." (Prov. XXIII.) Ratio clara est. Vinum non habetur gratis—Vinum efficit hominem ineptum ad gerenda sua negotia—non modo tempore quo potatur, crapula edormitur—sed etiam postea, quia caput obtundit et reddit hominem stupidum—Videte ebriosum rusticum, mercatorem, œconomum,— quomodo gerit negotia? quomodo tenet computos?—quomodo domesticis invigilat?—Et hoc vitium non est unius alteriusve diei, sed est perpetuum — quasi qui aquam maris bibit, semper nova torquetur siti: "Eris sicut dormiens in medio mari—et dices:— quando evigilabo, et rursus vina reperiam?" (Prov. XXIII. 34. 35.) Quæ opes in longum tempus sufficient tali crapulæ?—quid docet quotidiana experientia?— De divite Atheniensi, quem ebrietas perdiderat, dicebatur: "Hic a vino spoliatus est." Quam multi apud nos—Diogenes videns domum quamdam veno expositam dixit: "Sciebam domum hanc vino ebriam dominum evomituram." Idem videns divitem ebrietate pauperem factum, manducantem siccas olivas, dixit: "Si sic prandisses, non sic cœnares"— Hæc vel de ditissimis vera sunt: quid vero dicam de operariis ebriosis, qui una die deglutiunt sudorem totius hebdomadæ?—Interim domi uxor et li-

beri esuriunt, algent, nudi sunt, plorant, desperant—Redit ebrius domum, maledicit, verberat—Oh! "filiorum suorum necatores sine misericordia, et comestores viscerum hominum, et devoratores sanguinis." (Sap. XII. 5.) Non corpora tantum, sed et animas occiditis eorum—quæ enim eorum in tales patres maledicta! —Qui contemptus!—quod odium!—quæ inde furta! —quæ prostitutio!—quæ desperatio!—(Anno 1583 mulier quædam adit virum in caupona plorans, rogat ut sui liberorumque suorum misereatur, qui tertio jam die panem non gustarant. Maritus verberibus expellit. Redit illa domum: puerulos tres, panem ululantes, cultro mactat; reversum maritum eodem cultro trucidat; in patibulo perit ipsa.) Cavete! Nemo vult hucusque venire, et tamen pervenitur—

IV. *Animæ.* 1. *Ebrietas perfecta* seu talis excessus in potu quo homo ita privatur ratione, ut bonum a malo non discernat, est semper peccatum mortale—Ebriosi regnum Dei non possidebunt. *Peccatum* enim *grave* est:

a) *Contra seipsum.* Privare se ratione, reddere se bestiæ non modo similem, sed inferiorem—S. Chrysostomus et alii Patres comparant ebrii statum possessioni diabolicæ, vocantque possessum voluntarium—Possessus sibi conscius non est—loquitur—contorquet membra—non ipse, sed dæmonium in ipso—blasphemiæ—possesso non imputantur, quia non voluntarius status—ebrioso imputantur, siquidem prævideriť—Grave peccatum, efficere se inhabilem ad finem suum—ad exeundum de peccato mortali, si forte mors superveniat—; si mors subita ingruat—, alia omia peccata retractari possunt—hoc non—Hinc, qui in ebrietate moritur, sive aliis peccatis onustus

sit (et in hoc casu, etiamsi ebrietas non fuisset voluntaria), sive solo ebrietatis peccato, certo damnatus est —Et quam multi moriuntur tamen in illo statu : "In calore eorum ponam potus eorum- " (Jerem. LI. 39.) "Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descendunt" (Job. XXI. 13.)—monitum ad caupones —ne semiebriis amplius dent, nisi grave ipsis instet damnum.)

b) *Contra Deum*—Homo est imago Dei—quæ injuria eam fœdare, destruere ?—reddere imaginem Dei similem bestiæ, et proin quasi Deum ipsum—Proh scelus !—(Vide dicta de Luxuria, 1. parte.) Hinc Dominus : "Cui assimilastis me ?" (Isa. XL. 25.) "Væ, qui potentes estis ad bibendum vinum, et viri fortes ad miscendam ebrietatem." (Is. v. 22.) "Ideo iratus est furor Domini in populum suum, et extendit manum suam super eum, et percussit eum." (Ibid. 25.) "Propterea dilatavit infernus animam suam—" (Ibid. 14.) "non erit qui eruat." (Ibid. 29.)

2. Ast dicent plures : hoc nihil ad me ; nunquam me plane inebrio — Sed etiam tantum *semiplena ebrietas* (licet ut talis non sit peccatum mortale) nunquam fere vacat peccato mortali, si sit plane voluntaria ; et status ejus habitualis est certo peccatum mortale. Ebriosi regnum Dei non possidebunt — Cur ?— quia

a) Est proxima occasio plenæ ebrietatis—difficile sistitur—

b) Est proxima occasio plurium peccatorum gravium—desideria—verba—actiones impudicæ— blasphemiæ—juramenta—imprecationes— contumeliæ—rixæ—percussiones—homicidia—proditio secretorum —dilapidatio bonorum—mala administratio negotio-

rum—scandala—Noe sua justitia evadit diluvium—vino scandalum fit liberorum (Patresfamilias)—Loth sua castitate effugit Sodomæ incendium, vino perducitur ad duplicem incestum (Juvenes qui volunt manere casti)—Herodes veneratur Joannem Baptistam, et tamen vino æstuans consentit in ejus necem (Magistratus)—Balthasar vino æstuans e sacrario afferri jubet vasa sacra eousque reverenter asservata, ea profanat: "Ponderatur, levior invenitur, damnatur"—Peccator, potator, cave tibi—forte dum tu bibis, Deus te appendit in bilance—"Ducunt in bonis dies—" sitim passuri æternam—liquefacto plumbo et flammis potandi—guttam aquæ non obtenturi in æternum!—"Expergiscimini, ebrii, flete, et ululate omnes, qui bibitis vinum—quoniam periit ab ore vestro" (Joel. I. 5.)—Dum tempus est, "attendite vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate,—et superveniat in vos repentina dies illa" (judicii). (Luc. XXI. 34.)

Qui hoc vitio infecti sunt, vel paulatim imminuant quantitatem vini, vel, quod melius est, omnino abstineant—Qui infecti non sunt, utantur moderate cum suis domi, et non in cauponis—Elevemus cor nostrum ad altiora—dignitatis nostræ memores—certi nos veram felicitatem nec in crapula nec in ebrietate inventuros, sed satiandos tantum "cum apparuerit gloria Dei, et inebriabimur ab ubertate domus ejus."

EXPOSITIO OCTAVI MANDATI.

DE VITIIS LINGUÆ.

"*Lingua—universitas iniquitatis.*"—JACOB. III. 6.

Lingua pretiosum Dei donum—malorum tamen seminarium—ex ea blasphemiæ—imprecationes, juramenta—obscœnitates—detractiones, calumniæ—Impossibile omnia hæc simul insequi—Restringam me ad detractionem et calumniam—Videndum

I. *Quomodo committantur*—(definitio detractionis, calumniæ)

1. *Negative.* Non committitur detractio vera dicendo de homine perditæ famæ ob ipsa crimina de quibus quis loquitur—nec dum indicantur vera superiori qui potest corrigere — nec qui caritate avertit damnum tertii (ex. gr. manifestans hero defectum nocivum famuli.)

2. *Positive.* *a*) *Calumniatur*— imponendo quomodocumque aliquid falsum—augendo vera mala—minuendo vera bona—in mala vertendo de se indifferentia—negando vel dubiam reddendo veram alterius laudem—tacendo, dum silentium alii interpretantur ut veri negationem — remisse et restricte laudem dando—

b) *Detrahitur* manifestando mala ignota sine ratione excusante—approbando—animando detractionem—(Quomodo agendum cum calumniatore et detractore.)

II. *Quam sint gravia.* 1. *Contra caritatem*, quæ est virtus christiana præcipua—Hæc virtus læditur detractione et calumnia: in corde detrahentis aut

calumniantis—in corde audientium—in corde læsi—

2. *Contra justitiam*, quæ vult, ut suum cuique tribuatur, nullum bonum injuste auferatur—hæc vero vitia auferunt:

a) *Famam*, bonum pretiosissimum, homini carissimum—vix unquam perfecte restituendum.

b) *Sæpe fortunam*—(si detrahatur opifici—servo—puellæ innuptæ—magistratui—sacerdotibus—quam grave detrimentum publicum—)

3. *Nulla ratione excusari possunt.* Vanæ excusationes: "non intentione feci"—"par pari retuli"—"verum dixi"—"erat vir exiguæ existimationis"—"erat res parva"—"dixi sub secreto"—

III. *Quam obligationem imponant.* Tum detractio tum calumnia imponunt obligationem *restituendi:*

1. *Famam: a*) *revocando* falsa apud eos omnes ad quos pervenit calumnia, sive immediate sive mediate—

b) *Compensando* simplicem detractionem, laudando alias bonas qualitates—

2. *Damnum temporale* (damnum emergens—lucrum cessans)—emergens tum ex calumnia, tum ex detractione—Si damnum sit certo secutum, notabile et prævisum (cum culpa theologica gravi). Excusat enim a restitutione hæc (damni temporalis) absentia peccati—item rationabilis præsumptio factæ condonationis—impossibilitas vera—

Restitutio cum sit. -cur ergo ?—foveamus caritatem—parci simus in verbis—

INSTRUCTIONES VARIÆ.

DE CONFESSIONE—I.

DE DIVINA EJUS INSTITUTIONE, EJUSQUE FRUCTU SALUBERRIMO.

"*Qui abscondit scelera sua, non dirigetur; qui autem confessus fuerit, et reliquerit ea, misericordiam consequetur.*"—PROV. XXVIII. 13.

Homo ab homine—puer a parentibus—civis a magistratibus—debet dirigi—Homo ab homine sanari debet; et ut sanationem obtineat, morbum aperiat necesse est—Peccatum error est—morbus est—errores vero, morbos quoque ut sanaret, doctorem Deus et medicum præbuit. Imo, peccatum rebellio est superbientis hominis contra Deum, quæ rebellio pœnam meretur, æternum nempe supplicium—Misericordia tamen divina veniam promisit humiliter confitentibus— Hanc directionem, hoc remedium, hanc veniam invenimus in sacramento Pœnitentiæ—, quod tamen (et cum pudore dicimus) tam multi vel negligunt, vel in malum suum suscipiunt—Magnam igitur erga hoc sacramentum æstimationem conciliare in vobis enitor; hoc quoque curabo, ut vos doceam quomodo illud cum fructu possitis suscipere. Duo igitur puncta :—

I. *Confessio divina est in sua institutione.* Deus enim illam exigit

1. *In lege veteri: a*) Ab Adamo et Eva peccati confessionem requirit—a Caino—(qui, cum male confiteantur, venia fraudantur.)

b) Lev. (XXVI. 36–41.): "Dabo pavorem in cordibus eorum;" iis nempe qui se coinquinaverint—"terrebit eos sonitus folii"—"et ita fugient quasi gladium: cadent, nullo persequente"—"tabescent in iniquitatibus suis"—"et propter peccata—sua affligentur: donec confiteantur iniquitates suas"—"donec erubescat incircumcisa mens eorum." "Tunc orabunt pro impietatibus suis. Et recordabor fœderis mei" etc.

c) Lev. (IV. V. VI. VII.) diversas præscribit oblationes pro sua cuique conditione ad expianda singula peccata "quibus solent peccare homines (VI. 3.), "juxta æstimationem mensuramque delicti." (Ibid. 6.). Quæ verba denotant existentiam privatæ confessionis sacerdoti factæ qui doceret quamnam victimam offerre deberent et quænam esset mensura delicti; necnon existentiam publicæ confessionis, cum scirent omnes pro tali peccato talem victimam offerendam esse –

d) Num. (V. 6.): "Vir, sive mulier, cum fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, et per negligentiam trangressi fuerint mandatum Domini, atque deliquerint, confitebuntur peccatum suum."

e) Eccli. (IV. 31.): "Non confundaris confiteri peccata tua" (Ibid. 25.): "est enim confusio adducens peccatum, et est confusio adducens gloriam et gratiam." Sint in exemplum David et Manasses—

f) Leprosi (Deut. XVII.) ad sacerdotes ire jubentur, ut ii lepra discernant: figura sacramenti pœnitentiæ in lege nova a Deo instituti.

2. *In nova lege.* A) *Christus potestatem remittendi peccata exercuit*—Magdalena—Paralyticus—

B) *Eam potestatem Apostolis tradidit:* "Omnis potestas"—"sicut misit me Pater"—"Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis"—Hanc prius Petro speciali modo tradiderat (Matt. XVI. 19.); deinde omnibus Apostolis (Matth. XVIII. 18.). Porro his verbis Apostoli constituuntur judices qui "remittant vel retineant" peccata—subordinati tamen, ita ut a Deo rata fieret sententia—Unde ex confessione pœnitentis sacerdos dignoscere debet utrum peccata remitti, an retineri justum sit—si enim judex subordinatus statuat de causa incognita, judex supremus (omniscius) hujus sententiam ratam non habebit—Deus voluit hanc potestatem commissam ministris sapienter adhiberi, et ad animarum salutem—voluit pœnitentem doceri et dirigi—

C) *In Ecclesia*, quocumque tempore, *confessionis usus invaluit.* Sic *a*) Videmus in Act. (XIX. 18.) post orationem Pauli "multi credentium veniebant confitentes, et annuntiantes actus suos;" Syriaco textu "delicta sua." Item S. Paulus (II. Corinth. II. 10.) veniam incestuoso concessit in persona Christi—*b*) Perpetuitatis hujus testes sunt omnium sæculorum Patres, cum doceant necessitatem confessionis—ut secundæ post naufragium salutis—moneantque ne nos male pudeat coram unico sacerdote — ne erubescere debeamus in ultimo judicio coram universis, et damnationem incurramus—*c*) Varia Concilia pœnitentias statuerunt pro confessionibus publicis—*d*) Variæ Ecclesiæ vel hæreticorum vel schismaticorum in Oriente, a multis sæculis ab Ecclesia Latina separatæ, eique infensissimæ, confessionem retinent—

D) *Confessio hodie existit, ergo confiteri semper fuit obligatorium*—Nam homines (sacerdotes) nec potuissent, nec voluissent confessionem inducere.

a) *Non potuissent*—Quid enim, carissimi auditores, mihi responderetis dicenti nunc primum vos confitendi obligationem habere?—Quod responderetis, illud idem responsum fuisset cujuslibet sæculi fidelium ei qui talem induxisset consuetudinem—

b) *Nec voluissent:* nam presbyteri confitentur, ipse Summus Pontifex confitetur — Non tanta jucunditas in audiendis confessionibus—Si non absolute necessariam esse confessionem pro certo haberent sacerdotes, quare tot incommodis, etiam vitæ discrimini, se exponerent ut confessiones excipiant?—Sæviente peste Massiliensi, ducenti quinquaginta sacerdotes in hoc ministerio periere—peste Mediolanensi—et sæviente cholera—quot mortui sunt! Protestantes ministelli minus in talibus intricantur—Demum, si ex humana institutione esset confessio, non tot et tales fructus haberet—

II. *Confessio divina est in effectibus.*

1. *Vitiorum radices extirpat*—ejus natura—conditiones requisitæ ut recte fiat—cujusque experientia—generalis et publica pariter experientia—Ubinam magis morati homines? Ubinam familiarum tranquillitas interna?—Testimonium ipsorum hæreticorum—Lutheri—medici Tissot—a Carolo V. Norimbergæ incolarum petitio de confessionis redintegratione—Ii tantum confessionis hostes et adversarii, qui vitia fovent—

2. *Virtutes parit*—ad spem erigit peccatores, necnon ad alias virtutes, Deique amorem—Justum sustentat—dirigit—obtegit contra illusiones et superbiam—

3. *Pacem animæ tribuit et securitatem*—

4. *Justificat*—hoc vero facili negotio—Quid enim de jure expostulare Deus posset?—Quid de facto a peccatore expostulat?—Ergo grato animo simus—hoc utamur sacramento—rite ac diligenter—adeamus frequenter—

DE CONFESSIONE—II.

EXAMEN ANTE CONFESSIONEM.

"*Quod si nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur.*"—I. Cor. xi. 31.

Deus non tenetur dimittere peccatori—attamen suum judicandi jus transtulit in hominem—ad hoc judicium requiritur invocatio auxilii divini—et examen conscientiæ.

1. *Invocatio*—Ejus necessitas—justificatio peccatoris est opus omnium difficillimum—(Comparatio creationis et redemptionis—) Potest homo se excæcare—in abyssum mittere—se occidere—sed non—

2. *Examen*—Peccator debet se manifestare confessario, uti notus est Deo ipsi—Peccata—Circumstantias—Numerum—proin se examinet—

a) *Seipsum*—Non fidat interrogationibus confessarii—

b) *Diligenter*—Quanto tempore?—Villicus qui habet rationem reddendam, quantum tempus ei ordinandæ dabit?—Si temporis brevis—si diligens fuerit in adnotando—Si vero plurium annorum—si nihil notare consueverat—Sic qui crebro confitetur—qui examen conscientiæ quotidie facit—Qui raro confitetur—consuetudinarius—

c) *Sincere*—Speculum verax sibi proponat—scrupulosi utuntur speculo concavo aut anguloso—laxi convexo—quasdam prædilectas cùpiditates et consuetudines non examinant—Turpes mulierculæ horrent speculum—Sed Deus novit omnia—

d) *Ordinate*—Examinet se circa ultimam confessionem—Percurrat mandata Dei et Ecclesiæ—obligationes status—Examinet in singulis cogitationes—desideria—verba—opera—

(Ubi vacat, utiliter percurruntur mandata, et instituitur practicum examen coram populo.)

DE CONFESSIONE—III.

IPSIUS DOTES.

"*Dixi: Confitebor adversum me injustitiam meam Domino: et tu remisisti impietatem peccati mei.*"—Ps. XXXI. 5.

Status miserabilis peccatoris a Davide descriptus—"quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea"—"iniquitates meæ gravatæ sunt super me"—peccatum velut "spina infligitur"—"rugiebam a gemitu cordis mei"—Misericordia Dei in condonando peccato—humanæ vero justitiæ rigores erga reum—Sola peccati confessio sufficit ad obtinendam remissionem—claudendum infernum—aperiendum nobis cœlum—Ergo confessionem instituamus:

I. *Cum humilitate.* 1. *Humilitas etiam justo necessaria*—a fortiori peccatori—qui mendicus est, ab eo cui injuriam contulit magnam postulat gratiam—qui debitor, æri alieno persolvendo impar, remissiodem petit debiti infiniti—læsæ majestatis reus, qui

misericordiam obtinere non potest, nisi humili confessione—(Rei, capite damnati, ad judicis pedes procumbentis descriptio.) Memores simus nos peccata Deo confiteri, non homini—

2. *Humilitatis expertes sunt: a*) qui ad confitendum pergentes, nimia cum arte ornatum componunt —*b*) qui juxta sacrum tribunal levitatem præ se ferunt—*c*) qui confitentur absque pudore—*d*) qui cum confessario disputationes movent (aliquid hic de satisfactione dicendum, per transennam)—*e*) qui bona opera sua narrant, vel de peccatis a se non commissis loquuntur (Pharisæus et publicanus)—*f*) qui excusationis causa longas ingrediuntur narrationes—*g*) qui aliorum peccata narrant, ipsis propria peccata imputantes (Adam et Eva)—

II. *Cum sinceritate.* 1. *Peccata nostra sacerdoti aperiamus, sicuti a Deo cognoscuntur*— Secus Deus, quem nihil latet, confessarii sententiam haud ratam habebit: confiteamur ergo

a) *Omnia* peccata lethalia—

b) *Circumstantias* saltem speciem mutantes (istarum circumstantiarum exempla relate ad juramentum temerarium—falsum—nocivum)—

c) *Numerum* certo cognitum, si fieri possit; secus, approximativum—singula exprimantur nitide, distincte et debita cum præcisione.

2. *Sinceritati desunt: a*) qui, ut non audiantur, voce submissa necnon præcipiti susurrant—ad quid confiteris, si nolis audiri? *b*) qui modo vago et indeterminato peccata narrant (exempla)—tacenti æquiparatur qui laborat ut inintelligibilis fiat—*c*) qui omnino tacet. (Qui ad sacrum tribunal accedit cum firmo peccatum celandi proposito, si fortasse postea instanti

confessario fateatur, accusare debet suam pravam intentionem.)

3. *Sinceritatis motiva—a*) vel propositum formasti sinceram confessionem instituendi nunquam, et tunc certo damnaberis—vel hanc aliquando tibi proponis faciendam—sed ad illam usque diem, quot iterum atque iterum peccata committenda! — (Sacrilegii enormitas—sacrilegiorum numerus—cætera peccata congeruntur—tentationes desperationis et contra fidem in istiusmodi peccatoribus frequentiores—instans quotidie mortis periculum—operum omnium respectu beatitudinis æternæ sterilitas—conscientiæ anxietates.) Si tandem peccata toties et tamdiu celata confiteri audeas, quantam invenies difficultatem in superando pudore, in generali confessione instituenda!—

b) Si cognitum timeas confessarium, haud cognitum adeas—etiam noctu—

c) Non tu primus hoc peccatum commisisti—multo graviora novit confessarius—

d) Commissum secretum certo non revelabitur—

e) Confessarius et homo est—et medicus—quo acrior morbus est, eo magis ægrotantis miseretur—Amorem generat fiducia—Confessarius vices Jesu Christi gerit, qui maxima benignitate Magdalenam—Petrum—Judam excepit—qui prodigum deosculatur—ovis aberrantis insectatur vestigia—qui pro peccatoribus mortuus est—

f) In die judicii generalis peccatum tuum cognoscent non solum confessarius cui celas, sed omnes—et confusio tua tunc inutilis erit—Macte igitur animo—lætabundus e sacro tribunali egredieris, absoluta semel integre accusatione tua—

DE CONFESSIONE—IV.

DOLOR ET FIRMUM PROPOSITUM.

"*Revertere ad Dominum, et avertere ab injustitia tua.*"—Eccli. xvii. 23.

Peccati deordinatio (aversio a Deo et conversio ad creaturas) contritione et firmo proposito reparanda—Unde necessaria contritio—Quid est contritio perfecta?—Contritio imperfecta?—Utraque cum spe obtinendæ veniæ esse debet—

I. *Contritio* utraque *esse debet:*

1. *Interior*—Ex corde peccatum—nec sufficit formula recitata—

2. *Supernaturalis*—*a*) In ipsius principio, i. e., quæ proveniat ex gratia quæ nunquam petenti denegatur—*b*) In ipsius motivis (quænam sint motiva naturalia, quænam supernaturalia—)

3. *Super omnia*—ex appretiatione intellectus—voluntatis adhæsione—non vero ex sensibili dolore. (Magis sensibiliter filius cordatus parentum morte afficitur quam Dei offensa; nec tamen peccare vellet ut ipsos ad vitam revocaret.)

4. *Universalis*—Motiva enim supernaturalia complectuntur omnia peccata mortalia—Unum absque aliis remitti nequit—et si posset, non prodesset quidquam—(Aliter vero de venialibus dicendum—Monitum ad eos qui venialia tantum confitentur—)

II. *Firmum propositum* — Necessario comitatur contritionem—(Si quis pecuniam a fure ablatam perdiderit, is januam claudet—) *Qui vult peccatum vitare, serio sibi proponit:*

1. *Adhibere media*—fontes considerat unde sua

peccata veniunt—cuique suum remedium opponit. (Oratio—mentis recollectio—sensuum custodia—Sacramentorum frequentatio—piæ lectiones—)

2. *Vitare occasiones*—Quid sit occasio proxima? Quidquid ad peccatum ducit morali necessitate (ex. gr. familiaritates cum personis diversi sexus—cauponæ—choreæ—ludi—pravi libri)—Necessario vitandæ. Nam *a*) si non vitentur, impossibilis contritio; qui enim arborem amat, et fructum amat. *b*) Qui se istis occasionibus exponit, eo ipso peccat: qui se in ignem projicit, uri utique vult.

Excusationes circa occasiones: Non peccavi — ne cogitatione quidem—non peccabo—Eo ipso peccas quod te ad peccandum exponis; insuper, si occasiones derelinquere non potes, quomodo in ipsa occasione peccatum vitare poteris?—Numquid miraculum expectas? Usque nunc nec tibi nec aliis tale miraculum patratum fuit—"Qui amat periculum"—"Si oculus tuus—si pes tuus"—Christus non dicit: Claude, liga —sed erue, abscinde—imo projice abs te—melius enim tibi est—Ergo qui occasiones non vitat, "mittetur in gehennam ignis."

III. *Motiva.* Cur moras nectimus? num ignoramus quid meruimus!—Cœlum perdidimus—O cœlum, paterna domus, nunquam te videbo—Infernum meruimus—O horrendum carcerem, in quo æterni gemitus!—Offendimus Deum, Deum tantum, tam bonum —tam amandum—patrem nostrum—Creatorem—Cruci affiximus Salvatorem nostrum—Inspice in Crucifixum, O tu qui peccas—en opus manuum tuarum—et tamen tibi suum cor aperit—tibi expandit brachia — te expectat, ut tibi condonans deosculetur—Veni —accede—Actus contritionis et firmi propositi—

DE MYSTERIO SS. TRINITATIS.

Existit Deus. Id probant: Existentia creaturarum, quæ limitatæ sunt, mutabiles—Ordo hujus mundi universalis, constans ex tanta varietate simul et unitate—Ordo et perfectio omnium entium, quorum omnes partes tanta proportione, tanta pulchritudine coaptatæ sunt—Unanimis generis humani consensus—Conscientiæ vox cujusque hominis, tam improbi quam justi—

Existit Unicus Deus—quia nequeunt esse duo suprema bona—nec duo inæqualia—nec duo rectores universi independentes — nec dependentes —Omnis ordo importat relationem ad unum supremum, in regno ad unum regem, in exercitu ad unum ducem. Attamen

I. *Deus Trinus est in Personis*— Pater—Filius—Spiritus Sanctus—Personæ omnino ab invicem distinctæ—coæternæ—æquales in potentia—sapientia—immensitate— operatione— divinitate — majestate— In hoc solo distincti, quod Pater a nullo procedat—Filius vero procedat (generetur) a Patre—et Spiritus Sanctus procedat (spiretur) a Patre simul et Filio—"qui vult salvus esse, ita de Trinitate sentiat"—(Necessitas addiscendi et docendi hujus mysterii, et credendi, licet nullatenus intelligatur). Nam id

1. *Docet fides:* "Tres sunt, qui testimonium dant in cœlo : Pater, Verbum et Spiritus Sanctus ; et hi tres unum sunt"—"Euntes docete"—Tota Trinitas manifestavit se in baptismo Christi in Jordane—Consonant omnia Symbola—Signum Crucis ab Apostolis jam institutum (teste Tertull.)— formæ sacramentorum—SS. Patres—Martyres—

2. *Ratio non contradicit*—imo suadet aliquo modo —Deus ut ens intelligens intelligit seipsum : est proin Deus ut intellectus a seipso in Deo intelligente seipsum : quidquid est in Deo, est Deus substantialiter : ergo et Deus intelligens est persona divina, et Deus intellectus est persona divina : jamvero Deus ut intelligens dicitur Pater, ut intellectus dicitur Filius seu Verbum. Deus est pariter amans seipsum : est proin in Deo amante Deus amatus, qui dicitur Spiritus Sanctus : amor autem procedit et a cognoscente et a cognito : Spiritus Sanctus ergo procedit et a Patre et a Filio—Idem fere obtinet in anima nostra cognoscente et amante seipsam, cum ea differentia tamen quod anima cognita et anima amata sint in anima cognoscente et amante ut mera accidentia, ac proin non sint personæ—Anima nostra etiam, quantumvis una et simplex, constat tamen tribus omnino distinctis facultatibus, quæ simul efficiunt ejus naturam integram—In solis radio, quantumvis tenuissimo, tria sunt quoque distincta quæ simul unam ejus naturam integram constituunt: lumen, calor, color—Verum istæ comparationes sunt valde debiles—fere sicut imagines hominis expressæ lapide, ligno, coloribus, repræsentant aliqualiter externam ejus speciem ; sed mirabilem ejus structuram—vitam —animam, ne a longe quidem adumbrant—Nos ipsos non cognoscimus—neque plantam quidem—aut granum arenæ—quomodo intelligemus Deum ?—Ideo adoremus—potius studeamus implere nostra erga Trinitatem officia, quam ejus naturam seu majestatem scrutari—Omnia autem hæc officia ad unum reducuntur ; quod est

II. *Devotio plena et sincera nostri totius esse*—et quidem

1. *Intellectus:* per fidem firmam et humilem—Nec obstat sublimitas et ineffabilitas mysterii—eo enim ipso quod sit incomprehensibile, patet esse verum; tunc enim solum recte de Deo sentimus, cum fatemur eum esse supra id omne quod de eo cogitare possumus—Si ratio finita clare comprehenderet Deum, Deus esset finitus, et proin non Deus—Hoc mysterium non est contra rationem—nec est juxta rationem—sed supra—ergo verum—et revelatum—

2. *Voluntatis:* per amorem—propter singularum personarum in nos beneficia—Creationem—Redemptionem—Sanctificationem—

3. *Cordis:* per filialem fiduciam—"totus in nostros usus impensus" Deus!—Creator et Rector universi, cujus Providentiæ omnia subsunt—qui etiam passeribus providet—Pater meus est—Judex vivorum et mortuorum—Redemptor et frater meus est!—Fons omnium gratiarum, in cujus manu sunt corda omnium hominum—Sponsus est animæ meæ!—Quid!—quem timebo?—

4. *Memoriæ:* in ejus præsentia semper ambulando—hæc Dei præsentia incitat justum ad bona opera, quia remunerator videt—retrahit peccatorem a malo, quia judex videt—

5. *Oris:* laudando—loquamur de Deo, de ejus immenso in nos amore—de ejus perfectionibus—orationes nostras faciamus magna cum attentione—signum crucis usurpemus frequenter et devote—

6. *Corporis:* serviendo—sanctificemus opera nostra externa per internam intentionem serviendi, placendi Deo, faciendi ejus voluntatem—servemus corpus nostrum purum et castum cum magna reverentia, quia templum est SS. Trinitatis.

7. *Nostri totius esse:* imitando—In Trinitate om-

nia sunt communia præter personarum distinctionem —unus sensus, una sententia, una voluntas omnium personarum — Christus pro nobis oravit ut simus ipsi inter nos unum, sicut ipse et Pater —cessent proin factiones et partium studia, et misera opinionum diversitas—Quæ felicitas jam in hac vita, si servaretur ea unitas quæ inter ejusdem Patris filios esse debet!—Christus mandavit ut diligamus invicem, sicut ipse dilexit nos—atque vitam ipsam pro nostra salute dedit—et nos ergo invicem juvemus, inclinemus ad bonum, salvemus invicem ; ut uniti in vita, uniti quoque simus in cœlo cum Deo Uno et Trino, cui laus et gloria in sæcula. Amen.

DE JESU CHRISTO.

"*Hæc est vita æterna : Ut cognoscant te, solum Deum verum, et quem misisti, Jesum Christum.*" —Jo. xvii. 3.

I. *Quis est Jesus Christus in se?*

1. *Deus est.* "Ut autem sciatis quia filius hominis habet potestatem dimittendi peccata"—(quæ soli Deo convenit) "adolescens—surge"—Cæcus quando sanatus est : "Credis in Filium Dei ?—Credo, Domine. Et procidens adoravit eum." Et sanatus est—Lazari in resurrectione : "Nonne dixi tibi : Quoniam si credideris, videbis gloriam Dei ?—Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Christus Filius Dei vivi." Et surrexit quatriduanus—"Vos autem, quem me esse dicitis ?" Respondit Simon, et in persona ejus Ecclesia tota : "Tu es Christus, Filius Dei vivi" (Matth. xvi.)—Post resurrectionem quis dubitare potuisset ?—En propter quod totus orbis adorat—Et ex effectibus potest dignosci, utrum in errore sit annon—utrum tot doctores—utrum tot martyres—utrum tot miracula—

2. *Homo est*, habens animam —corpus sicuti nos —ex visceribus Beatæ Virginis—omnino nobis similis, excepto peccato—sed pœnam peccati portans—vivens et mortuus—

3. *Unica persona in duplici illa natura.* Sicut corpus et anima personam efficiunt hominis : ita Deus, jungens sibi corpus et animam humanam, unica est persona. *Radius solis coloratus per vitrum comparationem nobis præbet :—*

a) Radius procedit a sole, sed modo ineffabili ; splendor enim obturbat oculos nostros : ita generatio Filii est inenarrabilis.

b) Radius est ejusdem antiquitatis ac sol, lucet statim ac sol : ita Filius essentialiter procedens a Patre—

c) Sol per radium spargens lumen et calorem, colorat et fœcundat omnia : ita per Verbum Patris omnia facta sunt ; et ipsum lux est, "quæ illuminat omnem hominem,"—(tum lumine rationis, tum lumine fidei)

d) Sol producit suum radium non alterata substantia sua ; imo radius est perfectio et gloria solis : ita Filius est complementum et splendor substantiæ Patris.

e) Licet radius solis pertingat ad terram, manet tamen in sole, unitus soli : ita Filius de Patre processit et venit in terram, sed a Patre non recessit.

f) Radius pervadit vitrum quin illud frangat aut intrando aut egrediendo : ita Christus, sinum Mariæ pervadens, nec in conceptione nec in partu Virginitatem ejus læsit.

g) Radius pervadens vitrum illud illuminat : ita Christus Mariam.

h) Radius pervadens vitrum rubrum, ejus colorem assumit : ita Christus, Filius Dei, ex Maria nostram assumit naturam—

i) Radius, antequam assumeret colorem, erat radius, sed non coloratus ; postquam assumpsit, remanet radius, et est simul coloratus : ita Christus erat Deus, sed non homo ; nunc autem est simul Deus et homo.

k) Suppositum coloris est radius : ita in Christo suppositum humanitatis est persona Verbi.

l) Radius, ut lumen solis, est per totum orbem diffusus ; ut coloratus, est tantum in eo loco ubi est vitrum coloratum : ita Christus, ut Deus, est ubique ; ut homo, tantum in cœlo et in Eucharistia.

m) Pater radii colorati est sol, licet colorem ipsi non indiderit, quia producit suppositum coloris ; mater autem est vitrum, quia, licet non produxerit radium, producit tamen radium coloratum : ita Pater æternus ; ita Maria.

n) Radius, ut radius, antiquior est vitro ; ut coloratus, junior : ita Christus—

o) Radius purus, in sole consideratus, splendore suo obfuscat oculos ; sed colore indutus, dulcis est aspectu, nec lædit oculum : ita Christus, ut Deus, invisibilis, ineffabilis ; ut Deus homo, dulcis et amabilis nimis. Itaque

II. *Quis est Jesus Christus relate ad nos ?*

Est nobis omnia pro tempore et æternitate :—

1. "*Se nascens dedit socium.*" Homo in hoc mundo viator—per omnia tentatus—*a*) *Suo exemplo* nos animavit ad labores, et docuit veram viam—*b*) *Sua doctrina* docuit quid agendum, quid fugiendum, ut ad patriam pertingamus. Hæc sunt verba salutis : "Ego sum via, veritas et vita."

2. "*Convescens in edulium.*" Quantum quotidie miraculum ! quam immensa caritas ! Ah, si viderem Christum !—videbis, assumes in cibum, si placet, quan-

tum volueris—Quam ardens desiderium nobis semetipsum uniendi! Quale nobis solatium!—

3. "*Se moriens in pretium*"—Perditi eramus in æternum—ut nos liberet, nos servos, filius se tradit! —Quid!—qualis mors Christi!—

4. "*Se regnans dat in præmium*"—Accepit humanitatem—dat divinitatem—Resurrexit e sepulchro—Quanta gloria!—Ascendit—"Vado parare vobis"—Sedet ad dexteram—Inde venturus cum gloria—Si agnoscit nos, si socii vitæ, passionis—"Venite benedicti"—"Volo ut ubi sum ego"—Sed væ impio, incredulo—Ah! simus Christiani—Diligamus eum, qui tantopere—"Si quis non amat Dominum Nostrum Jesum Christum, sit anathema"—

DE SS. SACRAMENTO

I.—AMOR CHRISTI ERGA NOS IN SS. SACRAMENTO.

"Deliciæ meæ esse cum filiis hominum"—nulla verba explicant mysteria divini erga hominem amoris —sed inter hæc nullibi apparet tantus amor ac in SS. Sacramento—unde Concilium Tridentinum affirmat, hic Christum omnes bonitatis suæ divitias velut effudisse—Merito S. Bernardus vocat hoc mysterium "amorem amorum"—

1. *Manet nobiscum Christus in SS. Sacramento.*

Etsi enim hoc sacramentum non instituisset Christus, tantum jam et fecerat et tulerat, ut merito dicere potuisset: "Quid ultra debui facere?"—quid potui?—quid enim opus redemptionis—? Nonne satis est, remissionem peccatorum nobis obtinuisse, cœlum aperuisse—gratias effudisse—Nondum satis tam pura

doctrina, tam præclara exempla?—Quid præterea desiderare posset homo vel audacissimus in petendo? Sed non satis est amori Jesu Christi. Venit tempus, ut ad cœlum redeat, non vult nos relinquere—debet in cœlo sedere pro nobis intercessor, vult nobiscum in terra amicus remanere—Pater eum appetit, non potest deserere fratres—Angeli desiderant, sed homines adhuc indigent ejus præsentia—Quid igitur—? Sapientia invenit modum, quo et cœlum et terram recreet—Cœlum gaudet corpore glorificato, et terra corpore sacramentali—Angeli eum adorant et amplectuntur, ita et homines—"O admirabile amoris inventum!" exclamat Augustinus, "recedit a nobis, et manet nobiscum; recedit visibiliter, remanet invisibiliter, sed realiter." Ita perficit Jesus suum verbum: "Non relinquam vos orphanos"—"Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi"—Habet thronum in cœlo ut mediator apud Patrem; habet et in terra thronum humilem quo accedamus cum fiducia—ut exaudiat nos in tempore opportuno—Et cur tandem ita?—Utique etiam e cœlo poterat nostras preces exaudire; et si per excessum amoris volebat nostri curam gerere post perfectum opus Redemptionis, e cœlo poterat nobis opem ferre: hoc certum est. Cur igitur e terra voluit hæc omnia præstare?—Difficile videtur invenire aliam causam quam: "Deliciæ meæ esse"—(Hoc extollendum per apostrophen ad Dominum Jesum.)

Si saltem bene fuisset exceptus! sed "in propria venit, et sui eum non receperunt—in mundo erat—et mundus eum non cognovit." Et tamen hoc sciens voluit manere—quis calix magis amarus?—nec tunc voluntas Patris urgebat—quæ ergo voluntas, nisi tua, O Jesu!—Nec tantum vult manere, sed

2. *Manet ut sit cibus et esca.*

Hoc omnem cogitationem superat—Amicitiæ pignora sunt imago—res—bona—testamentum—aliquoties sanguis (filia lactans patrem in carcere)—Sed si amici ponunt vitam—"majorem hac caritatem nemo habet," ait ipse Christus; nemo apud homines—Sed hoc non satis Deo—"Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus"—Minima gutta sanguinis, quæ sufficit ad redimendum mundum—nobis et ad felicitatem perfectam sufficeret—Sed ejus amori non satis—dat se nobis totum: corpus, sanguinem, animam, divinitatem—nihil enim aliud in sacramento quam Christus filius Dei et Mariæ, Deus et homo. Credo—miraculum, sed magis amorem—Apparentiæ sunt tantum ut sensibus apprehendatur ut cibus—velant, sed continent realiter—O Jesu abscondite sub hac hostia—"adoro te supplex"—

"Quis pastor," ait Chrysostomus, "oves proprio pascit cruore?" quæ mater brevi non lassatur lacte alere natos?—quæ mater—ut Christus corpore suo et sanguine nos pascit; idque singulis diebus, si volumus?—Hic ostendit se nobis dandum ut ipso fruamur in cœlo, et in æternum satiemur: Eucharistia est cœlum inchoatum—et hic est finis hujus sacramenti: "Qui manducat meam carnem—habet vitam æternam." Unde Ecclesia canit: "Vitam præstans homini;" "panis Angelorum." Vocabatur olim vita (in Africa, teste S. Augustino); "æternæ vitæ escam" vocat S. Hilarius. Et hic est præcipuus fructus—et multi alii numerantur—Vere hic amor immensus, et "memoria mirabilium" Dei—Si nobis Deus optionem dedisset et peti quidquam particulare jussisset, an in mentem quid simile venisset?— Imo et impossibile undi-

que apparuisset Deum se tradere homini in cibum—et tamen—vere "non est alia natio tam grandis quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster" —Porro ubinam magis appropinquat? in quo beneficio se nobis magis injungit?—(Comparatio inter Incarnationem et Eucharistiam.) Ibi naturam assumpsit omnibus communem—hic nostram carnem. Ibi se conjunxit cum natura—hic cum nostra carne, anima: os meum—caro mea, caro—Christi. Ibi se nobis tradidit et factus est noster, ut quivis homo, nobis similis, frater noster—hic est quasi pars nostri, vel potius nos veluti ingredimur Christum; "non ego mutabor in te, sed tu mutaberis in me;" et ipse Christus instituens—"qui manducat me, et ipse vivet propter me"—"in me manet, et ego in illo"—"O Deus meus et omnia"—"Vivo, jam non ego; vivit vero in me Christus." Si David expendens creationis beneficium exclamabat: "Quid est homo, quod memor es ejus? aut filius hominis, quoniam visitas eum?—Omnia subjecisti sub pedibus ejus"—nos quid sentire par est? quibus etiam Christum dedit, subjecit, usibusque nostris inservire fecit?—Ah! intelligis nunc quantæ divitiæ!—quantæ deliciæ!—quanta vis christiano ferventi!—Christiano qui manducat "panem cœli," "panem Angelorum"—"frumentum electorum," et bibit "vinum germinans virgines!"—

II.—HOMINUM INGRATITUDO ERGA CHRISTUM.

Nihil æquivalet amori Christi nisi ingratitudo hominum—Nec tantum ii qui non credunt: infideles—pagani—apostatæ—hæretici—incredulitas—perfidia—blasphemiæ—profanationes—in his non quidem mirum—"Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinu-

issem utique—Tu vero homo unanimis :—Qui simul mecum dulces capiebas cibos—in domo Dei ambulavimus cum consensu"—Prima communio—anni quibus fruebaris Christo, innocens—nunc vero quis sensus ?—quæ incredulitas, quæ perversitas !—quæ pecversitas !—quæ peccata ! et quidem contra illos duos fines directe, Christi instituentis Eucharistiam per amorem.

1. *Erga Christum manentem.* Christi deliciæ sunt esse cum filiis hominum—hominum tormentum, esse cum Christo—; hic venit ut benefaciat, nihil petimus—; ut vitam det, mortem malumus—; ut loquatur ad cor, nolumus loqui. Domus divitum obsidetur invisentibus —et quæ sunt bona et dona ipsorum ? At Jesus in domo sua derelinquitur—O ingratitudo !—O injuria !— O homines gravi corde !—Alii veniunt, sed ad quid ? ut pergant in peccato—ut profanatores templi vendunt—et cor et oculi pleni peccatis sunt—et os etiam eructat malum—Flectere quidam non audent genua — nullum religionis signum — erubescunt — quid ? Christum in domo sua inhonoratis !— Ah ! nunquam Dominus arcebat peccatores, sed vere nescio an melius esset non venire — Et tamen ad quem ibitis ?—Nobis vero sacerdotibus assumendum est incensum ;—at quoties etiam Deus intentat plagam— "Si ergo Pater ego sum, ubi est honor meus : et si Dominus ego sum, ubi est timor meus ?"—

2. *Erga Christum ut cibum.* Despicere aliquem in suis visitationibus—in donis—in conviviis—summa injuria ; si ille est princeps—rex—aut frater—aut mater—quis est ergo Christus ? — quid despicis in Eucharistia, donum — an donantem ?— Sed forsan non indiges ?—Ah "nescis quia tu es miser, et miserabilis, et pauper, et cæcus, et nudus ?"—Sicut calamus

omni vento agitatus?—Propheta, ut videbat urbem ad ultima redactam, videt parvulos petentes panem, et non erat—mater ipsa videns—nihil potest dare—Sed quid, si mater porrigit, et ipsi parvuli renuant?—Æger nauseans cibum—et istum quidem cibum Angelorum—est jam desperatus—

Miramini martyres—Virgines ætate etiam tenera mundum et omnia vincentes — En mysterium! — fidem amisistis simul et Eucharistiæ et virtuti—

Oh! si possem resuscitare fidem et amorem SS. Eucharistiæ, jam acta esset missio, jam parochia renovata—angeli triumpharent, Ecclesia dilataret sinum—et ipse Christus recuperaret filios in æternum.

O Jesu, præsens—e tabernaculo emitte radium, illumina et inflamma hæc omnium tuorum corda—

DEVOTIO ERGA B. M. VIRGINEM.

"*Ecce, mater tua.*"—JOAN. XIX. 27.

Non est terminanda missio quin omnibus infixa sit devotio erga Beatam Virginem, quia mater negligi nequit quin offendatur filius—Opus autem imprimis est ut genuinæ devotionis genuina notio habeatur—hæc autem consistit tum in imitatione, tum in invocatione—unde jam universim patet cultum, quem Ecclesia Catholica omnibus universim sanctis exhibet, esse rationi imprimis consonum, justum, utilem; prout definivit Tridentinum Concilium et universa tenuit antiquitas—In specie autem devotio erga Beatam Virginem ostenditur esse:

I. *Justa.* Nam 1. *Sanctitati et virtuti debetur honor.* Maria autem est sanctissima—in conceptione—in infantia—(dicata in templo—) in juventute (ex-

emplar modestiæ, puritatis, pietatis, caritatis—) in vita quam egit simul cum Christo—post ascensionem —in morte (moriens præ amore)—et proin speculum omnis ætatis.

2. *Ipsa a Deo associata est Christo ad opus redemptionis nostræ.* (Parallelum inter Adamum et Evam atque Jesum et Mariam)—Ipsa eum genuit—aluit—in templo obtulit—salvavit gerens in Ægyptum—gubernavit in Nazareth—obtulit in Calvario victimam nostræ redemptionis — tota vita innumeras sustinuit ærumnas pro nobis—Sed præsertim ad crucem, ubi sine rancore, imo summo compassionis sensu, vidit dulcissimum filium a nobis et pro nobis peccatoribus immolari—quantum ergo ei amorem debemus!—

3. *Deus ipse Mariam summe honoravit.* *a*) *Elevando eam* ad dignitatem Matris Dei—Ipsa est filia æterni Patris, ipsius jussu ab Angelo salutata—(Expositio salutationis Angelicæ.) Ipsa mater Filii—ejusdem quem ab æterno generat æternus Pater—Pater æternus Filium generat sine matre—Maria eumdem generat sine patre—Ipsa sponsa Spiritus Sancti, longe ineffabiliori titulo quam aliæ animæ sanctæ, cum Maria et Spiritus Sanctus in generatione Christi quasi in unum generationis principium conjungantur—Deus Mariam honoravit

b) *Obediendo ipsi* per triginta annos—quæ paritas institui potest inter regem terrenum, cui vermiculi obtemperant; et Mariam, cui rerum omnium summus opifex obtemperavit?—

c) *Operando primum suum miraculum* ad ejus preces ante tempus a se constitutum—nec decreta divina Mariæ precibus resistunt—

d) *Assumendo* eam corporaliter in cœlum—Rursus exceptio legi universali in favorem Mariæ facta.

e) *Constituendo illam in cœlo Reginam* hominum et Angelorum.

f) *Ejus cultum ubique propagando* et innumeris miraculis comprobando—(Enumeratio omnium partium orbis, ubi templa ejus honori dicata sunt—unde hymni et cantica in ejus laudem ad cœlum usque resultant—parallelum inter festa in honorem Jesu Christi et Mariæ instituta—) Ratio, quia vita Jesu recoli nequit seorsim a vita Mariæ—Mater et Filius unum sunt—una caro—Et juste quidem tantopere eam colunt quotquot sunt ubique terrarum vere christiani : nam

4. *Deus nobis ipse Mariam matrem dedit*—dedit moriens—ut ultimum et carissimum donum, quo ipsemet noluit ante mortem privari—et moriens dedit iis ipsis quorum gratia moriebatur—Maria nos peperit in Calvario—fili, "gemitus matris tuæ ne obliviscaris." (Eccli. VII. 29.)

II. *Utilis.* 1. *Maria nobis omnia bona a Deo procurare potest*—

a) *Propter suam dignitatem matris*—et amorem quo Deus Pater ut in filiam,—quo Spiritus Sanctus ut in sponsam feruntur—

b) *Ob sua merita et suam sanctitatem*—Hæc enim superat omnem sanctitatem omnium justorum aliorum—ergo et ejus preces efficacissimæ. Videmus Deum (Exod. XXXII. 10., Deut. IX. 13.) quasi luctantem cum Moyse et dicentem : "Dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos, et deleam eos"—si tanta vis est precum servi, quid non efficiet Maria apud Deum tam bonum ?—

2. *Maria nobis omnia bona impetrare vult.* Quia est :

a) *Mater Christi* qui se totum pro nobis impendit —est proin Maria salutis nostræ maxime sollicita— est ipsa Mater Misericordiæ Incarnatæ—proin majori est in homines caritate quam omnes alii sancti, qui tanta egerunt pro proximorum salute—Maria, ut Mater Dei Redemptoris, novit quo pretio redempti sumus—

b) *Est mater nostra*—Filii dolorum ejus sumus—præcise quia peccatores sumus; ideo quantumcumque pravi simus, mater nostra est—filium ejus natu majorem occidimus—num ideo nobis succenset?—Aspice, peccator, Mariam juxta crucem stantem—num in vultu ejus iram aut vindictam cernis?—Patitur—dolet—"magna est velut mare contritio" ejus; gladius doloris, quo filium ejus occidisti, Mariæ cor utique transfixit—Sed tamen te amat, pro te offert Jesum—imo vero, quia tu Jesum occidisti, eamque proin dilectissimo filio orbasti, ideo vult saltem te vivum, ne omnibus filiis orbetur. Mariæ enim convenit parabola Thecuitidis (II. Regum. XIV.)—O ingeniosam Dei bonitatem! quæ prævidens nos abusuros etiam redemptionis beneficio, ne etiam tum nos puniri teneretur, imo ut quispiam etiam tum ejus justitiæ vim inferret (vide supra de Moyse), voluit ut Maria mater misericordiæ, quæ cum justitiæ rigore nihil componendum habet, nostra mater esset—Quid mihi quantumvis peccatori timendum?—Patrem si offendi, offero filium—Si filium judicem formido, fugio ad matrem—et numquid filius, quantumvis iratus judex, me extorquebit ex ulnis matris?—

Macte ergo animo, peccator! quantumcumque in limo peccati sis infixus—Mariæ manum apprehende,

et extraheris—Mariæ manum tene fortiter, et non rues in infernum—quamdiu habebis Mariam matrem, habebis Deum patrem, et Jesum fratrem—Ne utique temere præsumas, ne fiducia in Mariam inducat te ad libere peccandum—quia etiam hanc fiduciam erga Mariam amittere potes—; et id Deus justo judicio fors permittet (exemplum militis obstinati, cujus scapulare, ipso mortuo, inventum est in mille frusta discerptum et sparsum in cubiculo)—Sed quantumvis miser, confide—Quamdiu quis Mariæ devotus est, non est damnatus : non quod sola devotio erga Beatam Virginem sufficiat per se ad salutem, cum sit certum neminem nisi innocentem, aut pœnitentem, intrare in cœlum posse ; sed quia hæc devotio cuilibet impetrat id quod necessarium est ad intrandum in cœlum. Omnes itaque contendamus placere Mariæ puritate vitæ, cordis—frequenti ad ipsam recursu, præsertim in tentationibus—quotidie aliquid, quantumvis exiguum, in ejus honorem faciamus—(Commendentur hic congregationes, scapulare, salutatio angelica, brevis aliqua oratio mane et vespere, ex. gr. Salve Regina, Memorare, Rosarium dicendum in communi ante decubitum, exercitium imitationis Beatæ Virginis Mariæ circa quinque sensus, juxta primum orandi modum—) "Qui me invenerit, inveniet vitam, et hauriet salutem a Domino"—

(Ubi essent hæretici, accurate exponendum dogma de cultu Sanctorum in exordio, allatis etiam Sacræ Scripturæ textibus ; et numeri 1. 2. 3. primæ partis aliquantum polemice tractandi.)

INDEX

MEDITATIONES.

	PAG.		PAG.
Instructio præparatoria..	3	De Judicio Particulari.....	34
De Fine Hominis.....	8	" " Universali.....	38
" Peccato.....	15	" Inferno—I.....	42
" Peccatis Propriis.....	21	" " II.....	47
" Morte.....	28	Conclusio Missionis.....	53

INSTRUCTIONES.

De Examine Conscientiæ..	57	Post Meditationem de Inferno.....	70
" Dolore.....	59	Pro Juvenibus et Puellis...	72
" Proposito.....	61	" Mulieribus.....	73
" Occasionibus Proximis..	64	" Viris.....	73
" Confessione.....	67	Parabola Filii Prodigi.....	73

INSTRUCTIONES CIRCA MANDATA.

De Fide, Spe, et Caritate...	74	De Avaritia.....	115
" Oratione.....	78	" Luxuria.....	121
" Verbo Dei Audiendo....	80	" Conventiculis Utriusque Sexus.....	127
" Celeri Conversione.....	85	" Lectione Malorum Librorum.....	130
" Respectu Humano.....	87	" Ebrietate.....	135
" Juramento et Blasphemia	92	" Vitiis Linguæ.....	141
" Dilectione Inimicorum.	99		
" Scandalo.....	103		
" Eleemosyna.....	110		

INSTRUCTIONES VARIÆ.

De Confessionis Institutione et Fructu...	143	De Mysterio SS. Trinitatis	153
" Examine ante Confessionem.....	147	" Jesu Christo.....	156
" Confessionis Dotibus..	148	" SS. Sacramento.....	159
" Dolore et Proposito....	151	Devotio erga B. Virginem	164

9638